

PEDAGÓGIAI PROGRAM

**SZENT ERZSÉBET
KATOLIKUS ÓVODA**

Dunakeszi

2020

Tartalomjegyzék

1.	Intézményi adatok	4
2.	Helyzetelemzés	4
2.1.	Az óvoda alapításának előzményei	6
3.	Bevezető.....	6
3.1.	A Szent Erzsébet Katolikus Óvoda egyházi helyzete	6
3.2.	A névválasztás indoka	7
4.	Jogszabályi háttér	7
5.	A pedagógiai program hatályba lépése, felülvizsgálata	9
6.	A pedagógiai program nyilvánosságra hozatala	10
7.	Az óvoda küldetésnyilatkozata	11
8.	Nevelési Program/organikus pedagógiai szemlélet	13
8.1.	Az óvoda nevelési alapelvei, értékei, célkitűzései.....	18
8.1.1.	A katolikus óvodai nevelés alapelvei	19
8.1.2.	Az óvodai nevelés értékei, célkitűzései	21
8.2.	Az óvodai nevelés általános feladatai	24
8.2.1.	Egészséges életmód alakítása / Egészségfejlesztési program	24
	Egészségfejlesztési program	25
8.2.2.	Az érzelmi-, vallási-, erkölcsi- és értékorientált közösségi nevelés.....	32
8.2.3.	Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása	42
8.3.	A személyiségfejlesztést biztosító tevékenységek	47
8.3.0.	Hitre nevelés, hitébresztés tevékenységei	50
8.3.1.	Játék.....	58
8.3.2.	Verselés, mesélés	69
8.3.3.	Ének, zene, énekes játék, gyermektánc.....	74

8.3.4. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka.....	78
8.3.5. Mozgás	86
8.3.6. Külső világ tevékeny megismerése	92
8.3.7. Munka jellegű tevékenységek.....	98
8.3.8. A tevékenységben megvalósuló tanulás.....	102
8.4. Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek fejlesztése, fejlődését segítő feladatok	106
8.4.1. Sajátos nevelési igényből eredő hátrányok csökkentését szolgáló speciális fejlesztő tevékenységek.....	109
8.5. A gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai feladatok, tevékenységek .	115
8.5.1. A gyermek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések, szociális hátrányok enyhítését segítő feladatok, tevékenységek.....	116
8.6. Az óvodai élet megszervezésének elvei	117
8.6.1. Személyi feltételek	118
8.6.2. Tárgyi feltételek	119
8.6.3. Az óvodai élet megszervezése	124
8.7. A szülő, a gyermek, a pedagógus együttműködésének formái - az óvoda kapcsolatai	128
8.8. A gyermek fejlődésének figyelemmel kísérése.....	129
8.9. A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére.....	131
9. Érvényességi nyilatkozat	132
10. Legitimációs záradék - nyilatkozatok	133
11. Mellékletek	134
11.1. Szokás – szabályrendszer	134
11.2. Katolikus módszertani útmutató	134

1. Intézményi adatok

Az óvoda neve:	Szent Erzsébet Katolikus Óvoda
Az óvoda címe:	2120 Dunakeszi, Szent László utca 4.
Központi telefonszám:	06-27/898-078
Óvoda mobil száma:	+36 30 159 3779
Az óvoda e-mail címe:	szenterzsebetovidk@gmail.com
Az óvoda honlapja:	www.szenterzsebetovidk.hu
Az óvoda vezetője:	Kardos - Csák Katalin
Az óvoda lelki vezetését ellátó egyházi személy:	Farkas László, plébános
Az óvoda alapítója:	Váci Egyházmegyes Ordináriusa
Az óvoda fenntartója:	Egyházmegyei Katolikus Főhatósága (EKIF) 2600 Vác, Migazzi Kristóf tér 1.
Az óvoda működtetője:	Egyházmegyei Katolikus Főhatósága (EKIF) 2600 Vác, Migazzi Kristóf tér 1.
Az óvoda alapfeladata:	Óvodai nevelés, a többi gyermekkel együtt nevelhető sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelése: azok a gyermekek, akik a szakértői bizottság véleménye alapján nyelvfejlődési és beszédzavarokkal, enyhe mozgásszervi
OM azonosító	201611
Adószám:	18221682-2-13
Engedélyezett létszám	152 fő

2. Helyzetelemzés

A város alagi részében, a Szent Imre Egyházközség területén, az újonnan épült lakóparkok övezetében létesült az intézmény. A gyermekek nagy többsége főleg ehhez az egyházközséghez tartozó családokból érkezik. A szülők túlnyomórészt értelmiségiek, rendezett körülmények között élnek.

A Szent Erzsébet Katolikus Óvoda építése 2007 és 2011 között zajlott a helyi önkormányzat által adományozott telken. Az építkezés költségein egyenlő arányban osztozott a Váci Egyházmegye, Dunakeszi Város Önkormányzata és a három helyi katolikus egyházközség hívei. A végeredmény egy korszerű, tágas és esztétikus épület

lett, ahová a szülők örömmel hozzák gyermekeiket. A felszereltség a kezdeti idők forráshiánya miatt eleinte a minimálisan szükségesre korlátozódott, de az előző években elég sok hiányzó eszközt sikerült beszerezni, így az óvodai nevelő tevékenység zökkenőmentesen folyhat.

Óvodánk a Váci Egyházmegye legnagyobb intézménye: 6 csoportban 152 kisgyermek ellátására alkalmas. Az épület alagsorában jól felszerelt, világos, levegős tornaterem található, amely jelentősen segíti nevelésünket. Tálalókonyhánk, megfelel a HACCP minőségbiztosítási rendszer előírásainak. Az óvoda udvara kicsit szűkös, hat csoport között kellett felosztani, az eredetileg tervezett négy csoport helyett. Mivel az udvarrészek adottságai és játékeszközei jelentősen különböznek, forgó rendszerben használják a gyermekcsoportok.

Nevelőtestületünk szakmailag jól felkészült, pedagógiai megújulásra törekvő pedagógusokból áll. Képesek az együttműködésre, egymás tiszteletére, megbecsülésére, jellemző rájuk az önképzés, a továbbképzések iránti nyitottság.

Az óvoda első vezetője Dászkál Istvánné volt, aki két évig irányította az intézményt, és elvégezte az óvodaalapítás jelentős adminisztrációs- és szervezési munkáját.

A 2013-14-es nevelési évre Szerepi Imrénét nevezte ki a fenntartó, aki elvállalta, hogy a saját intézménye mellett a Szent Erzsébet Katolikus Óvodát is irányítja a jelentős többletterhet vállalva ezzel magára. Óvodánk munkatársai nagy szeretettel emlékeznek rá, azóta is szoros szakmai együttműködésben maradtunk, „testvéróvodai” kapcsolat létesült a két intézmény között.

Az óvoda működésének első néhány évében a munkatársak szempontjából elég nagy volt fluktuáció és időszakos pedagógushiány is többször előfordult. A 2014-15-ös nevelési év kezdetére végre megoldódott az óvoda minden munkaerő problémája: teljes létszámú nevelőtestülettel Kardos - Csák Katalin újonnan kinevezett intézményvezető irányításával indulhatott a nevelési év. A kezdeti viszonyok után elmondható, hogy végre kialakult a hitéletben elkötelezett pedagógus-testület, és a nevelést segítő munkatársak is szívvel-lélekkel tudnak odaállni az Egyház tanítása szerint való nevelés mellé.

Óvodánk hat csoportjából egy teljesen vegyes (öt korosztállyal), a többi közelítő korosztályú, részben vegyes (két-három korosztállyal). Kialakítottunk az elmúlt 5 évben olyan csoportot, ahol a nagyrészt kimenő nagycsoportosaink az utolsó óvodai évüket élik.

2.1. Az óvoda alapításának előzményei

Történelmi helyzet segítette Dunakeszi város első egyházi intézményének megépítését. Tíz év alatt közel tízezer, többnyire fiatal lakossal gyarapodott a város lélekszáma. A jelentősen megnövekedett gyermeklétszám következtében az Önkormányzat az óvodai férőhelyek nagy mértékű gyarapítására kényszerült.

Megbeszélés kezdődött Dr. Beer Miklós megyéspüspök és Kecskeméthy Géza polgármester között egy katolikus óvoda építéséről. 2007-ben, Szent Erzsébet születésének 800. évfordulójának évében szándéknyilatkozat született arról, hogy a város telket biztosít az intézmény számára, az építkezés költségein pedig egyharmad-egyharmad részben osztozik az Önkormányzat, az Egyházmegye és a helyi keresztény közösségek. Az óvoda alapkövét 2008. május 17-én Dr. Beer Miklós megyéspüspök és Kecskeméthy Géza polgármester helyezte el. 2010-ben, az építkezés utolsó ütemében Dióssi Csaba polgármester kérésére az eredetileg négy foglalkoztatásra tervezett óvodát hat foglalkoztatásra bővítettük, amely így nevelési évenként egyszerre 152 gyermek fogadására vált alkalmassá. Az ünnepélyes átadásra és felszentelésre 2011. június 5-én került sor. Az építkezés négy éve alatt közel 130 millió forintnyi közadakozás és több mint kétezer munkaóra közösségi felajánlás segítette a megvalósulást. A város első korszerű, tetszetősen szép, gyermekbarát katolikus óvodájának épülete 2011 szeptemberétől fogadja kis óvodásait.

3. Bevezető

3.1. A Szent Erzsébet Katolikus Óvoda egyházjogi helyzete

A Szent Erzsébet Katolikus Óvoda az állam és az Egyház szétválasztásának elve szerint szuverén módon, saját hitelvei és belső jogi, szakmai normái szerint végzi a társadalom számára hasznos közfeladatát.

A Szent Erzsébet Katolikus Óvoda az Egyházi Törvénykönyv 793. és 797. kánonja szerint a keresztény családok vonatkozásában nevelési közfeladatot vállal át az Önkormányzattól. A Szent Erzsébet Katolikus Óvoda alapítása a CIC 803.1 kánonja szerint történt.

A Szent Imre Egyházközség tulajdonát képező ingatlan ad otthont a Szent Erzsébet Katolikus Óvodának és azoknak a rendezvényeknek, amelyek a plébániai lelki élet fejlődését, és az óvoda katolikus küldetését segítik.

3.2. A névválasztás indoka

„Embernek lenni, egészsznek, épnek, föld szülte
pornak, Isten lehelte szépnek.”

Sík Sándor

2007-ben, amikor az óvoda építését elhatároztuk, ünnepeltük Szent Erzsébet (1207-1231) születésének 800. évfordulóját. Bár nagyon sok egyházi oktatási-nevelési intézmény viseli az Ő nevét, ez nem tántorított el minket attól, hogy kultuszát mi is felkaroljuk. Mint boldog anya és odaadó hitves, és mint a nyugati világot a magyarság értékeivel lenyűgöző és meghódító szent, alig-alig kerülhető meg, amikor a gyermekek és a magyar ifjúság neveléséről felelősséggel gondolkodunk.

4. Jogsabályi háttér

Törvények

- Magyarország Alaptörvénye (2011. április 25.)
- Az óvodai nevelési program törvényi és jogsabályi háttere:
- 2011. évi CXCV. törvény a Nemzeti Köznevelésről
- a lelkiismereti és vallásszabadság jogáról, valamint az egyházak, vallásfelekezetek és vallási közösségek jogállásáról szóló 2011. évi CCVI. törvény

¹ CIC, *Codex Iuris Canonici*, Kánonjogi Kódex, azaz Az Egyházi Törvénykönyv.

- 1997. évi XXXI. törvény A gyermekek védeleméről és a gyámügyi igazgatásról és módosításai

Rendeletek

- Az óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet
- A nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet
- A nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról 229/2012. (VIII. 28.) Korm. rendelet
- 1/1998. (VII. 24.) OM rendelet a nevelési-oktatási intézmények kötelező (minimális) eszközeiről és felszereléséről és módosításai
- A Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról szóló 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet
- A pedagógiai-szakmai szolgáltatásokról, a pedagógiai szakmai szolgáltatásokat ellátó intézményekről és a pedagógiai szakmai szolgáltatásokban való közreműködés feltételeiről szóló 48/2012. (XII. 12.) EMMI rendelet
- 15/2013. (II.26.) EMMI rendelet a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről
- Az építésügyi szabályozás ésszerűsítéséről és az ehhez kapcsolódó szabványok felülvizsgálatáról 1357/ 2011. (X.28.)
- Továbbá a fenntartói és a helyi (önkormányzati) rendeletek

A katolikus óvodai pedagógiai programot meghatározó egyházi dokumentumok

- Biblia (Szent István Társulat, Budapest, 1973.)
- II. Vatikáni zsinat dokumentumai: Gaudium et spes, Gravissimum educationis momentum, Dei Verbum, Lumen gentium
- A katolikus iskola c. dokumentum (Katolikus Nevelés Kongregációja, Róma, 1977.)
- Codex Iuris Canonici: A katolikus nevelés; Az iskolák c. fejezetek (793-806. kánon)
- A katolikus egyházi dokumentumok nevelésre vonatkozó részei

- Etikai kódex a Magyar Katolikus Egyház közoktatási intézményeiben dolgozó pedagógusok számára

Az óvoda nevelőtestülete vagy átvesz és adaptál egy kész pedagógiai programot, vagy saját pedagógiai programot készít, amelynek meg kell felelnie az Alapprogramban foglaltaknak: 363/2012. (XII. 17.) Korm. Rendelete az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról. Óvodánk nevelői közössége a dokumentumot a Nemzeti Köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény alapján módosította.

Továbbá a pedagógiai program tartalmát a 20/2012. (VIII. 31.) a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló EMMI rendelet, az 51/2012. EMMI rendelet határozza meg.

5. A pedagógiai program hatályba lépése, felülvizsgálata

A nevelői közösség a Pedagógiai programot minden évben, illetve a törvényi változások alkalmával felülvizsgálja, és szükség szerint módosítja azt. A módosítás szükséges akkor is, amikor a nevelés-oktatás folyamata megkívánja a belső átalakítást, átértékelést.

Az óvoda Pedagógiai Programjának módosítását - indoklás mellett - kezdeményezheti az óvodavezető vagy egyes munkaközösségek.

A módosítási javaslatot és annak részletes indoklását az intézményvezető köteles 30 napon belül a nevelőtestület elé terjeszteni.

A nevelőtestület többségi határozattal (a jelenlévők 50%-a + 1 fő) dönt a javaslatról.

Amennyiben a nevelőtestület a módosítás mellett dönt, az óvodavezető a döntés után 10 napon belül köteles a módosítási kérelmet a fenntartónak felterjeszteni.

A 2013. szeptemberében jóváhagyott Pedagógiai Program módosítását - az alábbi indoklással - az intézményvezető kezdeményezte:

„Pedagógiai Programunk módosítására azért került sor, mert változott a jogszabályi háttér, 2013. módosítás óta intézményünk tárgyi és személyi feltételeiben is fejlődés, változás történt. A feltételek módosulásának következtében fejlődött a nevelőtestület szakmai összehangoltsága, változott napi gyakorlata, az alkalmazotti közösség szervezeti kultúrája.”

A Pedagógiai Program módosításának szempontjai voltak:

- az eddigi pozitívumok megtartása (katolikus hitünk megtapasztalása, a keresztény ember felelőssége)
- A jogutód nélkül megszüntetett Hajnalcsillag Katolikus Óvoda Pedagógiai Programjából beépíthető részek adaptálása,
- a mostanra kialakult gyakorlat, mely alapját képezi módosított programunknak;
- a 2013 óta készült háttéranyagok rögzítése, összesítése.

A Nevelőtestület a 2015. szeptember 14-ei megbeszélésen a módosításokra tett javaslatokat egyhangúan elfogadta a 13 pedagógusból 1 hiányzott aznap.

A Pedagógiai Program módosítását az intézményvezető irányításával egy team végezte a Nevelőtestülettel való folyamatos konzultáció keretében.

A program 2020. módosítása szintén az intézményvezető irányításával egy team végezte a Nevelőtestülettel való folyamatos konzultáció keretében, az alábbi okok miatt:

- jogszabályi változások miatt,
- fenntartói kérésre organikus pedagógia nevelési módszer, szemlélet beépítése

6. A pedagógiai program nyilvánosságra hozatala

A dokumentumot az óvoda székhelyén, az aulában, az emeleti várakozóban lehet papír alapon olvasni, valamint megtekinthető az óvoda honlapján.

7. Az óvoda küldetésnyilatkozata

A Szent Erzsébet Katolikus Óvoda az egyetemes Egyház küldetésében vesz részt. Feladata nem csupán a szűk értelemben vett óvodai szakmai munka magas szintű ellátása, hanem hogy átadja az Egyház szellemi és lelki kincseit is. A katolikus óvoda korunkban missziós tevékenységet is folytat. Az élet és a jövő iránti felelősségünk sarkall, hogy mindent megtegyünk azért, hogy Jézus elnyerje a maga nélkülözhetetlen helyét gyermekeink szívében, amely jótékonyan sugározhat ki az őket körülvevő családra.

A katolikus óvoda küldetéséhez alapvetően hozzátartozik, hogy a vallástalan céltalanságból és értékzavarból kiutat mutasson és egyre érthetőbb alternatívát adjon. Az óvodában ezért nekünk mindent meg kell tenni, hogy olyan boldog és igaz gyermekkorhoz segítsük a ránk bízottakat, amely az igaz és boldog emberi élet valós alapját adja. Szent Erzsébet és a magyar szentek saját korukban vezérlő csillagok voltak, utat mutattak a súlyos eltévelyedések időszakában. Az emberek egymáshoz vannak rendelve, együttműködésre, felebaráti szeretetre lettek teremtvé. A teremtés csak akkor mutatja meg valódi, szép arcát, ha a teremtés eredeti célja szerint élünk, és gyermekeinket erre tanítjuk.

Valljuk, hogy "az örvény még az úszni tudónak is örvény marad. Ne feledjük: a nevelés az élet szolgálata, és **nem a teljesítés végrehajtó óre**. Ez a megváltozott körülmények között is igaz, sőt, most talán még inkább az."

Hisszük, hogy egyetlen biztonság van: a lánc, ami a Jóistenhez köt bennünket, a bizalom. Ez a kapcsolat új lépcsőfoka: az ingabiztonság. Az ember természetesen szenved ebben az állapotban. De a szívünkben biztonság uralkodik, hiszen a sorsunk fonala ott van a szerető Isten kezében, mi pedig két kézzel kapaszkodunk a kötélbe, amely vele köt össze bennünket."

Az Egyház az emberek üdvösségének szolgálatára irányuló küldetésének megvalósítása során főként azokkal az eszközökkel él, amelyeket maga Isten bízott rá. Az óvodában is meglátja azt a különös eszközt, amely a teljes ember formálására

irányul. Az egyháznak is feladata a nevelés, sajátos okokból. Az egyház maga is közösség.

Az egyházi óvoda része az Egyház üdvözítő küldetésének, különösen a hitre való nevelés területén, sajátos módon részt vállal a katolikus életre nevelésben, amely az ember személyiségének teljes kibontakozásához vezet. A ránk bízott gyermekeket segítjük az egyház tanításainak életkori sajátosságuknak megfelelő megélésében. Óvodánk alapvető küldetése az egyházi tanítás fényében a hit felébresztése, a minket szerető Isten képének kibontakoztatása és a hit alapjainak megteremtése. A gyermek számára megfelelő erkölcsi nevelés szükséges, melyre aztán ráépülhet a hit.

A családokkal való kapcsolattartás folyamán az egyházi óvoda remélhetőleg egyre több embert segíthet Krisztus követésében. Éppen ezért az egyházi intézmény nyitott mindazon családok számára, akik elfogadják az Katolikus Egyház tanítását.

Az intézmény küldetése, hogy katolikus értékeket közvetítsen az egyenletesen magas színvonalú nevelőmunka által. Ennek alapja az óvodapedagógusok és munkájukat segítő munkatársak szakmai képzettségéből fakadó igényesség, az intézmény lelki vezetőjével való szoros együttműködés és az intézmény névadójához hű szolgáló szeretet.

Az itt dolgozók azon munkálkodnak, hogy a gyermekek óvodás időszaka hittel teli élményekben gazdag, tartalmas, esztétikus, kulturált nevelési környezetben teljék annak érdekében, hogy örömmel, magabiztosan, megfelelő érettséggel álljanak az iskolában rájuk váró feladatok elé.

A program a 2,5-7 éves korú gyermekek fejlődésének támogatását és személyiségük fejlesztését vállalja fel. A gyermekekhez, mint egyedi, mással nem helyettesíthető individuumokhoz és szociális lényekhez, az életkori sajátosságok és az egyéni szükségletek, különbségek ismeretében közelít. A feltételrendszer a tevékenységek tudatos befolyásolásával segíti a személyiség kibontakozását, tekintettel az eltérő adottságokra, képességekre, szokásokra, nembeli, éresbeli különbségekre és a családok értékrendjének sokféleségére, biztosítva minden gyermek számára az egyenlő hozzáférést.

8. Nevelési Program/organikus pedagógiai szemlélet

Az organikus pedagógiai szemlélet a katolikus-keresztény értékszemlélet mindennapos gyakorlatát szolgálja, a gyermekek személyiségét, érzelmi intelligenciáját fejleszti, összhangban áll, kiegészíti és segíti a család nevelésben betöltött szerepét. Josef Kentenich rendszere öt alapérték köré rendeződik, amelyek mint a kerék 5 küllő-je, mozgásba lendítik, a kiteljesedés felé viszik a személyiséget.

Célunk,

- hogy szemléletmódot keresünk! Szemüveget kapunk, egy élesebb látást, egy iránytűt.
- Átalakítani a pedagógiai közgondolkodást! Történelmi helyzetben vagyunk, mert pedagógiai közgondolkodás átalakításában közreműködhetünk.
- Módszertani támogatás, érzékeléskapcsolat kiművelése (mint új módszer!).
- Oázist teremteni óvodai intézményünkben! Ez először bennünk, majd a családukban (bennem, általam), és így az óvodai közösségben.

Josef Kentenich nagy rendszere, az érzelmi intelligenciára IS alapozó pedagógia, montessoroi, rogers korában épített ki a saját nevelési rendszerét. 58 évig nevelőként élt, mint pap, szerzetes. A Schönschat Mozgalom egyben nevelési mozgalom is! Tilmann atya hozta be Magyarországra.

A lombkorona a cél: a gyümölcsök ☺

A törzs a módszerek

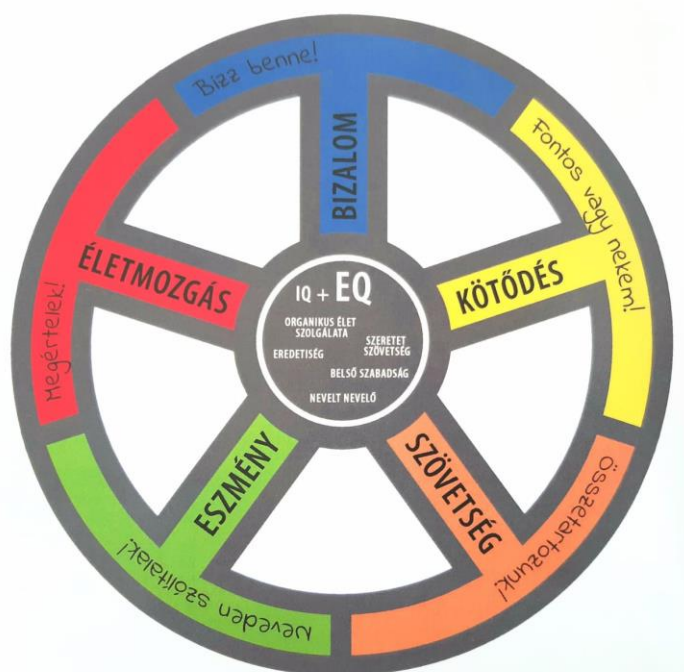
A gyökerek a szemléletmód (az a bizonyos szemüveg) és a nevelt nevelő!

Az organikus szemlélet természetben tapasztalható élet növekedését tekinti mintának. Minden eljárásában ezt az eleveniséget, az egész személyiség kiteljesedését szolgálja. Érzékeléskapcsolatot tart a legfontosabb életfolyamatokkal, és ezekből kiindulva a szerves növekedést támogatja. Nem sűrges, nem kényszerít, hanem a keretekkel és a vezetéssel is a belülről fakadó, saját tempójú kibontakozást gondozza.

Katolikus-keresztény válaszokat ad a mindennapok kérdéseire, hétköznapi, és hosszú távú gyakorlati segítséget jelentenek. Közösségformáló, készség- és személyiségfejlesztő hatásuk van, valamint segítik a diákokat élethivatásuk megfogalmazásában és az arra való felkészülésben.

Tehát az organikus pedagógia nem irányzat, hanem szemlélet. A nevelés-oktatás és a személyiségfejlesztés keresztény pedagógiai-pszichológiai alapja. Erre az alapra építjük a pedagógiai fejlesztő munkát, a különböző nevelési-oktatási módszereket (Szivárványpeca, Kettő módszer, Jöjj kövess engem stb.) A szemléletmód megtestesülése „intézményünkben” több területen valósul meg: az játszóudvar kialakításánál, virágos, zöld növényekben gazdag kert, a művészeti nevelés, a tanulásmódszertani eljárások, a személyiségfejlesztő értékelési rendszer, a tehetségprojekthetek, a Szülők Iskolája, Szülő Fészek, néptánc, Delfin Műhely, Ovi Sport Program, stb.

JOSEPH KENTENICH nevelési rendszere

A formát dr Uzsálné Pécsi Rita találta ki. Nevelés nem olyan, mint egy lépcső! Ezért választotta a kereket a küllőkkel. Mert ez a rendszer állandó mozgásban van a működtetés közben, forog-forog. És vannak erős központi részek, mint a kerékagy

KERÉKAGY – nem jelentenek fontossági sorrendet!

Szilárd, szabad, eredeti személyiség

belső szabadság – identitás – nevelt nevelő – szeretetszövetség – érzelmi intelligencia – organikus növekedés – döntésképeség

A „tőkesúly” | A központi érték | Mindazok a tartalmak, értékek, tennivalók, amelyek állandóan jelen vannak a nevelésben és az önnevelésben | Mindegyik küllőhöz szervesen kapcsolódnak | Mindegyik részterület ezt szolgálja

- IQ
- EQ
- EREDETISÉG PEDAGÓGIA
- NEVELT NEVELŐ
- ORGANIKUS ÉLET SZOLGÁLATA pl. Mikor fakad élet a kritizáláskor... nem az iskolát szolgáljuk
- BELSŐ SZABADSÁG ehhez hozzá tartoznak a korlátok is, nem a rend az elsődleges cél, hanem a növekedés
- SZEXUÁLIS NEVELÉS
- SZERETETSZÖVETSÉG szövetségesek lesznek, nem szerződés, ahol jogok és kötelességek vannak.

A KÜLLŐK

MOZGÁS pedagógia	BIZALOM pedagógia	KÖTŐDÉS pedagógia	SZÖVETSÉG pedagógia	ESZMÉNY pedagógia
----------------------------	-----------------------------	-----------------------------	-------------------------------	-----------------------------

MOZGÁSPEDAGÓGIA

Életmozgás – Megértelek!

kíváncsiság – nyitottság – elé menni – motiválni/ösztönözni – támogatni – megismerni – képessé tenni – felébreszteni – fejleszteni

Hogyan működünk? | Életkorok pedagógiája | A fejlődés törvényei | Mire van nyitva az „időablak”? | Miben vagyok a legelevenebb?

Élet- / lélekmozgás! Mire van nyitva az „időablak”? Bizonyos érzékenységek egy adott időszakokkal. Mire vagyunk az adott időszakban érzékenyek? Az egyes életszakaszok, mire vannak nyitva? Az életfeladatokra nem adunk kellő időt, elmulasztjuk, kihagyjuk, akkor az kimarad a fejlődésből. Pl. a munkatársaknál nemcsak a munka erejével foglalkozunk, hanem épp mire van nyitva az időablaka?

- Alapvető ismeretek az emberről, szabályok, törvényszerűségek
- Öröklött és szerzett tulajdonságok
- Életkorok pedagógiája- élet feladatok.
- Az IQ és EQ szerepe
- Az élet növekedésének alaptörvényei
 - Csíratörvény: belülről, saját ritmusában, lassan, organikusan
 - Minden növekedés LASSÚ!!! Ma minden gyorsan kell, hogy történjen! És minden növekedés FÁJ, de az JÓ!
 - Feszültségtörvény: várni érdemes! Életszakaszok, közösség alakulása. A krízis feladat, jókedvűen, örömsen megélni a feszültséget
 - Az erősebb élet törvénye: Az erős élet megerősítése – ezzel komolyan kell foglalkozni. Növekszik a növény, de egy része szárad, ha levágjuk az elszáradt részt, segíti az egész növény növekedését, és így újabb növekszik az elszáradt helyén. Egy közösséget, személyt is a jóban erősítjük, így nagy a felelősség, hogy mennyit hordozunk a gyengébbek közül...
 - Stádiumtörvény - Az élő szervezet néha átugrik 1-2 stádiumot, pl. az érzelmi fejlődésnél is.

BIZALOMPEDAGÓGIA

Bizalom – Bízz benne!

értékes vagy – bízni – rábízni – kinézni belőle – megbízhatónak lenni

Légkör | A rend keretei és a szabadság egysége | Bizalom | Tekintély |

Döntésképeség

- légkört kell építeni (kell a nap, a fagyás, a víz, a vihar, a feszültség, konfliktus)

- A növendék személyiségében lévő értéknek „kifutópályát” készítünk és SZALAD! (nem futok utána.... ☺)
- Fegyelmezés, szabadság, bizalom, tekintély.
- Változás nincs, ahol nincs bizalom
- Döntésképeség

Mit tehetünk mindezt az egyes életszakaszokban?

KÖTŐDÉSPEDAGÓGIA

Kötődés – Fontos vagy nekem!

megtartani – meggyökerezni – odafordulni – értékelni – örülni neki
A belső szabadságot nyújtó megtartó, biztonságos kötődések kialakulása |
Szabad igen az építő kapcsolatokra | Társas intelligencia

- Nélküle nincs nevelés, fegyelmezés, tekintély...
- Ez a kötődés szövet otthont ad, teherbíróvá tesz!
- Kötődésink rétegei
 - Dolgok - a gyermeknek ne legyen kismillió holmija, játéka
 - Helyek - haza, otthon
 - Emberek, kis közösségek
 - Eszmények
- A szabadság nem egyenlő a mindentől való függetlenséggel. Szabad „igen” az építő kapcsolódásra – ezek lehetnek módszerek, törvényszerűségek.
- Hogyan alakulnak ki a belső szabadságot nyújtó erős kötőerők?
- Társas intelligencia

SZÖVETSÉGPEDAGÓGIA

Szövetség – Összetartozunk!

megtermékenyülni – az adományok és a szív cseréje –
- szívembe írtalak – elkötelezettség – kiegészítő egység
Minőségi kapcsolatokban élni | Képessé és készsé tenni a személyt a természetes és a természetfölötti szövetségre | Hitéleti nevelés | Családi életre nevelés |
Párkapcsolat | Elköteleződés | A barátság, a szeretés iskolája | Kiegészítés és egység

- A pedagógia természetfölötti dimenziója
- A kötődés pedagógia testvére

- A még mélyebb kötődés (hitélet, barátság, párkapcsolat/házasság, Istenkapcsolat, Mária, szentek: KÖLCSÖNÖS, SZEMÉLYES, HATÁRTALAN.
- Válasz az ember végtelen utáni vágyódására – kisgyermekkortól a beteljesülésig.
- Minőségi kapcsolataink

ESZMÉNYPEDAGÓGIA – más néven EREDETISÉG pedagógia

Eszmény/Eredetiség – „Neveden szólítalak!”

*nővekedni – kiteljesedni – tájékozódni – Isten örök, különleges terve velem
Ki vagyok, kivé válhatok? | Igen az „Én” legboldogabb formájára | Tehetség,
adottságok, készségek | Az „én” legnagyobb LEHETŐSÉGE | „Kövesd a szíved
dalát!” | „Kösd a szekeredet egy csillaghoz!”*

- Minden embernél a személyes kiteljesedésről szól.
- Egy kicsit a tehetséggondozás szokott vele foglalkozni.
- Igen az Én legboldogabb formájára.
 - Én – erő
 - Önértékelés
 - Stabilitás, belső szilárdság, biztonság. Így szólal meg a szív dala!
- Kövesd a szíved dalát! Legyünk bátrak ebben, az érzékelés kapcsolat kiművelésének lehetősége.
- A személyes eszményhez vezető út pedagógiája (Szaléziak programja pont ez most: „Tedd képessé rá magad!”)
- Immunhatás az eltömegesedéssel szemben.

8.1. Az óvoda nevelési alapelvei, értékei, célkitűzései

Valljuk, és tapasztalatokra támaszkodva tanítjuk, hogy a nevelésnek egyetlen változatlan eleme van, az ember. A társadalmi, kulturális körülmények, a korszerű tudás kihívásai változhatnak, de az ember ugyanaz tegnap, ma és mindörökké: Isten csodálatos teremtménye, akit Teremtője saját képmására és hasonlatosságára alkotott. Továbbá valljuk, és tapasztalatokra támaszkodva tanítjuk, hogy a halhatatlan lélekkel megajándékozott ember csak Isten közelében, vele együttműködve

teljesedhet ki, válhat boldoggá, megelégedetté. Isteni kinyilatkoztatásból tudjuk, hogy Jézus Krisztusban maga az Isten, és az Ő megmentő emberszeretete jött közénk. Ezért életünk beteljesedése felé a Jézus által mutatott úton haladunk. Ez az út maga az Anyaszentegyház, amely a kinyilatkoztatás őrzője és hiteles tanítója.

A keresztségről vallott egyező felfogás az a közös alap, amely összeköt minden keresztényt, és lehetővé teszi, hogy a katolikus nevelési, oktatási intézményekben egymást gazdagítva együttműködjenek.

Az egyházi óvoda ezért nem az éppen aktuális kisgyermekes szülők magánügye, hanem az Egyház missziós lényegéből fakadóan, az Egyházzal valóban közösségben lévő lelkiismereti feladata.

A Szent Erzsébet Katolikus Óvodában a gyermekvilágot megmozgató liturgia, az egyházi ünnepek esztétikus, minden művészi ágat bevonó szépsége mellett nagy hangsúlyt helyezünk arra, hogy a család fogadóképes legyen mindarra, amit a gyermek boldog örömmel visz haza Jézussal kapcsolatosan a lelkében.

Célunk az Organikus Pedagógia alapelveinek és értékeinek élővé tétele nevelésünkben és minden működésünkben. Ez az „ébresztő” nevelés törvényszerűségeken alapul és megújuló szemléletet ad. Kötelességünknek és felelősségünknek tartjuk alkalmazni óvodánk közösségeiben.

8.1.1.A katolikus óvodai nevelés alapelvei

Gyermekeképünk alapelvei

Az igazi nevelés a fizikai, a szellemi és az erkölcsi képességek felkészítése minden feladat teljesítésére; a test, az értelem és a lélek képzése Isten szolgálatára. Ez az a nevelés, amely az örök életre szól. Feladatunk hát, hogy a kicsi gyermekben rejlő talentumok áldottak és megszenteltek legyenek.

Fontosnak tartjuk a biztos kötődés képességének kialakulását, fenntartását, továbbfejlesztését. A szülő-gyermek közötti kötődés a legfontosabb. Ha ennek hiányosságát tapasztaljuk, próbálunk a saját eszközeinkkel segíteni, vagy szakemberhez irányítani a családokat. Emellett az óvónő-gyermek és a gyermekek egymás közötti kötődésének megerősítésére is törekszünk.

- A gyermeket – mint fejlődő személyiséget – szeretetteljes gondoskodás és különleges védelem illeti meg;
- A gyermek fejlődő személyiség, fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos folyamata, a környezeti hatások együttesen határozzák meg.
- Egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak.
- A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, s ebben az óvodák kiegészítő, esetenként hátránycsökkentő szerepet töltenek be;
- Az óvodai nevelés a gyermeki személyiség teljes kibontakozásának elősegítésére kell irányuljon, az emberi jogok és a gyermeket megillető jogok tiszteletben tartásával; oly módon, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesülhessen színvonalas nevelésben.

Jó, ha a katolikus keresztény emberi értékek személyiségformáló ereje már kicsiny gyermekkorban megnyilvánul. Ezeknek az értékeknek az átadása akkor eredményes, ha közvetítésük minden erőltetés nélkül, természetes módon, élményszerűen történik.

Óvodaképünk alapelvei

- Az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család, így az óvodánk a családi nevelés kiegészítője, a gyermek harmadik életévétől az iskolába lépésig. Óvodaképünket alakítja az is, hogy milyen családokból érkeznek a gyermekek.
- Kötődések: családhoz- apához, anyához a legfontosabb és az első, óvoda csak a második.
- Óvodánk, mint intézmény egy komplex rendszer, amelynek minden összetevője kölcsönhatásban működik. A koncepciók a teljes rendszert érintik.

A befogadó nevelés, mint elv, meghatározza az óvoda kapcsolatainak alakítását, a családoktól az iskolával való együttműködésig.

- Az óvoda óvó-védő, szociális, elfogadó, testi- érzelmi biztonságot nyújtó, nevelő-személyiségfejlesztő feladatot lát el
- Programunkkal biztosítani szeretnénk olyan tevékenységi rendszer kiépülését, melyben az élmények tapasztalat, azonosulás hatása dominál. A gyermekek számára legfőbb modell a felnőtt, akinek tevékenysége, beszéde, viselkedése példaértékű. Az óvodában folyó nevelőmunka során a feladat mindig az óvónőé, a kisgyermeké a lehetőség.
- A gyermeki személyiséget elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés és bizalom övezi. Értékes vagy: mindenki egyedi, fontos és megismételhetetlen, úgy ahogy van!
- Az óvodai nevelésünkben alkalmazott pedagógiai hatásoknak a gyermek személyiségéhez kell igazodniuk.
- Óvodánk törekszik az egyházban kialakult pedagógia értékeinek megőrzésére.
- Intézményünk tevékenység rendszerével nyitottabbá teszi a gyermekeket a világra, és segíti környezettudatos magatartásának alakulását. Olyan nemzedéket szeretnénk nevelni, melynek az egészséges életmód, a természetvédelem, a kulturált viselkedés nem csupán nagy betűs plakát, hanem életmód.

8.1.2. Az óvodai nevelés értékei, célkitűzései

Minden óvodának van rövidebb-hosszabb története, mely meghatározza önazonosságát. A hagyományok kiépítése, ápolása, megőrzése nagyon fontos nevelési feladata, így óvodánk történetének ismerete, a családokkal való megismertetése.

Gyermekekünk célkitűzései

Az óvodai nevelésünk gyermekközpontú, befogadó legyen, így biztosítva a gyermekek számára, hogy:

- Egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljenek.
- Meglévő hátrányaik csökkenjenek.

- Semmiféle előítélet ne bontakozhasson ki irányukban.
- Megteremtődjön számukra egy olyan befogadó miliő, ahol gyermekségük a legteljesebben tud kibontakozni: ahol szeretve vannak, ahol személyes példák, és közvetlen megtapasztalás által ismerik meg Isten gondoskodó szeretetét.

Amit el szeretnénk érni (a fejlődés várható eredménye):

- A gyermek legyen boldog, önálló és kiegyensúlyozott, viselkedése igazodjon az emberi együttélés szempontjából lényeges szabályokhoz.
- Legfőbb élményforrása a játék legyen, amely a személyiségfejlesztés színtere, a tanulás és a készség-képességfejlesztés leghatékonyabb módja.
- Legyen érdeklődő, fogékony az új ismeretek iránt.
- Adja és tapasztalhassa az ereje legjavát! Próbálkozhasson teljes erőbedobással, ha hibákat is ejt, tapasztalja, hogy „Te vagy a fontos!”
- Téged szeretlek megtapasztalása (nem az autót) a minket körülvevő tárgyak vagy akár a teljesítmény nem az az elsődleges. A szeretetben, ölelésben, érzelmi biztonságban nevelt gyermekek szárnyakat kapnak és olyan útravalót, amely egy boldog élet felé vezeti őket.
- Szeresse a mozgást, felnőtt korára váljon életformájává az egészséges életmód.
- Kötdjön a természethez, tisztelje, és bátran alakítsa környezetét, a világot anélkül, hogy kárt okozna benne, tudjon rácsodálkozni, felfedezni azt.
- Legyen büszke magyarságára, ismerje meg népének kultúráját, hagyományait.
- Bontakozzon ki lelkében a szerető Isten képe, törekedjen rá, hogy hitét közösségben élje meg.
- A gyermekekben kezdjen el kialakulni a “vágyteljesítés késleltetési” képesség.
- Az élet **ajándék**: Tanuljon meg IGENT mondani az életre, alakuljon ki benne pozitív viszonyulás az élethez, a teremtet és épített világhoz, törekedjen annak óvására

Óvodaképünk célkitűzései

A katolikus óvodában a gyermekek életkori sajátosságaihoz igazítva az „... evangéliumi elvek válnak nevelési eszménnyé, belső ösztönzővé és egyúttal végső céllá.” (Kat. Isk. 34.)

Hisszük, hogy katolikus nevelésünk eredményeit lelki vezetőnk útmutatásai segítségével, csak a családok aktív együttműködésével, a család és az óvoda egymásra való hatásrendszerén keresztül érhetjük el. Ezért a családokkal történő együttműködés formáit, színtereit velük együtt alakítjuk és működtetjük.

Az óvodapedagógusok és a szülők is folyamatosan szem előtt tartják, hogy az óvoda új életformát, új követeléseket és fejlődési lehetőségeket jelent a gyermek számára. Ebből adódóan más közeg, mint a család. Hasonlít egy kicsit a családhoz, de a családi és az intézményes nevelés egymás mellett álló, egyenlő értékű, de mégis merőben más nevelési tér, ami azt is jelenti, hogy általánosságban egyik sem helyettesítheti a másikat, egyik sem lehet alá-, vagy fölé rendeltje a másiknak. (Természetesen egyedi esetekben, mint pl. a hátrányos, vagy halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek hátrányainak leküzdése érdekében, az óvodának a maga eszközeivel pótolnia kell a családi nevelést.)

Olyan óvodát alakítunk ki, mely:

- Nem ad helyet az előítéletek kibontakozásának sem társadalmi, sem nemi, sem egyéb értelemben.
- Gondoskodik a gyermeki szükségletek kielégítéséről.
- Érzelmi biztonságot nyújt, derűs, szeretetteljes óvodai légkört teremt.
- A gyermeki közösségben végezhető sokszínű – az életkornak és fejlettségnek megfelelő – tevékenységek megvalósulását biztosítja, különös tekintettel a mással nem helyettesíthető játéokra.
- Elősegíti óvodásaink sokoldalú, harmonikus fejlődését.
- Csökkenti a hátrányokat az életkori és egyéni sajátosságok, valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével (ideértve a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátását is).
- A katolikus családi nevelés folytatásaként erősíti és kiteljesíti az egyházi értékeket.
- Megerősíti a gyermeket a családban: hagyjuk megérni a gyermekkort a gyermekben!
- Fényre hozza az elrejtett kincseket, talentumokat: a gyermek személyiségének, képességeinek kibontakoztatására törekszik.
- Lehetőséget nyújt az óvodai élet során a katolikus lelakiség megtapasztalására.

8.2. Az óvodai nevelés általános feladatai

Az óvodai nevelés feladata az óvodáskorú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése. A személyiségértékek, tulajdonságok, képességek közül, az egyoldalú fejlesztés elkerülésével, kiemelten alapozza meg az alábbiakat:

- az érzelmi-, vallási-, erkölcsi- és értékorientált közösségi nevelés,
- az anyanyelvi-, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósulását,
- és az egészséges életmód kialakulását.

Ezeknek a feladatoknak a szem előtt tartása a napi nevelő-oktató munkában minden pedagógus, és a gyermekekkel közvetlenül foglalkozók, segítők feladata is.

8.2.1. Egészséges életmód alakítása / Egészségfejlesztési program

Valljuk, hogy az egészséges környezet és az egészséges életmód kölcsönhatásban van, egymásra épül, és egymást kiegészíti. Ezért létfontosságúnak tartjuk a környezettudatos szemlélet és magatartás megalapozását, melynek során kiemelten kezeljük a szülők szemléletformálását.

Testi egészség önmagában nincs. Testnek, léleknek értelemmel kell épen, összhangban működnie ahhoz, hogy egészséges embernek érezhessük magunkat.

Célunk:

- A gyermekek testi és lelki szükségleteinek, valamint mozgásigényeinek kielégítése.
- Az egészséges életmód, a testápolás, az étkezés, az öltözködés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása, belső igénnyé fejlesztése.
- A gyermekek testi és lelki egészségének védelme, megőrzése, szervezetük edzése.
- A gyermekek fejlődéséhez szükséges egészséges, stressz-mentes és biztonságos környezet megteremtésével és megőrzésével a környezet megóvására irányuló

szokások alakítása, melyek a gyermekek testi, lelki és szociális egészségét szolgálják.

Az egészséges életmód alakításának területei, hozzájuk kapcsolódó feladatok. (Az óvodapedagógus, a nevelő munkát közvetlenül segítő feladatai és együttműködési feladatok a családokkal.)

Egészségfejlesztési program

A teljes körű egészségfejlesztés célja, hogy az intézményben eltöltött időben minden gyermek részesüljön a teljes testi-lelki jólétét, egészségét, egészségi állapotát hatékonyan fejlesztő, az intézmény mindennapjaiban rendszerszerűen működő egészségfejlesztő tevékenységekben.

Az egészségfejlesztés olyan folyamat, amelynek eredményeképpen a pedagógusok az intézményben végzett tevékenységet, a pedagógiai programot és szervezeti működést úgy befolyásolják, hogy az a gyermek egészségi állapotának kedvező irányú változását idézze elő.

Az óvoda mindennapos működésében kiemelt figyelmet fordítunk a teljes körű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatokra, amelyek különösen:

- az egészséges táplálkozás,
- a mindennapos, frissítő mozgás, szabad mozgás lehetősége
- a testi és lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek,
- a szenvedélybetegségekhez, függőségekhez vezető szerek fogyasztásának, használatának (internet, tv, „kütyük”) megelőzése,
- a bántalmazás megelőzése,
- a baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás,
- a személyi higiéné

Gondozás

A gyerekek egészséges életmódjának megalapozását a gondozás szervezeti keretei, formái teszik lehetővé. Alapvető biológiai - fiziológiai szükségleteket elégít ki, miközben a gyerekek higiénés szokásainak kialakítását szolgálja. Nevelő hatását a

gondozási műveletek önálló gyakorlása és a testi képességek kialakulásának differenciált fejlesztése teszi lehetővé.

A gondozás szorosan kapcsolódik a játékhoz, a munkajellegű feladatokhoz, a tanuláshoz. Az óvodapedagógus feladata a gyermekek életkorának megfelelő, párhuzamos tevékenységek végzését lehetővé tevő optimális életritmus kialakítása a napirendben. Az időkeretek rugalmas alkalmazása a gyakorlatban.

A helyes életritmus kialakítása a gyermekek egészséges testi és szellemi fejlődésének a biztosítása érdekében az életkori és egyéni sajátosságok figyelembevételével történik. Nevelő hatását a gondozási műveletek önálló gyakorlása és a testi képességek kialakulásának differenciált fejlesztése teszi lehetővé.

Lehetővé tesszük a gyerekek számára, hogy egyéni szükségleteinek megfelelően a gondozási műveleteket saját ütemük szerint hajtsák végre. Mindez meggyorsítja az önállósá válásukat. A folyamatosságot biztosítja a napirendi szakaszok ismétlődése, az óvodapedagógus és dajkák jelenléte, segítsége, illetve társaik modellje és támogatása.

Az egészséges gyermek biztonságos, derűs környezetben, jól működő életfunkciókkal rendelkezik, vidám, érdeklődő, aktív.

Testápolás, tisztálkodás

E kategóriába tartozik a mosakodás, kézmosás, a kéztörlés, a fogmosás, a fésülködés, a zsebkendő, a WC használata. Mindezek helyes elsajátítása a fertőzések, a betegségek, járványok kialakulásának megelőzésére szolgál, és a gyermekek komfortérzetét biztosítja. Óvodánkba többször ellátogattak már szakemberek, akik nemcsak megvizsgálták, hanem hasznos tanácsokkal is ellátták a gyerekeket.

Feladatunk a higiénikus szokások, szabályok kialakítása, intimitás tiszteletben tartása, a személyi higiénia feltételrendszerének megteremtése. Megfelelő egészségügyi szokások elsajátíttatásával, az egészséges életmód szabályainak automatizálásával az egészségügyi szokások kialakítása és a gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése.

A befogadás ideje alatt minden gyermekkel együtt végezzük a teendőket, hogy megtanulhassák a szokások sorrendjét. A mosdóbeli tevékenységek szokás-sorrendjét képi formában is rögzítjük, a többszoros érzékelési lehetőség biztosítása céljából.

Öltözködés

A test védelmét szolgálja az időjárás változásaival szemben, és a gyermeki önállóságot, ízlésvilágot alapozza meg. A gyerekek ruházatát a praktikum határozza meg, és a réteges öltözködés a célszerű. Feladatunk a gyermekek időjárásnak megfelelő réteges öltözködésre szoktatása, a felöltözésnél, vetkőzésnél egyéni szükséglet szerinti segítségnyújtás.

Óvodánkban elkülönül a benti és a kinti játszóruha, vagy a „hazamenős ruha”. A nagyobbak ügyesen segítenek kisebb társaiknak, ez is a segítőkészség, az empátia megerősítését szolgálja. A szülőket ismertessük meg a gyermek egészségét szolgáló ruházat jellemzőivel: lehetőség szerint természetes anyagból készüljön, kényelmes legyen, gumírozása ne legyen túl szoros, a cipő tartsa a gyermek bokáját.

Mozgás

Harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése, folyamatos testedzés, testi nevelés, prevenció, tartózkodás és tevékenykedés a szabadban.

Belső igény, élmény a gyermekek számára, amit felszabadultan, jókedvűen, örömmel végeznek. Mozgásigényük egyénileg eltérő, kielégítésüket a mindennapos testnevelés, a testnevelés foglalkozások, az udvarunk, a séták és kirándulások szolgálják.

Fontos, hogy a gyermekek minden évszakban, minél több időt töltsenek a szabadban, hiszen fokozódik ellenálló képességük, szervezetük alkalmazkodóbbá, edzettebbé válik. A gyermekek levegőzését biztosítjuk az időjárásnak megfelelően. A rendszeresen szervezett séták és kirándulások a mozgáson túl közös élményt is jelentenek.

Pihenés

A gyerekek egyéni alvásigényének kielégítését, testi fejlődését szolgálja. Fontos a szoba levegőjének cseréje, a külső zavaró ingerek megszüntetése, a kényelmes fektető,

lehetőség szerint alvóruha, illetve a nyugodt pihenés és alvás légkörének megteremtése.

Az óvónő részéről fontos a gyermekek tevékenységéhez igazodó hangnem, pl. enyhe sötétítéssel, dúdolással, halk énekléssel teremti meg a pihenéshez, alváshoz szükséges feltételeket. A csendes hangvétel, a kedvenc alvójáték, az otthonhoz kapcsolódó tárgy, a simogatás erősítik a gyerekek biztonságérzetét.

Az alvás, pihenés időtartama a gyermekek igényeitől függ. Nyugalmukat biztosítani kell az óvodapedagógusoknak, tiszteletben tartva az egyéni szokásokat és az otthonról hozott „ANYAPÓTLÓ” eszközöket. Az alvó és nem alvó gyermekek igényeinek összehangolása, a nem alvó gyermekek számára a pihenés utáni csendes tevékenységnek, és ugyanakkor az alvó gyermekek nyugodt pihenésének biztosítása az óvónő feladata.

Egészséges táplálkozás szokásrendszerének kialakítása

Mindez a gyerekek egészséges fejlődésének fontos feltétele. A naponta visszatérő zöldség-gyümölcs és tej fogyasztás formálja a gyerekek szemléletét, a szülők figyelme is ráirányul a nyers zöldség- és gyümölcsfogyasztás, a rágás fontosságára.

A konyha megválasztásánál – az ár mellett – arra is ügyelünk, hogy minél egészségesebb, a gyermekek fejlődéséhez szükséges tápanyagokat, vitaminokat, ásványi sókat, rostot tartalmazó ételeket készítsenek, ahol a kerülik a túlzott cukor, só fogyasztását, telítetlen zsírtartalommal csökkentett ételek elkészítését részesítik előnyben.

Az étkezés óvodai feltételei önkiszolgálással, a középső és nagycsoportos korosztályúaknál részben naposi tevékenységgel valósulnak meg.

- Fontos az esztétikus terítés, és a kulturált étkezési szokások betartása. A megjelölt időkereten belül a gyermekek az étkezés időpontját a tízórainál és az uzsonnánál maguk választják meg, az ebédet is egyéni tempóban fejezik be.
- A reggeli és az uzsonna önkiszolgálásra épül, ami az önállóság kialakulására gyakorol kedvező hatást.

- Délelőttönként gyümölcsöt, zöldséget kapnak, kiegészítve a mindennapi ásványi anyag, rost és vitamin szükségletet, ügyelve, hogy két étkezés között legyen!
- A gyermekeknek kellő mennyiségű folyadékot adunk étkezések közben és a nap folyamán, amikor kérnek.
- A gyermekek különböző táplálkozási szokásait megfelelő toleranciával fogadjuk, a szülők közreműködésével a speciális étkeztetést megoldjuk.

Az egészségnevelési és környezeti nevelési elvek

Valljuk, hogy az egészséges környezet és az egészséges életmód kölcsönhatásban van, egymásra épül, és egymást kiegészíti.

Egészségmegőrzés, egészségvédelem

Óvodába lépés előtt az óvodapedagógus tájékozódik a gyermekek egyéni fejlettségéről, szokásairól, esetleges allergiás, vagy más állandó betegségről.

A betegség megelőzésének alapja a tisztaság biztosítása, a rendszeres szellőztetés, a higiéniai szokások betartására nevelés, az ellenálló képesség erősítése a levegő és napfény edző hatásának kihasználásával az egyéni érzékenység és fokozatosság figyelembevételével, valamint a megfelelő öltözködés.

A megbetegedett gyermeket a szülők megérkezéséig elkülönítjük egészséges társaitól. A balesetek elkerülése érdekében a gyermekeket saját és társaik testi épségnek megóvására neveljük, ellenőrizzük a használt eszközök épségét, szükség esetén javítjuk, cseréljük a hibásat. A gyermekek balesetvédelmi oktatása évente egyszer történik, illetve az alkalomnak megfelelően.

A gyermekek testi épségének védelme és a baleset-megelőzés magában foglalja a személyi és tárgyi feltételek biztosítását, az eszközök, használati tárgyak folyamatos és tervszerű ellenőrzését, karbantartását, valamint a hibaforrások megszüntetését. A gyermeki gondolkodásmód sajátosságaiból, valamint a szenzomotoros koordináció zavaraiából adódóan következnek a tipikus gyermek balesetek (törések, zúzódások),

ezen teszik szükségessé az óvónő állandó kontrollját, a tevékenységek figyelemmel kísérését.

Az óvoda mindennapos működésében kiemelt figyelmet kell fordítanunk a gyermek egészséghez, biztonságához való jogai alapján a teljes körű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatokra, amelyek különösen:

- a személyi higiéné,
- az egészséges táplálkozás,
- a testi és lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése,
- a bántalmazás megelőzése,
- a baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás,
- a mindennapos, frissítő mozgás, szabad mozgás lehetősége

Az egészséges életmódra vonatkozó szabályok betartása az intézményben mindenki számára kötelező. Testi egészség önmagában nincs. Testnek, léleknek értelemmel kell épen, összhangban működnie ahhoz, hogy egészséges embernek érezhessük magunkat.

Környezeti nevelés elvei

A külső (teremtett) világ tevékeny megismerése alapozó jellegű, így meghatározó szerepet játszik az egyén környezetkultúrájának alakításában.

A környezet megismerésének fontos területe a környezetvédelem:

- A játék ennek hatásos eszköze, mert e tevékenység közben a gyermek megismeri a környezetet, a valóságot.
- Munkatevékenységekkel szorosan összefüggő feladatokat tartalmaz. Tiszteletre nevel, a természetes, épített technikai és a társadalmi környezet iránt.
- Lehetőséget teremt, hogy aktívan, saját cselekedeteinkkel védjük, óvjuk, tegyük szebbé, otthonosabbá környezetünket, de úgy, hogy ezáltal, ne sérüljön.
- A környezet ismeretén, megbecsülésén, a természet szeretetén alapul.

Elveink között szerepel, hogy a gyermekek védjék az élő és élettelen környezetet. Szokják meg már kisgyermekkorban a természettudatos magatartást, érezzék, hogy ők is a természet részesei. Fontos területek:

- a természet tisztelete,
- az egészség védelme,
- növény és állatgondozás, megfigyelés,
- közvetlen környezetünk rendjének fenntartása,
- a környezetszennyezés kérdései,
- a tisztaság védelme, a szemét, szemetelés kérdése, hasznos hulladékok.

Óvodapedagógusaink munkáját segíti a Pedagógiai Program mellékletét képező Szokás – Szabályrendszer, mely egy átfogó és egységes elvárás-rendszert fogalmaz meg.

A fejlődés várható eredménye

- A szokások elsajátítása folyamán kialakulnak egészséges életmódbeli készségei, jártasságai.
- Szükségeit képes kielégíteni, önállóan kielégíteni.
- Szem-kéz koordinációja megfelelő, képes ujjai tudatos irányítására, az eszközök önálló használatra. A tisztálkodási eszközökre vigyáz, tisztán tartja, használat után a helyére teszi őket.
- Megtanul önállóan tisztálkodni, öltözködni, ismeri, alkalmazza a higiénés és esztétikus étkezési szokásokat. Képes önállóan eldönteni, miből mennyit tud elfogyasztani. Szívesen fogyaszt zöldségfélét, gyümölcsöket, magvakat.
- Igényli, és tudatosan részt vesz saját testi-lelki komfortérzetének kialakításában. Vigyáz ruhája, környezete rendjére, tisztaságára. Alakul igénye a rend megteremtésére. Ismeri a szelektív hulladékgyűjtés okát, mikéntjét.
- Képesé válik önmaga és társai segítésére.
- Életkorának megfelelően edzett, teherbíró, mozgása összerendezett, jó állóképességgel rendelkezik. Elkezdődik az első alakváltozás.
- Ismeri és betartja a balesetvédelmi magatartásformákat.

8.2.2. Az érzelmi-, vallási-, erkölcsi- és értékorientált közösségi nevelés

Az érzelmi nevelés korai hatékonysága döntő befolyással bír az ember életére. A boldog gyermekkor megalapozza a kiegyensúlyozott, alkotó felnőtt életet. A boldog gyermek mellé azonban feltétlenül boldog anya kell. Az óvoda ezért kiemelt feladatának tekinti a családdal való kapcsolatot, és e területen mer szeretettel és következetesen igényeket támasztani. A gyermek egyéni, testi, lelki, szellemi képességeinek a fejlesztésére helyezzük a hangsúlyt, de ugyanilyen odaadással fejlesztjük a közösségi intelligenciát is. Az Egyház nem igényeket követ, mintegy szolgáltatást végezve, hanem hitelvei mentén igényeket támaszt. A nevelés, oktatás feladatában részt vevő személyek legfőbb értéke a hit, illetve a hitre való készség.

Programunkban fontos a gyermek korai, óvodáskort megelőző testi-lelki fejlődésének alapos ismerete. Ennek egyik eszköze a fejlődési napló és a családlátogatás. Ezekből információt kapunk az óvodába lépés előtti anya-gyermek és család-gyermek kapcsolatáról, a gyermek élettörténetéről. A későbbiek során - napi tapasztalatokkal kiegészítve – hasznosítja az óvodapedagógus a gyermek jobb megismerésének érdekében, a fejlesztési feladatok megtervezésében.

Célunk:

- Érzelmi - akaratí tulajdonságok kialakítása, erősítése, fejlesztése az óvodapedagógus, a pedagógiai asszisztens és a dajka példaadásával és helyzetteremtésével
- A társadalmi beilleszkedést segítő szociális együttélés szabályainak értékközvetítése
- A szülőföldhöz fűződő pozitív érzelmi viszony kialakítása, a nemzeti identitás tudat megalapozása, az önazonosság megőrzése, átörökítésének biztosítása
- Nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, alacsonyabb fejlettségi szinten álló, sajátos nevelési igényű, hátrányos-, és halmozottan hátrányos helyzetű, elhanyagolt gyermekek esetében speciális fejlesztéssel az egyéni szükségleteknek megfelelő pedagógiai eljárások alkalmazásával, valamint szükség esetén megfelelő szakemberek közreműködésével az esélyegyenlőség biztosítása.

- Kiemelkedő képességű gyermekek igényeit figyelembe vevő tevékenységek által történő személyiség kibontakoztatása.
- Isten szeretetének megvilágítása a gyermekben, Krisztus mértéke szerinti élet megalapozása.
- A keresztény kulturális értékek mentén a családi nevelést támogató katolikus értékek erősítése és kiegészítése, valamint közvetítése a gyermek által a családba.

Az érzelmi, a vallási, erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés területei, hozzájuk kapcsolódó feladatok. (Az óvodapedagógus, a nevelő munkát közvetlenül segítő feladatai és együttműködési feladatok a családokkal.)

Az óvodapedagógus feladatai:

- Befogadó környezet biztosítása (öröm, szeretet, érdeklődés... kifejezése).
- Személyes bánásmód megvalósítása (a gyermek érzelmi, értelmi, lelki állapotának figyelembe vételével).
- Egyértelmű, a gyermek fejlettségi szintjének megfelelő szokás és szabályrendszer kialakítása (rugalmasság és állandóság harmonikus jelenléte a nevelőmunkában, a gyermek és az esemény figyelembe vételével).
- Erkölcsi értékek képviselése, bevitele a gyermekek életébe (a nap minden percében példát mutatunk a gyermekeknek, pl. váratlan eseményre reagálva, a másik emberről beszélve...)
- Az önismeret, a társ megismerése és a közösségi/baráti kapcsolatok alakulásának segítése pozitív értékeléssel.
- A gyermeki magatartás alakulása szempontjából az óvodapedagógus, az óvoda valamennyi alkalmazottjának kommunikációja, bánásmódja és viselkedése modell értékű szerepet tölt be.

A befogadó, biztonságot nyújtó, szeretetteljes óvodai légkör megteremtése

A gyermek Isten ránk bízott ajándéka. Szüleinek olyan kincse, amelynek értékét gyakran kevéssé ismerik –, s katolikus óvodánk evangelizáló munkája során ez a kincs a szülő számára fokozatosan föltárul.

Az óvodánkban az érzelmi biztonságot nyújtó légkör megteremtéséhez az óvodapedagógus – részben átvállalva az anya szerepét – empátikus, meleg, elfogadó, szeretetteljes kapcsolatot alakít ki a gyermekekkel. Fejlesztőmunkája során arról gondoskodik, hogy a gyermekek tapasztalatai változatos tevékenységformák közben gazdagodjanak.

Sok gyermek a katolikus óvodában szerzi első vallásos ismereteit. Életkori sajátosságaiból fakadóan fontos, hogy kezdetben az őt körülvevő felnőttek (óvónők és dajkák) élete példájából tapasztalja meg Isten szeretetét.

Érzelmi védettség, biztonság - ezt szolgálja a csoport otthonossága, alakíthatósága. Az óvodapedagógusok és a társak megnyugtató közelsége, a biztonságot nyújtó légkör, amelyben az összetartozást az alkalmazkodás igényével együtt mindenki belső szükségleteként élheti át. A csoportban a gyerekek szabadon mozoghatnak, tevékenységeiket belső motiváltságuk alapján választhatják.

A gyermek megismerésén alapuló óvodai befogadás megvalósítása

Az első élmények meghatározhatják a kisgyermek óvodához való viszonyát. Törekedni kell, hogy ezek minél kellemesebbek legyenek. Rendkívül fontos, hogy az óvodakezdés gyermeknek, szülőnek egyaránt örömmel várt esemény legyen.

Az óvodába lépéskor új szokásokkal, viselkedési formákkal ismerkednek meg a különböző adottságokkal rendelkező gyermekek, így az óvodai élet szervezése (párhuzamos tevékenységek, rugalmas napirend) segíti a szokás- és normarendszer megalapozását.

Az óvodai befogadás időszakában a gyerekek szakaszosan érkeznek, így több lehetőség van az ismerkedésre, a személyes kapcsolat kialakítására. Ebben az időszakban mindhárom felnőtt jelen van, szükség szerint pedagógiai asszisztens is segíti munkájukat. Az óvónő érezze át, hogy a szülőtől való elválás a gyerek számára, és a szülőnek is nagyon nehéz, megkönnyítése empátiát, türelmet, gyöngédséget kíván. A beilleszkedést segítheti, ha a gyerekek a szülőkkel együtt töltik az első

napokat az óvodában, és ha csak fokozatosan növelik az óvodában tartózkodás idejét. Az óvodás testvér és a saját tárgy, játék is kedvezően hat a gyerekek biztonságérzetének alakulására.

A személyes kapcsolatok kialakulásának elősegítése

Az óvónő-gyermek kapcsolat elsősorban a mindennapi szituációk személyes perceiben alakul. Az óvónő kerüljön minden gyerekkel legalább rövid időre „csak velem” szituációba.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek elfogadó szeretete is fontos feladat. Szükség esetén megfelelő szakemberek közreműködését is biztosítjuk.

Segíti az óvónő-gyermek kapcsolat pozitív alakulását a személyes beszélgetés, a testközelség és az együttjátszás igényének kielégítése. Az óvónő ismerje meg a gyerekek egyéni jellemzőit, fogadja el különbözőségüket, értse meg őket, bízjon bennük, tartsa tiszteletben döntéseiket. Az óvónő modell a társas viselkedés szempontjából. A gyerekek társas kapcsolatai a tevékenységek közben alakulnak, fejlődik egymáshoz való viszonyuk /szimpátia, barátság/, együttműködésük és sok közös élményben van részük. A társas együttműködés során alkalom van az egymáshoz viszonyításra, az én határok megtapasztalására. Mindez jelentősen hozzájárul az énkép alakulásához. A társ bemérési pont, az önismeretet és az önértékelést segíti.

A gyermekek érzelmi és kommunikációs intelligenciájának fejlesztése

Az óvónő, és munkáját közvetlenül segítő munkatárs kommunikációs intelligenciájának mutatói a helyes artikuláció, választékos beszéd és a hitelesség /metakommunikáció/. Az óvónő legnehezebb feladata, hogy az én-tudat, az önérvényesítés és a szociális érzékenység alakulását megfelelő összhangban segítse. Hosszú időre és toleranciára van szükség, míg a gyerekek olyan önérvényesítési technikákat tanulnak meg, amely a társak igényeit is figyelembe veszi. Konfliktus esetén az óvónő ne vegye el a felelősséget a gyerektől a megoldás átvállalásával.

A mindennapok természetes szituációiban és az óvónő által kezdeményezett kommunikációs játékok során fejlődik a gyermek érzelem felismerő és kifejezőképessége, tapasztalatot szerez saját és mások érzelmeinek hatásáról.

Úgy segítheti ezt az óvopedagógus eredményesen, ha sokféle életteli, természetes helyzetet alakít a csoportban, melyben a gyermek önállóan, vagy együttműködve, de kényszer nélkül vehet részt.

Az óvónő tartsa tiszteletben a gyerek érzelmeit, ezeket nem elfojtani kell, hanem megtanítani, hogyan kontrollálhatja indulatait. A csendes, nyugodt, érthető felnőtt viselkedés jó mintát nyújt.

Az felnőtt kerülje a büntetést, a bírálatot, a kiabálást, a hibáztatást, a panaszkodást. Az óvodapedagógus kivárással, kérdésekkel, a probléma meghallgatásával, a gyerekekkel együtt megoldási módok keresésével, az alternatívák közül való önálló választás ösztönzésével segítse, hogy a gyerekek megtalálják a saját megoldásukat. Az óvónő és a gyerekek együtt keressék az alku – csere – kompromisszum sokféle, helyzetnek megfelelő módját. Segítünk, hogy ne féljenek a konfliktusoktól! Ezekre minden körülmények között nyugott, határozott, következetes magatartással, megfelelő biztonságos keretek közötti légkör megteremtésével vagyunk jelen.

Az értékorientált közösségi élet szokásainak kialakítása

Élményt nyújtó tevékenységek és hatások megteremtése: szeretet, ismeret átadása, befogadás öröme, az öröm és humor együttes megelevenítése, esztétikai élmények, ünnepek, mint az életigenlés, találkozás öröme.

A közösségi élet biztonsága, nyugalma függ a csoport életét szabályozó szokások alakulásától. Ezek elfogadását segíti a felnőtt minta és a gyerekek fejlődési üteméhez, sajátosságaihoz igazodó egyéni bánásmód. Az óvónő természetes módon fejezze ki örömét, elismerését a gyermek felé. Cél a belső kontroll erősítése a gyerekekben, ez pedig bizalommal, biztatással, az önállóság, autonómia, kompetencia támogatásával alakítható.

A közösségi együttélést segítő normák: a társ személyiségének, érzelmeinek, tevékenységének tiszteletben tartása, segítség a társaknak, a kisebbeknek, örömszerzés, vigasztalás, együttérzés. Az óvoda és a csoportok hagyományainak kialakítása hozzájárul a gyerekek egymás felé fordulásának erősítéséhez. Ilyenek: születésnapok megünneplése, betegekért imádkozás, az óvoda közös programjai, közös ünneplések.

Az óvoda a gyermek nyitottságára épít, és ahhoz segíti a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a hazaszeretet és a szülőföldhöz való kötődés alapja. Segítünk, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindezek megbecsülésére. Hagyományainkat ápoljuk, a jeles napokat megfelelő módon ünnepeljük. Fontos feladat a szülőföldhöz való kötődés megerősítése az egyházi, és világi ünnepek megélése által is.

Nevelésünk útja a szeretet útja

Óvodáskorban a gyermek kétfajta szeretetet igényel, a feltétlen és az igényt támasztó szeretetet. Létszükséglete a feltétlen anyai szeretet, amely az élet iránti ősbizalmat erősíti benne. Ez minden pszichikai egészség alapja. Az anyákat támogatni kell abban, hogy egy valódi élet közvetítői legyenek. Áradjon belőlük az a feltétlen szeretet, amely egészséges lelkükből, hitükből, férjük oldaláról érkező megbecsülésükből táplálkozik.

Az igényt támasztó szeretet arra mutat rá, hogy a másik személy éppoly megismételhetetlen és csodálatos lény, mint én, és ez a világ neki éppúgy otthona, mint nekem. A családban élő testvérek ezt a felismerést megkönnyítik egymás számára. Az óvodában ez praktikusán a következőt jelenti: a másik gyermek éppoly drága kincse anyukájának, mint én vagyok az enyémnek, továbbá az óvónéni éppúgy szeret engem, mint a többi csoporttársamat. A kereszténység ezt egyszerűen felebaráti szeretetnek mondja. Az óvodai befogadási időszak során ezt a felismerést erősítjük meg a gyermekben, hogy kialakuljon az érzelmi biztonsága, melynek során elmúlik szorongása és megnyílik személyisége az óvodai nevelő hatások irányába. A keresztény szeretet nem csupán hangulatkísérő, érzelmes szeretet, hanem mer korlátokat is állítani. A korlát mindig a másik ember tisztelete és ehhez mért szabályokkal rendezi korlátok közé az egyéni passziókat. A hároméves gyermek,

többször az óvodában találkozik először a korlátozásokkal, intelmekkel, közösségi szokásokkal, szabályokkal, egyszóval az intézményes nevelés formáival. Az óvoda a családi nevelés kiegészítője, partnere, segítője és semmiképpen sem alá-, vagy fölérendeltje.

Nagycsoportos kora körül az értékelő szeretettel is találkozik a gyermek. Ez jobbra annyit jelent, hogy legyen büszke saját teljesítményére, őszintén tudjon örülni mások eredményének és örömeinek is. "Téged szeretlek, nem a teljesítményed" érzés megtapasztaltatása. Fontos a másik gyermek iránti odafigyelés, az együttérzés, az örömnújtás, a segítő készség felébresztése, formálása. Valljuk, hogy a gyermek is képes a maga szintjén az együttműködésre, a kooperációra, a társas kapcsolatok ápolására. Ekkor tapasztalhatja meg, hogy az együttlét, a közös játék, mások segítése adott esetben sokkal boldogítóbb lehet, az egyoldalú, csupán személyes kívánságok kielégítésével szemben.

Katolikus óvodánkban a szeretet, nemcsak mint érzelem, hanem mint ÉLETSZENTSÉG jelenik meg. A krisztusi-szeretet van jelen.

Az alap a munkatársak közötti egység és szeretet. A szülő-pedagógus közötti kapcsolat épp olyan fontos, mint a pedagógus-gyermek közötti, illetve gyermek és szülő közötti kapcsolat. A csoportok életét az is befolyásolja, hogy milyen a gyermekek közötti kapcsolat.

Ezek a kis kapcsolatok összekapcsolódnak, egymásra vannak utalva. Ha egy kapcsolat meglazul, megbillen az egész, felborul a harmónia. De hogy ezt ki tudjuk védeni, szükség van arra, hogy ezek a kis kapcsolatok kapcsolódjanak Ahhoz, Aki megvédi őket, segíti őket, a helyes utat mutatja. Ezért a mi óvodánk Istenhez kapcsolódik. Mindenki, aki benne él és dolgozik. Sokféle szeretet létezik, és nem mindegy, hogy mikor melyiket alkalmazzuk. A Szeretet-himnusz segítséget ad, hogy megismerjük a szeretet fajtáit, és köztük is a legnagyobbat: a krisztusi-szeretetet. Az lát jól, aki szeret!

Rácsodálkozni tudás képességének segítése

Az óvodás gyermek számára kinyílik a világ, ahogy – jó esetben - a bensőséges családi fészkeből kilép. A mi keresztény hitünk abból az őstudásból merítkezik, mely által tapasztalhatjuk, hogy minden Isten által létezik. Feladatunk, hogy a gyermeket rávezessük arra, hogy hogyan ismerje fel a világ/élet szépségeit, értékeit és ez által megélheti a rácsodálkozás örömét.

A kíváncsiság, tudásvágy felkeltése és fenntartása

Tudatosan építünk a gyermeki kíváncsiság jelenlétére. A felmerülő kérdésekre igyekszünk válaszolni, akár annak beismerésével is, hogy ennek előbb utána kell néznünk. A gyermekeket élményeken keresztül vezetjük a világba. Akár pozitív vagy negatív élmények. Éljen át mindent, a felnőtt biztonságot nyújtó jelenlétében.

Türelmes szeretetre nevelés

- Minden élet belülről, a saját ritmusában fejlődik.
- Nekünk, óvónőknek ügyelni kell arra, hogy szeretetünk a gyermek és szülő felé segítő legyen. Hivatásunk SZOLGÁLAT, vagyis segítő hivatás. Ismernünk kell a gyermek korának megfelelő sajátosságait, képességeit. Ne várjunk ennél se többet, se kevesebbet.
- A szülőkkel különösen legyünk figyelmesek. Próbáljuk megérteni az ő gondolkodásmódjukat. A gyermeket csakis a szülein keresztül tudjuk nevelni. Ismernünk kell a családi háttérrel, hogy segíteni tudjunk.
- A türelmes – empátikus - segítő szeretethez IDŐ kell. A türelmes szeretet is úgy tud munkálkodni, ha időt adunk neki. Vigyázni kell az elhamarkodott véleményekre, cselekvésekre. Nem szabad sem a gyermeknél, sem a szüleinél elhamarkodottan dönteni, illetve ítélni.
- Türelem kell a gyermek akaraterejének a fejlesztéséhez. Hogy elérhessük náluk a kitartó játék örömét. Hogy ne kalandozzon el a figyelmük, és hogy a kitűzött kis feladatokat mindig meg tudják oldani.
- Türelmes szeretet kell a rendre neveléshez. Nevelésünk egyik alapja ez. Egy óvoda életének szokásai-szabályai vannak. Elsősorban bennünk, felnőttekben (nevelő, szülő) kell, hogy legyen harmónia, belső rend. Az óvónők harmonikus, vagy diszharmonikus munkája is kihat az óvoda életére, és nem utolsó sorban a gyermek fejlődésére.

- Kiscsoportos gyermekeknél a befogadási időben különösen ügyelni kell arra, hogy a felénk irányuló szeretetünk legyen türelmes, empátikus, segítő, határozott és kitartó.

Önzetlen szeretetre nevelés

- Az áldozatos szeretet kész arra, hogy áldozatot hozzon a gyermekért. Önzetlennek kell lennie. Csak a kérkedő és önző szeretet keresi a maga hasznát.
- Önző szeretetre neveljük gyermekeinket akkor, ha mindent megadunk neki. Ha az óvodában ráhagyunk mindent, ha nem kell szabályokhoz alkalmazkodnia. A közösségbe bekerülő önző gyermek sokat szenved. Nehezen fogadják el társai, agressziót vált ki.
- Az óvodában eltöltött időnk minden egyes percét a gyerek felé fordulva végezzük. Ha van sorvasztó éhség, akkor az a kisgyermek szeretetét. Nagyon várja, hogy játszunk, foglalkozunk vele, vagy egyszerűen csak a közelében legyünk.
- A gyermek játéka – életgyakorlás. A gyermek a világot akarja megközelíteni és magáévá tenni. Ilyenkor külön világban él, és ha sorozatosan megzavarjuk kötelező-szerű feladatokkal, soha nem tanul meg kitartóan, elmélyülten tevékenykedni (játszani, majd tanulni).
- Ügyelni kell arra is, hogy a gyermek ne legyen túlterhelve, egyéb tevékenységekkel elhalmozva (torna, balett, úszás, zene-ovi, angol, német, stb.). Hagyjunk időt nekik a szabad játékra, ha ez „haszontalannak” tűnik is.
- Előfordulhat az is, hogy a csoportban kiugróan tehetséges gyermek van. Próbáljunk vele külön foglalkozni, de úgy, hogy ne a játékidő kárára történjék mindez.
- Tanuljunk a gyermekekért! A szeretet kész belátni, hogy nem szégyen megvenni és elolvasni olyan szakkönyveket, melyek segítségével még közelebb juthatunk a gyermeki világhoz. A pedagógusnak egész életén keresztül készülnie, tanulnia kell hivatását.

Gyengéd szeretetre nevelés

- Nevelésünk leglényegesebb pontja a fegyelmezés és a büntetés. Ha fegyelmeznünk kell, az értelmesen történjék, derűs, kiegyensúlyozott szívvel, jóakarattal, hogy amíg a gyermek hibáit feddjük, szeretetét megnyerjük. A

büntetésről és a nevelésről együtt kell beszélni. A büntetés lelkiületén legyen a hangsúly:

- Ne ragadjon el az indulat. A büntetés ne legyen bizonytalan kimenetelű. Az elsődleges célja a nevelés.
- Sokféle „rejtett rugó” működhet a büntetésünk mögött. Magánéletünk gondjai, problémái, melyek megoldatlanok. Vagy esetleg a legrosszabb: ellenszenv a gyermek iránt.
- Ha a gyermek morcos, nyűgös, rosszkedvű, ne faggassuk. Éreztessük inkább az együttérzésünket, tudassuk vele: látjuk, észrevettük, megértjük.
- A mások előtt való megszégyenítés a gyermek énjének, bontakozó emberi méltóságának a lerombolása. Súlyos önértékelési zavarokat okozhat. A nyilvános letorkolás helyett olykor elég egy tekintet. Olykor elég egy kis hallgatás...

Igazságos szeretetre nevelés

- Azt már tudjuk, hogy a kisgyermek mágikus világban él. Léteznek fantáziahazugságok, melyeket az ismeretek hiányában ők próbálnak elképzelni. Ez még nem hazugság! Ez a mágikus világtól fakadó varázslás.
- Ha a gyermek hazudik, rendszerint annak a félelem a rugója. Fél a következményektől, bizalmatlan a felnőttel szemben. Az igazságnak örülő szeretet nem kendőzi el a gyermek hibáit. Az igazságos szeretet nem kényeztet, nem kímélő szeretet. Az őszinteségre nevel, mely bizalommal van a másik iránt.
- A csak igazság viszont szeretet nélkül merev szigor. Csak a kettő egyensúlya jelentheti a keresztény óvodai nevelést. Ha ez az egyensúly nagyjából megvan, előbb-utóbb rá kell jönnünk, hogy mindig az a nevelő, aki Jézus mellett áll, AKI az Igazság. Az igazságot önmagunk fölé kell emelni, hogy a gyermek szemében ne tévedhetetlen félistennek látszódjunk. Nem ettől lesz tekintélyünk.

A fejlődés várható eredménye: a gyermek...

- Szívesen jár óvodába, megtalálja helyét a közösségben, abban jól érzi magát.
- Képes a többiekhez alkalmazkodni, toleránsan viselkedni, a másikat elfogadni.

- A tevékenységekben képes a felnőttekkel és társaival kapcsolatot teremteni, együttműködni, segítséget nyújtani.
- Mások érzelmeit felismeri, saját érzelmeit korának megfelelően kontrollálni tudja.
- A közösségi élet szokásai természetessé válnak számára.
- A csoport szokás- és szabályrendszerének ismeretét a magatartásában is érvényesíti.
- Konfliktushelyzetet mindkét fél számára elfogadhatóan, viszonylag önállóan old meg, szükség szerint felnőtt segítségét kéri.
- A felnőtteket és munkájukat tiszteli.
- Korának megfelelően kialakult a felelősségérzete, képes egyszerű döntések önálló meghozatalára.
- Ismeri és betartja az udvariassági szokásokat, érkezéskor, távozáskor köszön.
- Krisztustól tanult erények megalapozódnak: felebaráti szeretet, megbocsátás, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség stb.
- Tud rácsodálkozni a teremtet világra, ki tudja fejezni örömét, háláját Isten felé.
- A gyermek nyitott a világ felé, és bizakodó.
- Egyházi ünnepek megélésében örömmel, cselekvően részt vesz.

8.2.3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat. Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása - beszélő környezettel, helyes mintaadással és szabályközvetítéssel (a javítgatás elkerülésével) – az óvodai nevelőtevékenység egészében jelen van.

Az értelmi nevelés változatos tevékenységeken keresztül, elsődlegesen a gyermek szabad játéka által valósul meg. Az értelmi fejlesztés szoros kapcsolatban van az anyanyelv és kommunikáció alakulásával.

A kommunikáció és metakommunikáció elválaszthatatlan egymástól, a jelzések kiegészítik, helyettesítik, mélyítik vagy semlegesítik a szóbeli közlést. Az egyéni

fejlődés biztosításához szükséges, hogy az óvodapedagógus személyes példájával (odafigyelés, meghallgatás, beszélgetés) kommunikációs helyzetek megteremtésével ösztönözze a gyermekek közötti kommunikációt, teremtsen lehetőséget a monologikus beszédre, ennek fejlesztésére, bővítse szókincsüket, gazdagítsa metakommunikációs ismereteiket (pl.: érzelmeket jelző gesztusok, arckifejezések, testtartások).

Célunk:

- A gyermekek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, célirányos bővítése.
- Kognitív képességeik fejlesztése.
- A beszédkedv felkeltése és fenntartása.
- A beszédhallás és szövegértés fejlesztése.
- Kapcsolatfelvétel támogatása, az információ eljuttatásának segítése a másikhoz, verbális és nonverbális eszköztár kialakításával.
- A biztonságos önkifejezés megalapozása, a korosztálynak megfelelő irodalmi és bibliai élmények nyújtásával az irodalmi és bibliai érdeklődés felkeltése.

Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósításának területei, hozzájuk kapcsolódó feladatok. (Az óvodapedagógus, a nevelő munkát közvetlenül segítő feladatai és együttműködési feladatok a családokkal.)

Változatos tevékenységek szervezése, biztosítása, a gyermekek kíváncsiságára, érdeklődésére építés. A természet és a társadalmi környezet jelzéseinek, nonverbális közléseinek megmutatása, megismertetése. A fejlődésének egyéni nyomon követése, a szükséges fejlesztési feladatok tervezése és beépítése a gyakorlatba.

Az értelmi nevelés az óvodában a gyermek érdeklődésére épített **spontán tevékenységek** során és az **óvónő által kezdeményezett, motivált helyzetekben** /egyéni, páros, kiscsoportos, csoportos/ valósul meg. Ennek legfőbb színtere a játék és a mozgás.

A gyermekek ismeretszerzésének és képességfejlődésének alapfeltétele a sokféle tevékenységi lehetőség, az óvónők gyermekismerete, szituáció érzékenysége, módszertani gazdagsága.

A téri észlelés, a térbeli formai képzetek gazdagítása, a mintázó, rajzoló eszközök használatában szerzett tapasztalatok az arányok, irányok nyelvi kifejezésének gyakorlása előkészíti az írás-olvasás tanulásához szükséges képességek fejlődését is.

A gyermekek szókincsét bővítik az ének-zenéhez, énekes játékokhoz, gyermektánchoz szükséges fogalompárok, amelyek megértését és használatát cselekvés, éneklés közben sajátítják el (halk-hangos, rövid-hosszú, mély-magas, gyors-lassú). A mondókák elősegíthetik a ritmikus szövegekben ismétlődő beszédhangok pontos észlelését, tiszta képzését és a jó beszédritmus érzékelését, alkalmazását.

A külső (teremtett) világ tevékeny megismerésére során fontos, hogy az összegyűjtött tapasztalatok alapján sokat beszéljenek a gyermekek, kérdések és válaszok fogalmazódjanak meg bennük. Keressék az okokat, próbálják megfogalmazni a következményeket.

A mennyiségi viszonyok megismerése révén a beszéd és a gondolkodás szoros összefüggésben fejlődik. A szóban közölt feladatok pontos megértése, a megoldáshoz vezető utak végiggondolása, a hasonlóságokról és különbségekről gyűjtött tapasztalatok megfogalmazása pontos nyelvi kifejezést kíván. A térbeli tapasztalatok gyűjtésében a mozgások irányának, a tárgyak helyének megjelölése szolgálja az anyanyelvi nevelést.

A mozgás alkalmával a gyermekek gyakorlatot szereznek abban, hogy szóbeli leírás alapján hajtsanak végre bizonyos mozdulatokat, mozgássorokat, vagyis szóbeli utasítás nyomán cselekedjenek, hangolják össze mozgásukat.

A gyerekek fejlődésének segítéséhez a differenciálás és a sokféle tevékenységben megvalósuló tanulási forma kihasználása szükséges: /részletesen a gyermeki tevékenységeknél/

- Az utánzásos, modellkövető tanulás /szokásalakítás/
- A spontán, játékos tapasztalatszerzés /próba-szerencse tanulás/
- A tevékenykedés és a szóbeliség összekapcsolása

- A gyermeki kérdésekre épülő ismeretszerzés
- Az óvónővel való együttműködés, az irányított megfigyelés, tapasztalás
- Különböző probléma megoldások a tevékenységek során
- Az óvónő által indított tevékenységek

Az óvodapedagógus feladata megismerni a családok anyanyelvi kulturáltságát. A kapcsolattartás során meggyőzi a szülőket az otthoni anyanyelvi élmények fontosságáról a beszélő környezet kialakításáról (szülői szó, közös esti mesélések, verselések, beszélgetések). Nyitott légkört teremt, melyben szülő, gyermek szóra nyílik! Tudatosan törekszik a saját és felnőtt környezete beszédkulturájának csiszolására. Anyanyelvi játékokat szervez - melyek a szavak játékának örömezésén túl sikerélményhez juttatják a gyerekeket. Az óvodás korban felhasználható igényes művekből éves irodalmi anyagot állít össze, különös tekintettel a lelki nevelés szempontjaira, a katolikus hagyományt követve. Személyes példaadással, spontán kommunikációs helyzetek kihasználásával a kommunikációs nevelési lehetőségek megragadására törekszik. Ha szükséges, kompenzálja a nyelvi hátrányt, hiányt a szociokulturális háttér ismeretében.

Az óvónő kíséri figyelemmel a gyermekek beszédészlelési és beszédmegértési szintjét. Az idejekorán felismert beszédzavarok, hibák esetén a szülővel és az érintett szakemberekkel együttműködik (logopédus, fejlesztő pedagógus).

Az anyanyelvi nevelés szerves része a képeskönyvek nézegetésén keresztül a könyvek szeretetére, az olvasásra nevelés. Az óvodában, illetve a csoportban megtalálható könyvek az irodalmi élménynyújtáson túl fejlesztik a gyermekek esztétikai érzékét, és gyarapítják az anyanyelvi szókincsüket.

A spontán kommunikációs helyzetek kihasználása

Az óvodában a **felnőtt munkatárs kommunikációja minta** a gyerekek számára, a beszéd, a viselkedés, a hiteles, nyílt kommunikáció szempontjából. A metakommunikáció szerepe a közlés tartalmának alátámasztásában nagy, az óvodás gyerek számára a megértés szempontjából különösen fontos. A felnőtt gyerekekkel való kommunikációja során ügyeljen, hogy azonos magasságban legyen a

gyerekkel, ez lehetővé teszi a szem kontaktust, ami a kommunikáció meghatározó része. A gyermek gyakran igényli a testközelséget, ölben ülést, odasimulást, kézfogást. Az óvónő és a pedagógiai asszisztens ügyeljen a térközsabályozás és az érintés helyes megnyilvánulásaira.

Az óvónő, pedagógiai asszisztens és dajka beszéde is feleljen meg a modell szerepnek (helyes artikuláció, beszéd dallam, lassú, halk beszéd). A felgyorsult tempójú beszéd negatívan hat a beszéd megértésére, a gyermekek gondolkodására, beszéd produkciójának, figyelmének, viselkedésének alakulására. Az óvónő és dajka beszéde személyhez szóljon, ne beszéljen a gyerekek fölött, ne kiabáljon. A hangos beszéd zavarja a nyugodt légkört és mások beszédének megértését.

A közös játék idejét az óvónő naponta a gyerekek aktuális tevékenységéhez igazodva választja meg. Dallal, mondókával, mesével próbálja a gyerekek érdeklődését felkelteni az együtt játszásra. A gyerekek önállóan dönthetnek: csatlakoznak a csoportos tevékenységhez, vagy távol maradnak.

A három felnőtt együttműködve alakítsa ki a gyerekekben, hogy a közös játékban résztvevők és a más tevékenységet folytatók ne zavarják egymást. Lehetőség szerint a nevelést segítő munkatársak is vegyenek részt a közösségi imákban.

A kommunikációs képességek fejlődésének elősegítése az anyanyelvi játékok felhasználásával

A gyerekek beszédfejlődésének, beszédértésének spontán alakulását elősegítheti az óvónő anyanyelvi játékokkal. Az igényesen kiválasztott mese, főleg népmese, vers és mondókaanyag és a gyermekeknek szóló imák, kiemelt szerepet kapnak az anyanyelvi nevelésben.

A beszéd formai oldalának fejlődését elősegítő játékok, a beszéd automatizmusainak, a beszédmozgásoknak és a beszéd-hallásnak a finomítását szolgálják. A tiszta, érthető beszéd kialakulását segítik.

Formái:

- A beszédkészség fejlődését segítő játékok: szókincsbővítő, szókereső játékok.

- Beszédtechnikát fejlesztő játékok: légző, artikulációs, hangadó, hangutánzó játékok.
- A kifejező beszéd kialakulását elősegítő játékok: hangsúly, tempó, hangerő, ritmus gyakorlását szolgáló játékok.
- Beszédmegértést segítő játékok: a belső hallást, és a fonémahallást fejlesztő játékok.

A fejlődés várható eredménye

- Az iskola megkezdésére a gyermek eljut nyelvi kommunikációs képességeinek azon szintjére, amely lehetővé teszi kapcsolatok létesítését és fenntartását, a verbális együttműködést a társakkal és a felnőttekkel.
- Érdeklődése sokoldalú, elemi ismeretei vannak önmagáról és környezetéről.
- Keresztcsatornák működése korának megfelelő.
- A testséma kialakult, téri tájékozottsága fejlett.
- Megjelenik a szándékos figyelem.
- Gondolatait érthetően ki tudja fejezni, képes meghallgatni és megérteni másokat.
- Helyesen, tisztán, érthetően beszél.
- Jól használja a metakommunikációs eszközöket.
- Ismeri és használja az udvariassági formulákat.
- Tud szemkontaktust teremteni és tartani.
- Bátran, szívesen kommunikál társaival és a felnőttekkel.

8.3. A személyiségfejlesztést biztosító tevékenységek

„Minden gyermek abban fejlődik a legjobban, amiben jól érzi magát!”

A gyermekek tevékenységeik során szerzett benyomások, tapasztalatok, élmények és azonosulások alapján tanulnak, s általa fejlődnek. Gyermekeképünkben és Óvodaképünkben megfogalmazott elvek megvalósítására építettük fel komplex módon az óvodai tevékenységeket.

Meggyőződésünk, hogy az érzelmi intelligenciát legalább ugyanannyira fontos értékelni a gyermekeknél, mint az értelmet, hiszen ahhoz, hogy a saját magukról

alkotott képük reálisan alakuljon ki, és hogy tudják magukat értékelni, visszajelzések szükségesek az érzelmi intelligenciájukról.

A gyermekek személyiségfejlesztésében nagy jelentőséget tulajdonítunk az organikus pedagógia szemléletének, amely átszövi az óvodai tevékenységek tervezését és megvalósítását. E szemlélet által fordítunk figyelmet a gyermeki „átmentett” (bizalom, odaadás, önzetlenség...) és a nem „átvivendő”, hanem elhagyandó (önzés, féltékenység, hullámozó kedély, hiszti...) tulajdonságokra. Ezek gyakorlatban való felismerése és tudatos alakítása lényeges, mivel elhanyagolása kihatással lehet a felnőttkorban megjelenő személyiségre is (Pl.: Nem képes felelős döntést hozni.)!

Ez a rendszer egységbe foglalja, integrálja a személyiség fejlődésében meghatározó tevékenységformákat, a játékot, a tanulást és a munka jellegű tevékenységeket. A tevékenység, az aktív személyiség megnyilvánulása, az óvodáskorú gyermek szükségleteinek kielégítője, összekötő szál a belső világ és a külső környezet között. A tevékenységben, annak minőségében tükröződik a gyermek fejlődése, miközben az eredményes cselekvések, műveletek visszahatnak a belső feltételek alakulására. Az önkifejezés, a kontaktusteremtés, kapcsolattartás fontos eszközei a tevékenységek, amelyek az óvodás korban a cselekvésre, manipulációra, a közvetlen szenzomotoros tapasztalásra épülő értelmi aktivitást is magukba foglalják. E szemlélet alapján a gyermekek természetes életterében zajló és szervezendő tevékenységek, cselekedtető helyzetek szolgálják a fejlődést és a fejlesztést.

A gyermekek szabadon rendelkeznek az eszközökkel, és a nyersanyagok felhasználásával. Szükségleteiknek megfelelően gazdagíthatják az eszköztárat. Kevesebb kész eszköz, több kreativitásra serkentő anyag áll a gyermekek rendelkezésére. A gyermekek öntevékenyen rakják el az eszközöket, ha már nem használják. A csoportszobában több napon át folytatódó játékban, a terem nagyságától függően, megőrzik a kialakított tereket, építményeket. Az eszközök elrakása elsősorban a művészeti tevékenységeknél szükséges (festékek, stb.).

Céljaink között kiemelten szerepel a kultúraátadás, mely a gyermek természetes megnyilvánulásaira építve (játék és a mozgás) örökíti át az örök emberi és krisztusi értékeket. Komplexitását épp ezért elsődlegesen a teremtetett világ megismerésén keresztül biztosítjuk. Ebben a folyamatban az óvodapedagógus kiindulópontnak

tekinti a természeti és társadalmi környezetből szerzett gyermeki tapasztalatokat, hiszen a környezet a fejlődés forrása. Ezekre a tapasztalatokra építve, és új élményekkel, ismeretekkel bővítve juttatja el a gyermeket magasabb szintre.

„Ha a kisgyermek szabadon nyúl a tapasztalatokért, átéli az életet.” (Bolyai Farkas)

Létrehoztunk egy átfogó projekt gyűjteményt, mely egész teremtett világunkat felöleli. A projekt a műveltségi területek egy sajátos feldolgozása, amely életszerű feladat együttesben, természetes módon, valós kapcsolatokon keresztül jön létre. Eredménye mindig valamilyen produktum. A tevékenységekben integrálódik a képességfejlesztés, rendeződnek a műveltség tartalmak, ismeretek.

Projektünk alapja az Isten által teremtett világ tevékeny megismerése:

- A világ, amiben élünk: ami látható és láthatatlan értékekkel bír.
- A világ, ahogyan megéljük, a változásokban: rácsodálkozva, ünnepezve, vigadozva
- A világ, amit ránk bízta, mint ajándékot, ami érez, amit védenünk kell.

Az alábbi témakörök oly módon illeszthetőek, építhetőek egymásra, hogy az összes óvodai tevékenységi formát komplex módon tudják megjeleníteni. Az óvodapedagógus kreativitásán, gyermekismeretén múlik.

- A négy alapelem (föld, víz, tűz, levegő)
- Évszakok, növények, állatok
- Teremtés, angyalok, szentek
- Ember, család, ünnep
- Szín, utazás, zene, mesevilág

A projektmódszer alkalmazásával a gyermekből, a gyermek gondolkodásából és érzelmi igényéből indulunk ki, **a gyermekek mindenek felett álló érdekeit szolgáljuk:**

- A **tevékenységekben** való részvétel során a **választás** lehetőségét biztosítjuk, így jól hasznosul az egyéni érdeklődés motiváló ereje.
- A **témakiválasztástól** (előkészítés, tervezés –tevékenységek egymásutánja, produktumok megválasztása-, lebonyolítás, közzététel) az **értékelésig**

minden folyamatot a gyermekekkel együttműködve teszünk, amelyet a kooperatív munka, a szabad önkifejezés és az önállóság hat át. Az együttes tapasztalás során a munkamegosztás is megvalósul.

- Támogatjuk, lehetővé tesszük az eltérő szükségletű, képességű, érdeklődésű gyermekek érvényesülését. Teret adunk a váratlan módosításoknak, kiegészítéseknek, újonnan fellépő igényeknek.

8.3.0. Hitre nevelés, hitébresztés tevékenységei

A legfőbb általános emberi értékek keresztény hitünkben gyökereznek, és Jézus életében mutatkoznak meg a legteljesebben. Ezért a gyerekek elé példaként Jézust, az őt követő szenteket, és a ma körülöttünk élő szent életű és kiváló embereket állítjuk.

A csoportok missziós feladata, hogy a családokat is minél inkább bevonja az egyházközségek életébe a közös imádságokkal, a közös munkával és a közös ünnepek megtartásával.

Rávilágítunk a hit fontosságára, az Isten szeretetére, irgalmára, megbocsátására. Megerősítjük bennük a hitet; beszélgetünk velük gondolataikról, problémáikról, melyek a hittel kapcsolatban merülnek fel bennük.

Fontosnak tartjuk, hogy olyan légkörben nevelődjenek a gyerekek, amelyben megtapasztalhatják a hit valóságát. Ezért is hangsúlyos csoportjainkban a Krisztus mértéke szerinti élet megalapozása. Ha érzelmi biztonságot nyújt az intézmény, a gyermek fogékonyabb, nyitottabb lesz a hit befogadására. Ebben a szerető, elfogadó légkörben éljék meg az összetartozás élményét, s így az iskolába lépéskor képesek lesznek a hit érettebb tovább élésére.

A hitre nevelés áthatja csoportjaink minden napját, minden tevékenységét. Ez megnyilvánul a köszönési módban, az étkezés előtti és utáni imádságban, a templomlátogatások során, a délutáni pihenés előtti imában, de legfőképpen a mindennapos lelki beszélgetések, imádságok során.

Minden csoportszobában jelen van a „kisoltár” asztalka, ami a lelkiélet középpontját jelenti a csoport életében. Vallásos tartalmú tárgyak vannak a csoportszoba oltárán, ahol a gyermekek a nap folyamán bármikor megállhatnak és beszélgethetnek Istennel. Ezek a tárgyak kapcsolódnak az egyházi év megfelelő időszakához. Így

próbáljuk megteremteni a gyermekek lelkében az ünnepekre való készülődés különleges hangulatát. Előfordul, hogy az ünnepek tartalmát a gyerekekkel nehezebb megértetni, megéreztetni, ekkor válik szükségessé a történetek bemutatása, szimbólumok használata, amelyek az adott ünnep lényegét még jobban kifejezik.

Teológiai és pedagógiai szempontok a hitre nevelés, hitébresztés tevékenységeinek összeállításához

Három egymásra épülő tematikáról van szó, melynek "bemenete" 3 - 4 évesek számára, a középső 4 – 5 évesek számára, és nagy korosztálya 5-6-7 évesek számára készült. Óvodapedagógusok munkáját segíti a KaPI által kiadott hitre nevelési és szakmai segédanyagok, illetve Kardos - Csák Katalin által összeállított Katolikus Módszertani Útmutató, mely több évtizedes munkásság eredményeként jött létre. E módszertani útmutató a teljesség igénye nélkül készült el, így az óvoda életében a Nevelőtestület és a lelki vezető javaslatai által folyamatosan bővülő segédanyagként van jelen.

- A tervezésünk figyelembe veszi, hogy a gyermekek nem, vagy csak alig-alig rendelkeznek alapvető hittani ismeretekkel. Számításba vesszük, hogy katolikus csoportjainkba jelentkező/járó gyermekek közül többen nem kapják meg családi életükben a szükséges ismereteket.
- A tematika figyelembe veszi az életkori sajátosságokat, és ezekhez igazítja az átadandó ismeretek mélységét és mennyiségét.
- A gyermekek lelkületéhez közel áll, egyben alapvetően biblikus istenképet fogalmaz meg: a szerető mennyei Atya képét. A gyermek azon élménygazdag tapasztalataiból indul ki, amelyeket az őt körülvevő és szerető világból (család, óvoda, rokonok stb.) szerez.
- Majdnem minden témakör előkerül mindhárom évben (pl. teremtés, angyalok/szentek, advent, karácsony, tűz, nagyböjt, húsvét stb.), de egyre bővebben, más-más szempontot kiemelve tárgyalja azt.
- Olyan ismeretek tervezése is megjelenik a tematikában, amely nem csupán a keresztény, hanem katolikus mivoltunk lényegi vonásainak kialakítását is elősegítik. Ilyen például a szentek és Mária tisztelete, az Egyház fogalma (és

felépítése), a szentelmények (gyertya, tűz, víz), a szentségek (keresztelés, házasság), egyházi év, liturgia stb.

- A hitbéli ismeretek mellett, és gyakran azokból következően erkölcsi szempontokat is figyelembe vesz. Ezáltal az óvodában töltött három év alatt életük, szokásaik, lelki életük, sőt egész személyiségük katolikus szellemű formálódása is megvalósulhat.

Hitre nevelésünk a 2018-as évtől kezdve új módszertannal is gazdagodott. Több pedagógusunk is részt vett Kett pedagógia továbbképzéseken. A módszer élményszerű eszközeire, módszereire nagy várakozással tekintettek a pedagógusok, és a gyerekek valóban nagy örömmel fogadták az új, padlóképes foglalkozásokat.

A Kett pedagógia kiindulópontja a Mindenható Atya, az ég és Föld teremtetője és teremtettségünk felismertetése.

Célja, hogy

- a gyermekek szemét megnyissa arra, hogy a teremtetett világ szépségében Isten jelenléte felfedezhető,
- a gyermekek megtalálják a kapcsolatot a Mennyei Atyával, és emellett jól érzékeljék a körülöttük lévő világot, önmagukat, kapcsolataikat
- a gyerekek kezdjenek el azon gondolkodni, hogy “ki vagyok és mivé válhatok?”
- legyenek képesek áhítattal szemlélni bármilyen egyszerű, hétköznapi dolgot, hogy később ki tudjon bennük alakulni a vallásos áhítat

Minden tevékenységben, csendes perceken tudatosítjuk a JELENLÉT fontosságát, az ITT ÉS MOST jelentőségét. A módszer erőteljesen épít az érzékekre, az esztétikára, a mozgás örömére, tudatosan keresi a középpontot, amihez közelítve a TITOKHOZ is közelebb kerülhetünk. A látható középpont külső képként jelenik meg előttünk, de a szimbólumok nyelvén egy belső képet hoz létre bennünk, ezt pedig egy újabb külső kép formájában tudjuk megjeleníteni. Ez a folyamat vezet el a tevékenység végére elkészülő szépséges padlóképekhez. Az igazi cél mégsem az elkészült közös alkotás, hanem a folyamat, az ÚT, amely elvezet hozzá.

Ahhoz, hogy a tevékenységek a gyermekek lelkében gyümölcsöt teremjenek, a pedagógusok részéről szükséges a gondolkodás lelassítása, és az imádságos, elmélyült felkészülés.

Feladatok:

- Az év folyamán feldolgozzuk a liturgikus év egyes eseményeit. Foglalkozunk az ide kapcsolódó aktuális ünnepek megélésével.
- Sok játékot, énekes játékot, dalt iktatunk be, a gyermekek életkori sajátosságait figyelembe véve.
- Törekszünk arra, hogy pedagógusaink személyes példamutatásukkal formálják, alakítsák, mélyítsék a gyermekek hitélményét. Fontos, hogy a gyermekek a pedagógus és a szülő részéről is az „indokolatlan”, „csak úgy” szereteten keresztül ismerkedjenek meg a hittel és az őket körülvevő világgal. Így a gyermekek képesek lesznek fokozatosan elsajátítani, magukévá tenni a keresztény hit alapelemeit.

3 - 4 évesek
• SZERETVE VAGYOK! - Anya, apa szeret ÉN, akit szeretnek • Pár soros imákat, fohászokat tanítunk nekik. Étkezéshez, pihenéshez kötött imák is ide tartoznak. • Rövidebb vallásos dalok énekelgetése • A kisoltár körüli szolgálatba bekapcsolódhatnak (pl. oltár ajtó kinyitása, csengetés, „csendangyal” kivitele a terem ajtajára) • A gondoskodó, teremő, anyai szeretettel szerető Istenkép kibontakozásának segítése: Mennyei Atya
4 - 5 évesek
• TUDOK SZERETNI! TE, akit szerethetek, TE, aki szeretsz • Isten gyermeke vagyok, Jézus testvére, barátja • Megismertetjük őket a kereszttetéssel. • Már konkrét ünnepekhez kapcsolódó vallásos énekeket, imákat is megtanítunk, és segítünk a saját szavaikkal megfogalmazott imák elmondásában.

• Miatyánk és Üdvözlégy imádság mondogatása felnőttel együtt. Saját szavaival megfogalmazott imakérések, köszönések, hálaima. • Áhítatok alkalmával a közös beszélgetés lehetőségének megteremtése.
5-6-7 évesek
• KÖZÖSSÉGBEN MEGÉLT SZERETET - Mi, Istenhez tartozunk • Gazdagodik Istenképük, és gyarapodik Jézus életéről, példabeszédeiről szerzett ismereteken keresztül az élményük, tapasztalásuk, azonosulásuk. • Bibliai történetek, szentek életének ismertebb fordulatainak eljátszása. • Megismertetjük velük a két legfőbb imádság mellett a szentmiseben is megjelenő egyszerűbb imádságokat, könyörgéseket („Uram irgalmazz!”, „Kérünk Téged hallgass meg minket”, „Istennek legyen hála”, „Alleluja!” stb..). • Olyan szemléletet szeretnénk átadni a gyermekeknek, hogy óvodánkból kikerülve is szívesen és változatosan imádkozzanak saját szavaikkal, és örömmel kapcsolódjanak be a szentmise közösen mondott imádságaiba.

Imádságról

Az együvé tartozás fontos eszköze a közös áhítatokon való részvétel. Minden napunkban jelen van a közös imádság, ahol tanult kis imák közös elmondásával, spontán kötetlen fohással, kéréssel, hálaadással, elcsendesedéssel, befelé való figyelemmel készülünk a napi élményekre, feladatokra.

Az imádságok „lelkiségének” megteremtése alapvetően fontos. A csend, a nyugalom, a gyertyafény tovább fokozza az áhítatot. Az óvónő alakítsa ki a szokást a gyerekekben, hogy az áhítat alatt mindenki csendesebben legyen. Az áhítatok „rituáléi” egységesek, melyek összhangban vannak a katolikus vallásgyakorlás formáival.

Az állandóság megtapasztalásának egyik eszköze ez, mely kifejezi, hogy Isten jelenléte is állandó az életünkben. Az ismétlődés ritmust ad a mindennapoknak, a ritmus, ritmikusság pedig biztonságérzetet. E fogalmak alapvető fontosságúak a kisgyermek testi-lelki fejlődésében.

A résztvevő felnőttek jelenlétéből, közléseikből, az imádságukból, történetmondásukból sugározzon az, hogy Istennel való párbeszédük szeretetteli személyes, valóságos. A bibliai szereplők helyzetébe való beleélés, a történet mondanivalójának átélése, vallási-erkölcsi normákat, keresztény értékeket közvetít a gyermekek számára.

A közösen mondott imák is az egymáshoz való tartozás élményét erősítik. A nagyobb gyermekek saját szavaikkal is megfogalmazhatnak fohászokat, imákat. A gyermek vágyairól, érzelmeiről, szorongásairól sokat megtudhatunk ilyenkor.

Áhítatok előtt, közben és után jó alkalom van spontán kommunikációs helyzetek kihasználására, bábjátékra, szituációs játékokra, dramatizálásra, imádságos versek mondására, bibliai történetek, vallásos tartalmú mesék hallgatására.

Ünnepeinkről

*Minden ünnep életigenlés. Összhangba hozza az embert
önmagával, az életnek örömet és értelmet ad.*

Az ünnep, illetve az ünneplés nagyon mély nyomot tud hagyni a gyermek életében. Az ünneplés művészetét a család kell, hogy ápolja. Az óvoda próbálja ezt kitágítani, gazdagítani, de semmiféleképpen nem tudja pótolni. A gyermekkel együtt tanuljuk meg a kis dolgok feletti, és a másokkal együtt örvendezés művészetét. Az óvodai életben számtalan olyan alkalom adódik, amely az **öröm forrása** lehet.

A harmónia megteremtésének egyik eszköze az ünnep. Minden ünnep az azonosság, létbizonyosság, tartós közösség és biztonság utáni vágy kifejezője.

Az ünnep lényege az **újraélés**. Az ünnep során nem valamely esemény emlékét üljük meg, hanem magát az eseményt jelenítjük meg újra. Aki valóban átélt az ünnepet, annak számára minden karácsonykor megszületik, és minden húsvétkor feltámad a Megváltó. Erre a szentségre lelkileg fel kell készülni a felnőttnek, adventet kell tartani, vagy böjtölni kell, tisztán kell élni.

Az idő és időtlenség között az ünnep a híd.

Az óvodai hétköznapiak az ünnep kontrasztjaként ugyanúgy kellene, mint ahogy kell a sötétség ahhoz, hogy értékelni tudjuk a fényt. Látnunk kell azonban a hétköznapiakban az ünnep előkészítésére, kiemelésére irányuló funkciót. A hétköznapi az ünnep szolgálatában áll. Nagyobb korosztályú gyermekek már tevékenyen bevonhatóak az előkészületekbe.

A szent időszakokat az egyház ünnepeknek nevezi. A megszentelt időszakok szimbólumai, vallási szokásai a gyermekekben is segítik az ünnepre való felkészülést. Ünnepek idején közelebb jön az Ég a Földhöz. Ebből fakad lelkünkben az ünnep áhítata. Mindig lehet imádkozni, de a szent időben könnyebb a találkozás. Ilyenkor nyitva vannak az Ég kapui. Az ünnep **felemel**.

Az ünnepek **ritmust** hoznak az életbe. Az ember minden percét ki akarja használni – ki akarja élvezni – csak éppen egyről feledkezik el: hogy kitöltse, és azzal töltse meg idejét, aminek valóban értelme van: Élettel!

Megtartott egyházi/hagyományos óvodai ünnepeink, programok	Óvodai	csoportok	Családi
Veni Sancte, a nevelési évet indító családos szentmise			X
Kisboldogasszony ünnepe	X		
Őrangyalok ünnepe 2 évente		X	
Assisi Szent Ferenc ünnepe – Az állatok napja 2 évente		X	
Szent Márton ünnepe 2 évente		X	
Névadó szentünk Szent Erzsébet ünnepe.	X		
Az adományozókért alapítványi szentmise az óvodában.			X
Szent Miklós ünnepe	X		
Adventi koszorú készítés /megáldása			X
Vásár 2 évente!			X

Adventi várakozás Jézus születésére. Családos karácsonyváró áhítatok	X	X	X
Vízkereszt, Házszentelés,		X	
Gyertyaszentelő Boldogasszony ünnepe	X		X
Farsang csoportonként.		X	
Nemzeti ünnepünk, márc.15.	X		
Édesapák, nagypapák köszöntése csoportonként. Szent József ünnepe.		X	X
Családos templomi imádságok havonként			X
Édesanyák, nagymamák köszöntése csoportonként. Szűzanya ünnepe.		X	X
Gyermeknap	X		
Te-Deum. Hálaadó szentmise/ családos imádság a nevelési év végén.	X		X
Iskolába menők búcsúztatása csoportonként./ templomi családos is	X		X

Fejlődés várható eredménye óvodás kor végére

- Tud rácsodálkozni a teremtet világra, ki tudja fejezni örömét, háláját és Isten felé.
- A gyermek nyitott a világ felé, és bizakodó.
- A keresztény/katolikus ünnepek megélésében örömmel, cselekvően részt vesz.
- Alakul, formálódik benne a felismerés, tapasztalja az őt körülvevő embereken keresztül is, hogy Isten a Szeretet.
- Elindul és formálódik tudatában a helyes istenkép.
- Szívesen imádkozik saját szavakkal, imáiban vágyait, örömeit, bánatait, kéréseit Isten elé viszi.
- Megismerkedik az alábbi imamódokat: hálaima, kérőima, dicsérő/dicsőítő ima, ...
- Kötött imádságok közül párat megismer, szívesen mond.
- Türelemmel végighallgatja mind a felnőtt, mind társai imádságát.
- Megismer életkorának megfelelő bibliai történeteket, egyházi és egyéb evangéliumi énekeket.

- El tudja különíteni tudatában a népmeséket és bibliai történeteket. Ez utóbbit is szívesen dramatizálja.
- Megtapasztalja az alkalmankénti elcsöndesedés nyugtató hatását, örömmel vesz részt a csendes percekben/áhítatokon.

8.3.1. Játék

“A játék megolajozza a testet és a lelket!” /Benjamin Franklin/

A játék az óvodás korú gyermek legjellemzőbb megnyilvánulása, alapszükséglet, nem egy ráadás! Míg a szórakozás szétszór, addig a játék BEVON: “kikapcsolódás helyett bevonódás! A játék a megismerés útja: csak az nyilvánul meg, ami VAN! A “kezemben tartom magam” megtapasztalása. Az önkéntesség, a spontaneitás, örömszerűség, aktivitás jellemzi.

A játék elválaszthatatlan a fejlődés egészétől. Azt játssza a gyermek, ami éppen a legnagyobb fejlődésben van benne! Ebben zajlik le tapasztalataik, önmagukról szerzett ismereteik, élményeik feldolgozása. A játékban érvényesülnek azok az érzelmi hatások, amelyek a társas magatartásukat befolyásolják. Formálják a környezetben élő felnőtttről alkotott véleményük kialakítását. Segítik a szociális magatartásukat alakító modellek követését, a példaképek választását.

A játék készség, tehát fejleszthető! A játékfejlesztés útjai: az örömteli tevékenységek, és az alkotás. Ezért is fontos, hogy vegyük figyelembe a gyermek játékfejlődésének folyamatát. Táplálni kell a játékfejlődést. A készségek a fejlődés hatására egy idő után telítődnek. Ha nem kap egy kicsit magasabb szintű készséget, a gyermek az unatkozás jellemzői figyelhetőek meg. Csak a funkció játékot nem kell tanulni, minden mást igen. A játéknak fejlődésében tehát tanítanunk, vezetünk, segítenünk kell a gyermeket.

Komoly prevenciós feladat, hogy a játékkal így találkozzon már kicsi kortól, és hogy élete során, játékos felnőtté növekedjék. Ha nem játszik az ember, ez a készség lassan

kikopik, és helyébe lép a “szórakozás”, egyéb pótcselekvések, mint a játékfüggőség, mint szenvedélybetegség. Az igazi játék olyan “drog”, ami nem jár másnapossággal.

A játék intelligenciát fejlesztő tevékenység. Ezért is tekinti a programunk a játékot a tanulás elsődleges keretének. Játék közben nő az agy, tanulás közben nem nő! A tanulás úgy lesz eredményes, ha az agyat sok-sok játékkal “előkészítjük”. Elválaszthatatlan a kognitív fejlődéstől, a mozgástól, a világkép és a tudat kialakulásától. A testséma az én megismerése, a percepció, a gondolkodás, azon belül a fogalmi gondolkodás és a beszédfolyamatok fejlődése a játékba ágyazódik. A külvilágból és belső világából származó tagolatlan benyomásait a gyermek a játékában tagolja. A játék által követhetővé és megfigyelhetővé válnak az érési, fejlődési folyamatok, minőségi ugrások a gyermek személyiségében.

Célok:

- A gyermekek vágyainak, ötleteinek kibontakoztatása megfelelő feltételek biztosításával, a gyermeki szabadság, önállóság tiszteletben tartásával,.
- Önmaguk, a tárgyi világ és az emberi kapcsolatok megismerésének elősegítése a játék közbeni tapasztalatok, élmények többszöri átélésével.

Feladatok:

- A szabad játék túlsúlyának érvényesülését a gyermeki tevékenység folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja.
- Az óvodapedagógus biztosítja a gyermek számára az önállóságot, szabadságot a játéktevékenység, játékeszköz, játszóhely, társak kiválasztásában, gyermeki elképzelés megvalósulásában. Az óvónő jelen van a tudatosan kialakított játékfeltételek tervezésével, szervezésével: napirendben, szokásalakításban, élmény- és tapasztalatszerzésben. Ez lehetséges direkt (közvetlen) és indirekt (közvetett) módon.
- Közvetett hatás lehet például a magatartás- és viselkedésformák megjelenítése, melyek az azonosuláshoz alkalmas modellt adhatják a gyermeknek: bevonható játszótárs, segítőkész segítségnyújtó, problémafelvető, érdeklődő, tudatosan jelen lévő, szemlélődő, tanácsadó magatartás, stb...

Az óvónő tudatos jelenléte a játékban:

- Igyekszik megismerni, hogy a gyermekek képességeik és neveltségük szintjén hol tartanak, mikor és hogyan juttathatja el őket fejlődésük következő, magasabb szintjére.
- Figyelemmel kíséri a csoport társas kapcsolatainak alakulását, az alá, mellé, és fölé rendelt szerepek vállalásának alakulását.
- Figyel, és tudatosan készül arra, hogy a játéknak tere, lehetősége legyen és a gyerekek kellőképpen motiváltak legyenek az építőjátékokra, barkácsolásra, dramatizáló-, bábozó-, dalos játékokra.
- Felkészül arra (anyagokat, eszközöket gyűjt), hogy milyen egyéb tevékenységek témáit dolgozza fel a játékban - figyelemmel kísérve, hogy milyen irányban bontsa ki az adott témakörök tartalmát, és ezeket a szerepjátékok keretében hogyan éltesse tovább.

Vannak olyan helyzetek, mikor az óvónőnek közvetlen módon kell bekapcsolódni a játéktevékenységbe: beavatkozással, közbelépéssel, szabályozással, átereléssel. Például olyan esetekben történhet ez, amikor a gyermekek a játék során kialakult konfliktust nem tudják megoldani, balesetveszélybe kerülnek, romboló, agresszív magatartás hatására a játék menete nem kívánatos tartalmat vesz fel.

A szabad játék folyamatosságának érdekében az óvónő hagyjon elegendő időt a játék befejezésére, az elmélyült játékot ne zavarja meg más tevékenység felkínálásával, és tegye lehetővé a visszatérést a korábban már megkezdett játékba.

Kezdeményezett játék esetében az óvodapedagógus pedagógiai szándékkal teremt olyan helyzetet, melyben a csoport vagy egy gyermek egyéni érdeklődési körének, fejlettségének ismeretében ajánl fel játékötleteket. Ebben az esetben is meg kell felelnie a szabad játékra jellemző kritériumoknak.

A játékhoz szükséges optimális feltételek biztosítása

A játék feltételeinek átgondolt kialakítása az óvónő feladata, melynél figyelembe kell vennie a gyerekek életkori, egyéni sajátosságait, fejlődésük jellemzőit, a gyermekcsoport összetételét /fiúk, lányok aránya /, a gyermeki játéktevékenység sajátosságait és a környezeti adottságokat.

Nyugodt, derűs légkör

A nyugodt, biztonságérzetet keltő légkör - melyben a gyermekek szabadon szervezik játékukat, önállóan választják hozzá a TÁRSAT, HELYET, ESZKÖZT. Ne csak nyugodt, minőségi időtöltés legyen a játék, hanem a vidámság, a vidám együttlét tere. A jó játék énes, fantáziára épül, együttműködésre ösztönöz, a kereső - felfedező rendszert aktivizálja, nem kikapcsol, hanem bevon. Szeretetteljes légkörben könnyebb egymás elfogadása, a JÁTSZÓ óvónő példaértékű.

A gyermek játékát mindenkinek tiszteletbe kell tartania, semmivel nem zavarható meg. Az együttélés alapvető szokásainak kialakítása hozzájárul a nyugodt tevékenykedés megvalósulásához.

A játék szempontjából a legfontosabb szabályok:

- egymás játékának tiszteletben tartása,
- az eszközök óvása,
- a játék befejezésével tegyék szabaddá a teret más játék számára.

A gyerekeknek joga van egyedül vagy társsal játszani, ha igényük van, félrevonulni. A játszó gyerek dönthet, hogy befogadja a társat játékába vagy elutasítja. Az óvónőnek el kell fogadnia a gyerek döntését. Segítsen, hogy a gyerekek megtanulják az elutasítás elfogadható formáit és az elutasítás fogadását. A szabad játékban megvalósulnak a gyerekek elképzelései, kijátsszák magukból a bennük lévő felszültséget. Az óvónő szükség szerint segítse a színes játék kibontakozását adekvát ötleteivel, modellértékű viselkedésével, empátiájával, együttműködésével.

Hely biztosítása

Nem túl inger-gazdag, cselekvésre inspiráló, a gyermek kíváncsiságát felkeltő, esztétikus, harmóniát, rendezettséget sugárzó környezet alakítása.

A hely, mely a gyermekek szabad mozgását biztosítja, játékuk TÉRBELI kibontakozását szolgálja. A játék színtere a csoportszoba, az udvar és a tornaszoba. A helyiségek berendezését az óvodapedagógus úgy alakítja ki, hogy az állandó

játszóhelyek mellett, sok lehetőség legyen a mobil térberendezésre. Ez teszi lehetővé a gyerekek aktuális játékigényének megfelelő téralakítást, ami a tér jobb kihasználását eredményezi. A mobil téralakítás néhány módja: asztalok átrendezésével a tér növelése, a gyerekek által is könnyen mozgatható paravánokkal, térelválasztókkal a játékterület leválasztása, kuckók alakítása. A kezdeti segítség után a gyerekek egyre önállóbban alakítják át játékuknak megfelelően a teret. A tér elrendezésénél fontos odafigyelni, hogy a zajosabb, mozgalmasabb és a nyugodt tevékenységeknek egyaránt legyen alkalmas helye.

A csoportokban lévő játéklehetőségek:

- nagy szőnyeggel borított tér – építéshez, konstruáláshoz, mozgásos-, dalos játékokhoz,
- igény szerint tagolható tér – kuckók kialakításához, szerepjátékhoz,
- nyugodt sarkok – könyvnézegetéshez, bábozáshoz, dramatizáláshoz,
- nagyobb asztalok – barkácsoláshoz, terepasztalok építéséhez
- négyszemélyes asztalok – a különböző társasjátékokhoz.

Az *udvar* állandó játéklehetőségeit az évszaktól függetlenül lehet kihasználni /udvari többfunkciós mozgásfejlesztő játszóeszközök, mászófalak, tematikus udvarrészek, mint Noé udvarrész, Szent Erzsébet Vára, Édenkert, tágas homokozók, páros lengő hinta, mezítlábas park, Ovi Sport Pálya, /. Az időjárásnak megfelelően bővíthetők a kinti lehetőségek: szánkózás, rollerezés, kerékpározás, labdajátékok, különböző mozgásos játékok feltételeinek biztosításával. Az udvar téralakítása, térberendezése nagyon gazdag, a gyermekek is alakíthatják egyes helyeken (gumikerekek, egyéb mobilis mozgásos eszközökkel pl. akadálypályákkal), jó idő esetén a csoportban lévő összes tevékenységi lehetőség feltételei is adottak, a gyerekek aktuális választásának megfelelően. Az adott udvarrészben átélt játékelmények hatására a területet mindinkább a sajátjuknak érzik. Gondozzák, a szülőkkel gazdagítják, felelnek rendjéért.

Idő

A gyerekek a délelőtt elkezdődő játékot nemcsak délután, hanem akár több napon és héten keresztül is játszhatják, mindaddig folytatódhat, amíg a gyermeknek élményt, örömet ad. Programunk a gyermeki játéktevékenységet tekinti a gyermeki tanulás

szinte kizárólagos közegének. Jelentőségénél fogva a napirendben is erre kell biztosítani a legtöbb **időt**. A folyamatos, rugalmas óvodai napirend hosszú, egybefüggő időt ad a gyerekeknek játékra. A gyerekek számára a folyamatos játéklehetőség biztosított óvodába érkezéstől kezdve. Ennek megszakításáról egyénileg, igényeiknek megfelelően dönthetnek. A folyamatos reggeli és uzsonna is lehetőséget biztosít a gyerekeknek, hogy a reggeli beérkezésekor, illetve a délutáni pihenéséből rögtön mehet étkezni, nem kell egymást bevárni, kivárni. A felnőtteknek természetesen oda kell figyelniük, hogy a gyerekek étkezése ne maradjon el. A folyamatos étkezés általában 1-2 asztalnál történik, így a többi gyerek játékát nem szakítja meg. A kapkodásmentes, elmélyült játék feltétele, hogy legyen idő az elképzelések megvalósítására. A hosszú, folyamatos játékidő biztosítja a játék kiteljesedését, amely így lesz örömszerző, feszültségoldó, fejlesztő.

(2,5)3-5 évesek	5-6-7 évesek
A 3-4 évesek több időt igényelnek a játék kiválasztásához, a nagyobbak pedig hosszabb ideig játszanak. Előfordul, hogy több napon át folytatódik a játék. Amennyiben hely szempontjából megoldható, kívánatos a folytatásra lehetőséget adni délután illetve másnap is.	A nagyobb gyerekek közül sem mindenki választ gyorsan játékot. Időt kell adni az egyes gyerekek számára a játék önálló kiválasztására, a nézelődésre, a válogatásra. Ezért nagyon fontos, hogy a gyermekek időben érkezzenek az óvodába, a házirendben foglaltak szerint.

Délelőtt és délután azonos játéklehetőségek közül választhatnak a gyerekek.

Játékeszköz

A **játékeszközök** sokfélesége, sokszínűsége hozzájárul a gyerekek játékanak alakulásához, kibontakoztatja, gazdagítja elképzeléseiket, befolyásolja a gyerekek fejlődését.

Az óvónőnek fontos ismerni a különböző eszközök fejlesztő hatását. A gyerekek az eszközökkel való manipulálás, tevékenykedés közben sok ismeretet, tapasztalatot szereznek. Ha ezek méretük, anyaguk tekintetében is sokfélék, szélesebb tapasztalatszerzési lehetőséget kínálnak a gyerekeknek /fa, fém, műanyag, papír/.

A színes, esztétikus játékeszköz vonzó a gyerekek számára, tevékenységre motiválja őket. A kész játékeszközök kiegészíthetők félkész, többfunkciós eszközökkel. Ezek

megmozgatják a gyermek fantáziáját, sokféle „mintha” helyzetben felhasználhatók, behelyettesíthetők, átalakíthatók /hengerek, textil anyagok, drótok, dobozok, .../.

Az óvónő ne akadályozza a gyerekek fantáziájának kibontakozását az eszközök „funkciónak” megfelelő használatához kötésével. Az eszközök használatával kapcsolatos legfőbb szabály, a játékok óvása legyen.

(2,5)3 -5 évesek	5-6-7 évesek
A 3-4 éveseknél a gyakorló játék dominál, sok eszközt használnak játékukhoz, az eszközök egymás közötti elosztására nem képesek, így egyféle játékból több is szükséges a csoportban. Főbb játékeszközök: húzogatós, gurulós, hangadásra alkalmas eszközök, öntögetéshez, meregetéshez anyagok, eszközök, nagyobb méretű autók, építőkockák, szerepjátékhoz szükséges eszközök.	A nagyobb gyerekek játékeszközei kiegészülnek: apróbb építő-, konstruáló játékokkal, a szerepjáték kellékeivel, sokféle félkész, többfunkciós eszközzel, a fa barkácsolás eszközeivel, sokféle képességfejlesztő játékkal /kirakó, dominó, kártya, táblajáték, Logico/, különböző mozgásfejlesztő eszközökkel /ugráló kötél, .../.

A gyerekek otthonról hozott játécai is hozzájárulnak az óvodai játéklehetőségek bővítéséhez. A saját játékeszközök tárolására biztosítson az óvónő megfelelő helyet és alakítsa ki az ezzel kapcsolatos szokásokat.

A sokféle játékeszköz elhelyezése nem könnyű feladat. Az óvónő a nyitott polcokon megfelelő magasságban, kosarak, tárolók felhasználásával biztosítsa, hogy átlátható, könnyen hozzáférhető legyen a gyerekek számára. Kísérje figyelemmel a gyerekek eszközfelhasználását és a kevésbé használt játékokat időszakosan vagy véglegesen tegye el.

Az óvónő segítse a gyerekeket, hogy a játékeszközök egymás közötti megosztását minél önállóbban meg tudják oldani.

A gyerekek a családban, az óvodában és tágabb környezetükben sok élményt és tapasztalatot szereznek. Az óvónő szervezzon sokféle programot, kirándulásokat. Az élmények gazdagítják a játék témáját és tartalmát.

A nyugodt játék igazi játékelményt ad a gyerekeknek, így gyakran folytatják, megismétlik ezeket. A negatív élmények is megjelennek a gyerekek játékában /TV hatása/. Az óvónő nagy empátiával segítse a gyerekeket, hogy ezek eljátszásával oldják a feszültségét, de játékuk másokat ne zavarjon.

Az óvodás korban megjelenő játékfajták kibontakozásának segítése

A játék fejlődése az egyszerű gyakorló, majd utánzó játéktól vezet a szimbolikus játékon keresztül a szabályjátékok világába. Ez az út csak elvi hierarchia, a gyerekek játékában ezek keverednek, egy időben is megjelenhetnek. Az egyidejűségben rejlik a játék színességének titka.

A gyakorló játék leginkább a 3-4 évesekre jellemző, de megtalálható később is pl.: új eszközzel való ismerkedéskor. A gyakorló játék során a gyerek mozgásokat, hangokat ismételget, ez adja számára a játék örömét. A játékban a gyerek mozog, manipulál, hangot ad, így módja van tapasztalatot szerezni az anyagok, eszközök tulajdonságairól. Fejlődik nagymozgása, finommotorikája, mozgáskoordinációja, testsémája, térészlelése, szem-kéz koordinációja, dominanciája, tapintásos észlelése, ritmusérzéke, verbális készsége.

A gyerek társait ekkor még főként szemléli, az egymás mellett való játékon kívül azonban megjelennek a játékban való kapcsolódások, az egymás iránti érdeklődés.

Az óvónő feladata, hogy a játékhoz sokféle eszközt biztosítson és segítse a nyugodt, megfelelő, „egyéni” játszóhelyek kialakítását. Az óvónő adjon mintát az eszközök használatának megismeréséhez, fogadja el a sok eszközzel járó „rendetlenséget”, hisz ez adja a játékot. Tapintatosan, fejlett szituációérzékenységgel tudja kiválasztani a játék befejeződésének idejét. Ez nagyon nehéz feladat, mert a gyerekek többször hosszabb-rövidebb időre otthagyják játékukat, majd visszatérnek. Amennyiben a játéktér elrendezése a játék valóságos befejezése előtt megtörténik, az megszakítja a gyerek tevékenységét, csökkenti játékkedvét.

Az óvónő használja ki az udvari lehetőségeket is a gyakorló játék fejlesztésére.

Az építő-, konstruáló játék során a gyerekek létrehoznak, alkotnak valamit. A játék fontos feltétele a sokféle, változatos kész és félkész eszköz.

Homokból is szívesen építenek a gyerekek és használják fel ezeket az eszközöket.

A gyerekek játékuk során sokféle matematikai ismeretet, tapasztalatot szereznek, fejlődik kreativitásuk, finommozgásuk, forma-, színészlelésük, megtapasztalják a rész-egész viszonyát és alakulnak társas kapcsolataik. Alakul a szem-kéz koordinációjuk, térészlelésük, alak- és formaállandóságuk, vizuális memóriájuk.

(2,5)3 -5 évesek	5-6-7 évesek
A 3-4 évesek számára a nagyobb méretű eszközök biztosítása szükséges, ők főként spontán építenek és leginkább egyedül.	A nagyobbaknál már megjelenik a tervezés, az apróbb eszközök előnyben részesítése, az együttműködés, a modell utáni építés, konstruálás és a kész építmény felhasználása. A gyerekek kreatívan használják a legkülönbözőbb félkész eszközöket az alkotáshoz /falapok, ágak, kövek, stb.../.

A **barkácsolás** során a gyerekek különböző anyagok, félkész eszközök felhasználásával játékgényükből fakadó elképzeléseiket valósítják meg. A sokféle eszköz, anyag, a könnyen használható „megmunkáló” eszközök biztosítása felkelti a gyerekek érdeklődését. Fokozza a gyerekek barkácsolási kedvét, ha az óvónő a gyerekek között kezdettől fogva készít eszközt és javítja az elromlott játékokat. Eközben többféle technikai megoldással is megismerkedhetnek a gyerekek.

A **szimbolikus szerepjátékban** a gyermek érzelmeit, elképzeléseit, élményeit sajátos módon jeleníti meg. A gyermek a szerepjátékban spontán megnyilvánulásokat produkál, amelyek csak „itt és most” érvényesek. A játékban oldódik a valóság korlátozó szerepe, belső motivációk irányítják, és érzelmek uralják.

Az óvónő leginkább a korlátozásmentes, barátságos légkör kialakításával segítheti a játék során az érzelmek szabad kivetítését, eljátszását. A játék témájának, tartalmának színessége, mélysége akkor fejlődik, ha az óvónő segít a nyugodt hely /kuckók, bekerített játszóhelyek/ és a megfelelő kellékek, anyagok /kendő, kalap, fátyol, szoknyák, nagyméretű textilek/ biztosításában.

Az óvónő kísérje figyelemmel a gyerekek önálló téma és tartalom választását, játékszövését. A játéktevékenység megfigyelése a gyerekek megismerésének legfőbb forrása. Ha nyugodt a játék, az óvónő csak a gyerekek kérésére kapcsolódjon be a szerepjátékba, de úgy, hogy a gyerekek játékelképzeléséhez igazodjon, és ne terelje más irányba azt.

A gyerek társsal való játékának legfőbb terepe a szerepjáték. Az adódó konfliktusok megoldásánál az óvónő a kivárást, a mintaadást alkalmazza, és csak szükség esetén segítsen.

A szerepjáték főként a szociális, érzelmi-akarati, kommunikációs képességek fejlődésén keresztül segíti az egész személyiség fejlődését. A gyerek a felnőtt minta alapján tanul erkölcsi értékeket, együttműködési szabályokat. A játékban adódó természetes társas szituációk során fejlődik kommunikációs képessége, beszéde, alkalmazkodása, önfegyelme, szabálytudata és sokféle ismeretet, tapasztalatot szerez.

A bábozás, dramatizálás során a gyermek élményeit eleveníti meg.

Kezdetben az óvónő bábozik, az általa nyújtott meseélmény hatására a gyerekek is bábozni kezdenek. Eljátszanak ismert meséket, kitalált szituációkat, amelyek a gyerek fejlődésével egyre bonyolultabbak lesznek.

Az óvónő biztosítson megfelelő eszközöket az ismert mesék eljátszásához. Szükséges eszközök: fakanál-, kesztyűs, marionett-, gyűszűbábok, díszletek, dramatizálási kellékek, fejdíszek. Az óvónő az eszközök készítésébe, gyűjtésébe vonja be a gyerekeket és a szülőket is. A bábozás és a dramatizálás az önkifejezés kiváló lehetősége. A gátlásos gyerek a báb mögé bújva, a szereplő helyzetébe beleképzelve magát könnyebben megszólal. A bábozás feszültségoldó hatása is kiváló. Az óvónő sok ismeretet szerezhet a gyerek élményeiről, érzelmeiről bábjátékának megfigyelésével.

A bábozás és a dramatizálás segíti a gyerekek beszédének, kommunikációs képességének, mozgásának, finommozgásának fejlődését. Feszültség levezető, szorongást feloldó hatása van. A fantázia, kreativitás fejlődésére és a társas kapcsolatok alakulására is jó hatású.

A szabályjátéknál legfontosabb a szabályhoz való igazodás igénye. Az óvónő ismertesse meg a gyerekeket sokféle mozgásos és értelemfejlesztő szabályjátékkal. A nagyobb gyerekek önállóan is kezdeményezik az ismert játékokat, később maguk is létrehoznak szabályokat és önállóan alkotnak szabályjátékokat.

Az óvónő feladata a gyerekek fejlettségéhez igazodó játék kiválasztása, a játék megismertetése együtt játszással, a csoportos játékoknál a szabályok betartására ösztönzés.

A sokféle játék során fejlődik a gyerekek mozgása, kitartása, akaratereje, feladattudata, tanulják a sikert és a kudartúrét. Az értelmi képességeket fejlesztő játékok elsősorban az 5-6-7 évesek játécai, használatuk bizonyos szociális és értelmi fejlettséget feltételez.

Az óvónő a gyermekek szabad játéktevékenységében megengedő és modellnyújtó legyen egy személyben, értékeket átadó szerepe érvényesüljön.

A játéktevékenységben megvalósuló tanulás elősegítése

A tudatosan tervezett, gazdag tárgyi környezet és az aktivitást ösztönző légkör, a gyerekek tanulásának kimeríthetetlen lehetőséget ad. Az óvodapedagógus figyelembe veszi és felhasználja a szakemberek (pszichológusok, gyógypedagógusok, logopédusok, fejlesztő pedagógusok) által - gyermekenként differenciáltan – javasolt fejlesztő játékokat. A játéklehetőségeket így a **képességfejlesztő játékok** területén, saját készítésű eszközökkel, szakirodalmi gyűjteményekből bővítjük. Ezek a játékeszközök a tanulási képességet meghatározó funkciók fejlődésében speciális hatásúak. A saját tervezésű, készítésű játékok a gyerekek fejlettségéhez, érdeklődéséhez jobban igazodnak, így jól kiegészítik a kész fejlesztő játékokat.

Az óvónők által készített játékok fő típusai: kirakó, puzzle, dominó, ügyességi, kártya, társasjátékok. Ezek elkészítésébe a pedagógiai asszisztensek is kapcsolódjanak be az óvodapedagógus irányításával.

Ezek a játékok különböző témákban készülnek, könnyen variálhatók, egy-egy szabály változtatásával könnyíthetők, nehezíthetők, így különböző fejlettségű gyerekek számára is alkalmasak, differenciálhatók.

Az óvónő a játék tervezésénél vegye figyelembe a gyerekek életkori sajátosságait /társsal való játékot főként az 5-6-7 évesek számára tervezzen/, egyéni jellemzőiket és tevékenységük jellegzetességét. Az óvónő elsősorban olyan eszközöket készítsen, amelyek a játékosoktól együttműködést kívánnak.

A játékok segítik az érzékelés, észlelés, figyelem, emlékezet, gondolkodás, a matematikai, a kommunikációs képességek, a mozgás és a finommozgás fejlődését. Az együtt játszás során az óvónő sok ismeretet szerezhethet a gyerekek aktuális fejlettségéről, fejlődéséről.

A gyerekek a képességfejlesztő játékokat szabadon választják, igényük szerint egyedül, társsal vagy az óvónővel játsszák. Az óvónő és a gyerek páros együtt játszása akkor sikeres, ha a gyerek többszöri ismétlését is kéri.

A képességfejlesztő játékok fejlesztésben való felhasználására az óvónők átfedési idejében van a leginkább lehetőség. Az óvónő a gyerek szabad játékát tiszteletben

tartva, megfelelő szituációt teremtve együtt játszást ajánl fel a gyerekeknek. A gyerek visszautasítása esetén ne erőltesse, keressen más alkalmat.

A fejlődés várható eredménye

- Örömmel, önfeláldozóan játszik, képes élményeinek eljátszására.
- Képes egyéni ötlet vagy élmény alapján építeni, konstruálni, építményt lemásolni.
- Szívesen vállal szerepet.
- A gyermek játéka témájában, tartalmában gazdag, színes, elmélyült, játékában kitartó.
- Kitartóan képes játszani, társaival együttműködve, betartja a társas viselkedés elemei szabályait.
- Szabályjáték során betartja a szabályokat, másokat is figyelmeztet a szabályok betartására.
- Egészséges versenyszellemben tevékenykedik.
- Problémahelyzetekben kreatív megoldásokra törekszik.
- A szerep- és a szabályjátékokon kívül szívesen és önállóan barkácsol bábozik, dramatizál.

8.3.2. Verselés, mesélés

Cél:

- Irodalmi élménynyújtás az igényesen, megfelelően kiválasztott irodalmi műveken keresztül, a magyar és keresztény kultúra értékeinek átörökítése.
- A gyermek mindennapjaiban legyen jelen a mesehallgatás, mondókázás, Istennel való személyes kapcsolat kifejezéseként a közös imádság.
- A biztonságos önkifejezés megalapozása saját mese, vers vagy rövid imák alkotásával, ezeknek mozgással, ábrázolással való összekapcsolásával.

Feladatok:

- A választás elsősorban a magyar népi, illetve kortárs irodalmi művekből, valamint a gyermekek számára feldolgozható bibliai történetekből történik.
- Az óvodás korban felhasználható irodalmi anyag összeállítása megfelel a gyermekek életkorának és egyéni érdeklődésének.

(2,5) 3 - 4 évesek
• Rövid, ritmikus népi mondókák, mondókamesék, formulamesék, állatmesék, (10-12) történetek, • Rövidke versek (10-12), imák, fohások, melyek elsősorban köszönetet fejeznek ki. • Ismerkedés a képes-mesés könyvekkel
4 - 5 évesek
• Népi mondókák, rövid, humoros ritmikus versek (6-8) • Hangutánzó mesék, párbeszédes mesék, láncmesék, egyszerűbb szerkezetű tündérmesék, rövid bibliai történetek (Jézus születése, csodái) (6-8). A mesék szerkezete összetettebb lehet. • Mai kortárs irodalmi művekből is lehet válogatni. • Hálát kifejező rövid imádságok, saját szavakkal megfogalmazott kérő imák, fohások.
5-6-7 (8) évesek
• Mondókákon, kiszámolókon /8-10/ kívül, bővíljen nyelvtörőkkel és találós kérdésekkel. Saját mesék megfogalmazása. • Kissé hosszabb vidám, tréfás versek /15-20/ • Katolikus kötött imák közül a legismertebbek, gyermekek számára is feldolgozhatóak. Saját megfogalmazásban kérő, köszönő, hálát adó imák, fohások. • A mesék /18-25/ cselekménye összetett, több szálon futó lehet. A hosszabb népmesék, a klasszikus tündérmesék, a tréfás mesék mellett, mai kortárs irodalmi művek és folytatásos történetek is kerüljenek az összeállításba. • Bibliai történetek közül: teremtetéstörténet, Noé, Jézus élete, csodái, példabeszédei közül a kisgyermek számára feldolgozhatóak.

Mese

A mesék élni segítenek! A gyermekek szeretik a meséket, melyek a jobb agyféltekés megoldásokat – kreativitást mozdítják be, hiszen ott a jóság, hűség, a lovagiasság, az illem és a becsület mindig győzedelmeskedik. A mesék mozgásba hozzák a gyermekek képzeletét, megbékítik félelmeikkel, erősítik önbizalmukat, pihentetnek,

szórakoztatnak, segítenek az élmények feldolgozásában, igazságot, bölcsességet, erkölcsi hitvallást fejeznek ki.

Éppen ezért bátran kérdezzenek, meséljenek, hogy képesek legyenek szorongásaikat leküzdeni és megszabaduljanak gátlásaiktól. Nem logikusan fogja fel, ezért sem magyarázzuk, hanem engedjük, hogy átélje! A didaktikus mesék ezért nem jók, mert kitolja a bal agyféltekébe a hallottakat, és egyfajta feladathelyzetben van, ahol a feladatra koncentrál, nem az átélésre. A hallott mesét – olyan formában és mélységben dolgozza fel – ahol ő tart. A láncmeséknél tudja, hogy mi fog jönni, minden biztos benne – mert az életében semmi nem ilyen biztos –, ezért annyiszor kéri, ahányszor van benne feldolgoznivalója. A tréfás történetek esetében is nincs olyan élet helyzet amire nem tudunk mesét kitalálni.

A jó mese és gyermekvers, hangzásban, ritmusban, hangulatban, képi erőben messze felülmúlja a hétköznapi beszédünket.

Az óvónő a nap folyamán bármikor mesélhet a gyerekek kérésére, illetve egy kedvező szituációhoz kapcsolódva. Ösztönözze a gyerekeket önálló mesemondásra. Az óvónő meséléskor szemben helyezkedjen el, úgy, hogy minden gyereket lásson és őt is lássák. Az óvónők javarészt emlékezetből mondjanak mesét, hiszen arcuk és hangjuk játékával is segítik életre kelteni a történetet.

Új mese bemutatása esetében a képi megjelenítés nélküli mesélés segíti a gyermekben a belső kép kialakulását. A két óvónő meséljen együtt, bábozzon, dramatizáljon a gyermekeknek.

A tevékenység időtartamát az óvónő a gyerekek igényeinek, érdeklődésének megfelelően alakítsa, a gyermekek folyamatosan átmehetnek más tevékenységekbe. A gyerekek szeretik ugyanazt a mesét sokszor hallani, van néhány kedvenc meséjük is. A nagyobb gyermekek számára biztosítson lehetőséget az óvónő a meserészek képi ábrázolására, melyek, mint belső képek jelennek meg. Maguk is kitalálhatnak meséket, ezek szólhatnak bármiről vagy bárkiről – nagy varázsa van az ilyen „mi mesénk”-nek.

Lefekvés előtt minden nap mondjon mesét az óvónő, nagyobbaknak olvasson folytatásos történeteket. A rendszeres mesélés segíti a gyermekek szókincsének bővülését, kifejezőképességének fejlődését.

Vers

A vers a beszéd zenei elemeire épül. Benne a játék, szöveg, dallam, mozgás, ritmus és hangulat megbonthatatlan egységet alkot. Vershallgatásra a gyerekeket legtöbbször az őket körülvevő környezet jelenségei, a természet változásai, az évszakok körforgása, a mindennapi élményeik motiválják. Éppen ezért szólnak a verseink a családról, évszakokról, állatokról, növényekről, járművekről, egészségről, mesterségekről.

Népünk hagyományait, a jeles napok szokásait őrző versekből válogatunk különböző nyelvtörőket, találós kérdéseket, népi mondókákat, rigmusokat, népi játékokat és a katolikus egyházi ünnepekhez kapcsolódó verseket.

A gyerekek beszéd tisztaságának fejlődését elősegítik a különböző népi mondókák, nyelvtörők. Az óvónő a spontán alakuló és az általa teremtett helyzeteket használja ki a mondókák, versek, ringatók, lovagoltatók eljátszására, megismertetésükre, gyakorlásukra. Ismerjen az óvónő sok mondókát, verset. Sokat beszélgessen a gyerekekkel, hallgassa meg őket.

Irodalmi élmény befogadásához szükséges szokások kialakítása:

- meseládikó, meseszőnyeg, varázsfurulya, mesepárnák, mesekuckó, stb...
- A mesélés mindig nyugodt, derűs légkörben folyik, biztosítanunk kell a megfelelő hangulatot. (A látszólag "külső hallgatók" is legyenek részesei a mesének.)
- Az óvodapedagógus meséit színesítse a bábozás, dramatizálás, szituációs játékok, színházlátogatások szervezése.

Bábjáték

Sok lehetőséget nyújt a gyerekek kreativitásának kibontakoztatására. A bábok életre keltve mondhatják el vágyaikat, sérelmeiket, véleményüket az őket körülvevő világról.

A bábozás megteremti a társas kapcsolatok többféle variációját, számtalan készség kialakulását, fejlesztését segíti elő.

A **bábozás** során a gyerekek ismert mesét, annak átalakított változatát (más szereplőkkel vagy más helyszínen) és improvizált történetet is eljátszhatnak.

Dramatizálás, szituációs játékok, drámajátékok

A **dramatizálás** fejleszti a gyerekek szókincsét, beszédkészségét és előadásmódját, az egyre finomabb nagymozgásukat, saját testükről alkotott képüket. A gyerekek fokozatosan jutnak el az utánzó játéktól a rögtönzött játékon át, az önálló alkotó játékig. Játékkedvüket fokozza, ha a díszletek és jelmezek készítésében részt vesznek. A drámajáték csak akkor fejti ki hatását, segíti a gyermek önkifejezését, ha nyugodt, oldott, önkéntes gyermeki részvételen és örömet adó együttjátszáson alapul. A **zene** jól összekapcsolható a gyerekek önkifejezését fejlesztő drámajátékokkal. A gyermekek fejlettségét figyelembe véve az anyanyelvi és a drámajátékok hároméves kortól alkalmazhatók.

A **szituációs játékokkal** lehetőség nyílik a mindennapi valós helyzetek eljátszására, élmények, problémahelyzetek feldolgozására. A játék folyamatában a gyerekek egy másik személy helyébe képzelhetik magukat, megvalósíthatják elképzeléseiket egy fantázia szituációban.

Olyan szituációkat teremtsen a pedagógus, ahol a gyermekek saját érzelmeiket kifejezhetik, és lehetőségük van meg tapasztalni másokét is. A valódi beleélés, a saját élmény akkor jön létre, ha az óvónő szeret és tud játszani, oldott légkört teremteni, kreatív módon improvizálni.

A könyvek használatának, megbecsülésének alakítása.

- A csoportszobákban elérhető, állandó helyen állnak a gyermekek rendelkezésére képeskönyvek, lapozgatók, melyeket a játékidő folyamán bármikor elővehetnek. Arra szoktatjuk őket, hogy a könyvekkel óvatosan bánjanak, becsüljék meg azokat. A könyv megszerettetésére nevelünk.
- Szervezzék az óvónő a nagyobb gyermekek részére könyvtárlátogatásokat.

- Az óvónői feladatok közé tartozik a mesélés szerepének megismertetése, irodalmi művek ajánlása családok számára.

A fejlődés várható eredménye

- Örömmel várja a mesélést, mesekezdeményezésen szívesen részt vesz.
- Emlékezetében megtartja az egyszerűbb mesefordulatokat.
- Képes meséket alkotni, történeteket elmondani, és az elkezdett történetet fantáziája segítségével folytatni tudja.
- Képes a folytatásos mese szálait felidézni, epizódjait összekötni.
- Hangzás, hangulat, érzelem és alkalom egységében kezdi felfogni a mondott, hallott vers témáját, költői képeit.
- Szívesen nézeget képeskönyvet, és azt megbecsüli, vigyáz épségére.
- A könyvekben a képek alapján megtalálja legkedvesebb meséit.
- Ismeri az óvoda gyerekkönyvespolcát, a könyvek között eligazodik.
- Szívesen mond verset, mondókát, sokat ismer, szívesen bábozik, dramatizál ismert meséket. Kitalál történetet, kreatívan improvizál.
- A gyermek beszédritmusa, hangsúlya megfelel a magyar nyelv sajátosságainak.
- Csökken a TV-vel, DVD-vel, hangkazettával történő mesehallgatások száma a szülői mesélés gyakoriságának arányában.

8.3.3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

A katolikus óvodában az éneknek, zenei nevelésnek mindenütt helye van: a hétköznapiakban és az ünnepeken is. Hétköznapiakon a játékban - mondókákkal, népi gyermekjátékokkal (dalos játék), étkezéseknél és közös imák alkalmával. Az ünnepek kapcsán a vallásos témájú énekekkel az ünnepekhez, azok liturgiájához kapcsolódóan.

A zenei anyanyelv alapozása szoros kapcsolatban van a nyelv kifejező gyakorlásával. A magyar zenei nevelés szilárd alapja a közös ének.

Mivel az óvodában a gyermek legfontosabb tevékenysége a játék, - ezt a zenei nevelésnél is figyelembe kell venni. Fontos, hogy több mozgáshoz, játékhelyzethez kapcsolódó dalos játék és kevesebb játék nélküli, évszakhoz, ünnepekhez kapcsolódó ének alkossa a zenei nevelés dalanyagát.

Népszokásaink elsősorban a felnőttek életének velejárói. Nem célszerű tehát felnőtteknek tekinteni óvodás gyermekeinket. Ne akarjunk hangterjedelmüket, éneklési készségüket messze meghaladó, érzelmi világuktól távol álló felnőtt dalokat énekelteni. Ismerni kell a népi hagyományainkat ahhoz, hogy azokból mit lehet már ebben a korban megismertetni gyermekeinkkel. Mi az, amiről csak halljanak, s mi az, amit cselekvőleg és könnyen elsajátíthatnak anélkül, hogy életkori sajátosságaikat meghaladó feladatok elé állítanánk őket.

A népi játékok sokféle készséget, képességet fejlesztenek. Minél többszöri, örömteli átélésükkel fejlődnek a kommunikációs, a szociális, és testi kompetenciák. Az ebben rejlő fejlesztési lehetőségeket igyekszünk kihasználni, törekszünk rá, hogy minél több óvodapedagógus képezhesse magát a népi gyermekjátékok területén.

Az óvodai zenei nevelés egyrészt a gyermekek spontán kezdeményezéseire, másrészt az óvónő ötleteire épül. Az egymásra épülő, komplex formában megjelenő zenei tevékenységek mellett sok lehetőség van az alkalomszerű helyzetek kihasználására (hangulatkeltésre, egy-egy gyermek érzelmi állapotának befolyásolására, várakozási idők kitöltésére, gondozási műveletek közben, napirendek közötti átívelésre).

Cél:

- A környezet hangjainak megfigyelése, ölbeli játékok, énekes játékok, népi gyermekdalok, mondókák – a zenélés nyújtson örömet a gyermeknek.
- A zene iránti érdeklődés felkeltése, befogadásra való képesség megalapozása.
- A gyermekek zenei hallásának, ritmusérzékének, éneklési készségének, harmonikus, szép mozgásának fejlesztése.
- A szülőföld értékeinek átöröklése a népzene, a népi gyermekdalok, a népi játékok, táncok, és hangszerek megismertetése által.
- Az élményt nyújtó közös énekes és zenei tevékenységek során a gyermek felfedezhesse a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömét. E tevékenység feladatainak eredményes megvalósítása alapozza meg és segíti elő a zenei anyanyelv kialakulását.

Feladatok:

- Az óvónő örömmel vegyen részt a közös éneklésben, énekes játékokban, maga is élvezze a tevékenységet.
- Nyújtson örömet és egyben keltse fel a gyermekek zene iránti érdeklődését ölbeli játékokkal, népi gyermekdalokkal.
- Válogatásra javasolt énekes népi játékok: szüreti multság, betlehemes, farsangi állatalakoskodók, lakodalmas, böjti játékok, Gergely-járás, zöldág-járás, pünkösdlő, stb...
- A játékok hangulatának megteremtéséhez olyan eszközöket biztosítson, melyek motiváló hatásúak, élményt előhívók, esztétikusak.
- Alakítsa a gyermekek éneklési készségét és harmonikus, szép mozgását.
- Saját hangszerjátékkal alapozza meg a gyermekek zenei fogékonyságát.
- Igényesen válogatott kortárs művészeti alkotásokkal alakítsa a gyermek zenei kreativitását.
- Nemzetiségi nevelés esetén a zenehallgatási anyag válogatásánál vegye figyelembe a gyermek hovatarozását.
- Az óvodapedagógus alakítson ki a csoportban egy olyan zenei területet, ahol több gyermek elfér körben ülve. Itt történhetnek a zenei képességfejlesztések. Kialakíthat még zenei albumot, zenei falat, ahol esztétikus képek, kellékek, más szimbólumok formájában látható, hogy melyik ölbeli-, énekes játékot és mondókát tanulták a héten a gyermekek.

Megfelelő dalanyag kiválasztása.

Az igényes zenei kultúrát képviselő dalok, dalos játékok, mondókák kiválogatása, ezek összeállítása az életkornak és az adott csoport képességszintjének megfelelően történjen. A ritmus, hangterjedelem szempontjából a gyerekek számára nehéz dalok - pl. egy-egy vallásos témájú ének - alkothatják az énekhallgatás anyagát. Néhány ilyen dal az óvónők előadásában emelheti az adott ünnep hangulatát.

(2,5)3 - 4 évesek

- A dalok hangterjedelme ne lépje túl a tiszta kvint távolságot, lehetőleg egyszerű negyed és páros nyolcad ritmusok váltakozásával.
- A játékok elsősorban kétszemélyes (óvónő gyermekkel) jellegűek, illetve

egyszerű utánzó mozgással kísért megszemélyesítő szerepjátékok legyenek. • A társas együtt mozgás mondókái, énekei mellett még inkább az együttérzés játéka, a testérzet fejlődését segítő mondókák, énekek domináljanak. • 6-8 mondóka, ölbeli játék • 10-15 énekes játék • 1-2 műdal
4 - 5 évesek
• A mozgáskészség további fejlesztése a cél, olyan játékok megismertetésével, amelyekben jelen van a küzdő szellem. • A dalok hangterjedelme ne lépje túl a 6 hang távolságot, hangkészletében lehetőleg ne legyen fél hang. • A negyed és a páros nyolcad mellett a negyed szünet és a szinkópa is előfordulhat. • A játékok csoportos jellegűek: körjáték, szerepcserélő, sorgyarapító, párválasztó • 4-5 új mondóka • 12-15 énekes játék • 2-3 műdal
5-6-7(8) évesek
• A dalok hangterjedelme változatlanul 6 hang távolságában mozogjon, de hangkészletében már megjelenhet fél hang is (fá és ti) • A negyed és nyolcad mellett megjelenhet a tizenhatod is. • Ismerjenek meg újabb játékformákat: kapus, hidas, sor és ügyességi, esztétikus mozgást igénylő párjátékok. • Egyre több dalos játék megtanulásával már képesek lesznek önállóan is játékot szervezni. Egy-egy dalos játék eljátszása közben a gyermek érzékeli a magyar dal, tánc és játéknyelvet. • 4-7 új mondóka • 15-18 új énekes játék • 3-4 alkalomhoz illő műdal

Gyermektánc

A gyermektánc elemeivel való ismerkedés, az egyszerű tánclépések (höcögők, sarkalók, roggyantók, koppantók, lengetők, hintázó mozdulatok, sor és csigavonalak ...) a népi gyermekjátékokba beépülve és ünnepekhez kapcsolódva is megjelennek az óvodai életben. Lehetőség szerint egyéb támogatásokkal biztosítjuk óvodásaink számára, hogy gyermektánc oktatói végzettséggel rendelkező pedagógusok élményt nyújtó gyermektánc tevékenység szervezésével, a magyar népi gyermekjátékokat, gyermektáncokat, népdalokat megszerettessék óvodásainkkal.

Fejlődés várható eredményei

- Szívesen hallgat zenét, örömmel játszik dalos játékokat.
- Korához, adottságához mértén tisztán énekel. Bátran, akár egyedül is.
- Közben megtanulja, gyakorolja a játékszabályokat, szabálytudata is fejlődik.
- Felismeri a magas-mély, gyors-lassú, halk-hangos közti árnyaltabb különbségeket is, be tudja azt mutatni.
- Mozgása esztétikus, képes az egyenletes löktetést érzékeltetni, ritmust követni.
- Fejlődik zenei hallása, ritmusérzéke, aktivitása.
- Új szavakat, népi kifejezéseket ismer meg, így fejlődik, bővül szókincse.
- A dalokat, mondókákat beépíti játékába.
- Felismeri néhány hangszer hangját, és maga is képes hangszerek megszólaltatására (dob, cintányér, triangulum)
- Ismerkedik a nemzeti és nemzetiségi értékeket hordozó hagyományos és kortárs művészeti alkotásokkal.

8.3.4. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

„...a gyermek már egészen kis korában is ki tudja fejezni, hogy örül Istennek. Örül, hogy Isten van, hogy oly sok jót ad, és hogy mindig a legjobbat akarja.”
(Klemens Tillman)

A vizuális nevelés komplex, összetett nevelési terület, az óvodai nevelés egészében érvényesülő folyamat, beépül a mindennapos tevékenységek folyamatába, s nem pusztán egy tevékenységi területre szűkül le. A vizuális nevelésen belül

résztevékenységnek tekinthetjük az alkotó-alakító tevékenységet, amely ugyanúgy alaptevékenysége a gyermeknek, mint a játék.

A játéknak is szembetűnő tulajdonsága a kötetlen konstruálás. Az „én okozom” önállóság és hatáskeltés érzése adja a játék kiélési lehetőségét: nem a gyerek igazodik a külvilág törvényeihez, hanem a játékvilágot alkotja saját elképzelése szerint. Ez a kiélési lehetőség érvényesül a rajzolásban, de bármilyen más alkotó tevékenységben is.

A rajzolás sikerélménye hasonlíthat a konstruktív munkavégzés öröméhez, a „megcsináltam, jól csináltam ” érzéshez. A jól sikerült forma, motívum ismételtetésénél ez nagy szerepet játszik.

Cél:

- Érdeklődés felkeltése a vizuális tevékenység iránt, érzelmek, gondolatok vizuális megjelenítése.
- Az esztétikai érzékük, szép iránti fogékonyságuk alakítása az Isten teremtetten világra, emberek készítette alkotásokra való örömteli rácsodálkozással.
- Keresztény szimbólumok megismertetése, ezek megjelenítése változatos technikák alkalmazásával.
- Az alkotás örömének megtapasztalása.
- Finommotorika fejlesztése, a helyes ceruzafogás elsajátítása, térbeli tájékozódás, szín és formavilág gazdagítása.
- Különböző anyagok, változatos technikák megismertetése

Feladatok:

A gyermeki alkotó-, alakító kedv, közlésigény felkeltése és segítése, az ehhez szükséges feltételek biztosításával

Idő

A rajzolás, mintázás, kézimunka tevékenységeit a gyerekek a nap folyamán önállóan választhatják, és annyi időt tölthetnek vele, amennyihez kedvük van. A szabad játék adta kötetlen légkörben a gyermekek szívesen tevékenykednek, alkotnak. Az óvónő

együtt örüljön a gyerekekkel felfedezéseiknek, egyéni megoldásaiknak, az alkotókedvet ötleteivel, javaslataival, egy –egy inspiráló eszközzel segítheti.

Eszköz

Fontos a jó minőségű, a gyerekek által könnyen megfogható, használható eszközök biztosítása. A természetes anyagok elsődlegessége, felhasználási lehetőségük sokszínűsége formai és technikai tapasztalatszerzést biztosít. Megmunkálásuk újszerű, érdekes helyzeteket teremt, a megszokottól eltérő megoldások kipróbálását, a plasztikai gondolkodás sajátos lehetőségét kínálják. A természetben talált anyagok átlagtól eltérő, érdekes, újszerű formájukkal megindítják a gyermeki képzeletet, így megmunkálásuk során a gyerekek fokozatosan élnek át a valódi alkotás örömét.

A tevékenység sokféle anyagot, eszközt igényel, melynek összegyűjtéséhez a gyerekek és szülők segítségét is kérheti /különböző minőségű papírok, textilek, dugók, dobozok/. Az eszközök kiválasztásánál az óvónő vegye figyelembe a gyerekek életkori és egyéni sajátosságait. Ennek megfelelően a kisebbek számára vastag eszközöket és nagyméretű felületeket kell biztosítani. Minden csoportban legyenek balkezes eszközök is.

Hely

Az alkotó tevékenységhez a csendes, nyugodt helyen lévő 6-8 személyes, lehetőleg körbe ülhető asztal a legideálisabb. Az asztal előnye, hogy az eszközöket a gyerekek könnyen elérik, és karjuk szabadon mozoghat, egymást nem lökik meg.

Az eszközök, anyagok elhelyezése nyitott polcokon, kosarakban és más tárolókban célszerű, hogy a gyerekek könnyen elő tudják venni ezeket. Az elkészült alkotások tárolására egyéni iratpapucsok a praktikusak, kiállításra alkalmas polcok, kis asztal, ahol a gyerekek önállóan elhelyezhetik műveiket. A gyerekek alkotásait a felnőttek és a gyermektársak is becsülik meg, lássák el a gyermek jelével, tegyék ki az öltözői faliújságra, őrizzék meg az egyéni tárolókban. A gyerekek haza is vihetik az alkotásokat.

A gyerekek környezetükből spontán és az óvónő által szervezett megfigyelések során sokféle ismeretet, élményt szereznek, melyek alkotásra készítetik őket. Az óvónő ezért az udvari élet során is teremtsen lehetőséget az alkotásra.

A csoportszoba, öltöző, mosdó és folyosó esztétikumának alakítása, fenntartása során az óvónő formálja a gyermekek ízlését, környezettudatos szemléletét.

A vizuális megismerés-látásnevelés

Az óvodapedagógus vezesse el gyermeket a látás művészetére. Minél több és változatosabb látványélményhez kell juttatni a gyermekeket, - az egyszerű odafordulástól az ámuló csodálkozásig, a rácsodálkozástól a vizsgálódásig – ahhoz, hogy képesek legyenek a befogadásra, és az alkotó hozzáállásra.

A vizuális észlelés fejlődése a 3-6 éves korban a legintenzívebb. A megismerésben a látás átveszi a vezető szerepet, a tapintás és a hallás pedig segíti ezt a folyamatot. Az érzékszervek fejlettségi szintje segíti a gyermeket a világ megismerésében, megfigyelésében.

Az a tény, hogy ebben a korban a fejlődés elsősorban a tevékenykedés feltételei között biztosított, rámutat arra, hogy milyen fontos szerepe van az óvónőnek a vizuális feladatrendszer megtervezésében.

Azt kell elérnünk, hogy a gyerekek vágyat érezzenek érzelmeik, gondolataik, élményeik képi-plasztikai kifejezésére, az alkotó-alakító tevékenységre, környezetük esztétikus formálására, alakítására. A gyermek érzéseit, élményeit, melyeket szóban alig vagy még egyáltalán nem tud megfogalmazni, a számára egyik legnyilvánvalóbb módon közvetíti felénk, a rajzokon, alkotásokon keresztül.

Az óvodapedagógus feladata, hogy ezeket az alkotásokat a megfelelő módon szemlélje és értelmezze. Amennyiben ez sikerül, bepillanthat a gyermekek gondolatvilágába, megismerheti érzéseiket, segíthet feldolgozni esetleges félelmeiket, oldani szorongásukat, vagy épp velük örülhet.

Életkoruk és egyéni képességeik figyelembevételével segítse vizuális ismeretüket.

(2,5) 3 - 4 évesek
Az óvónő megkedvelteti a rajzolás, festés alapjait, a mintázás

alaptechnikáit, nyomdázást, tépést, ragasztást.

- Az óvónő teremtsen a gyerekek számára szabad karcoló, firkáló, mázoló lehetőségeket. Ehhez vízszintes és függőleges nagy felületeket, vastag krétát, ecsetet, ceruzát, botokat biztosítson, mert a gyerekek keze ekkor még nem képes vékony eszközök helyes fogására.
- A firka korszakában a gyerekeknek nem szándékuk téma ábrázolása. A felnőttek kérdéseikkel ne erőszakolják rá a gyerekekre a téma megnevezését. A rajzolási, festési, nyomdázási technikákon kívül az óvónő ismertesse meg a gyerekekkel az olló használatát és a ragasztás technikáját.
- Az óvónő biztosítsa, hogy a gyerekek többféle plasztikus anyaggal is tevékenykedhessenek. A gyurma, sóliszt-gyurma, agyag formálhatóságával gyurkálásuk, sodrásuk, gömbölyítésük, mélyítésük, vágásuk, karcolásuk közben ismerkednek a gyerekek.
- Az óvónő ismertesse meg a gyerekeket a formázás eszközeinek használatával /műanyag, tompa kés, kiszúró forma, sodrófa/ a nyomat készítés és a díszítés technikáival /termények, pálcikák, különböző felületű, formájú eszközök/.
- Az óvónő kreativitása, a gyerekek tevékenységéért való lelkesedése, öröme ösztönzőleg hat az ábrázoló tevékenységek iránti érdeklődésre.

4 - 5 évesek

- A gyermekek körében formálja a képalkotást, megismerteti a vágás, hajtogatás, egyszerűbb fonás, szövés, varrás és gyöngyfüzés alapjait.
- A gyermek ábrázolási tevékenysége tovább bővül anyag, eszköz, technika tekintetében, és fejlődik a figurativitása. Az óvónő sok élmény biztosításával hozzájárulhat az ábrázolási témák gazdagodásához.

5-6-7 (8) évesek

- Az óvónő erősíti a képalkotás különböző, változatos, vegyes technikákkal történő készítését (mozaik, kollázs, nyomatok, karcok), valamint a többféle technikai megoldást igénylő barkácsolást.
- A figurativitás előtérbe kerül, az egyéni alkotások képi, plasztikai és tárgykészítési formában is megjelennek.
- Egyre több vékony eszközt használjanak /ceruza, ecset.../. Az óvónő

bonyolultabb, fejlettebb finommozgást igénylő technikákkal ismertesse meg a gyermekeket /batikolás, szövés, fonás, varrás, sütés, waxolás,.../.

- A gyerekek téma ábrázolása tovább bővül emberek, állatok, mesék megformálásával, ajándékok, bábok készítésével.

Az ábrázoló tevékenységek iránt kevés érdeklődést mutató gyermekeket az óvónő érdekes témával, eszközzel, technikával igyekezzon motiválni. A gyermek alapos ismerete szükséges ahhoz, hogy az óvónő a gyermek érdeklődését fel tudja kelteni. A rajzolást elsősorban a finommozgás fejletlensége miatt kerülnek, főként a fiúk. Az óvónő figyeljen oda ezekre a gyerekekre és fejlettségüknek megfelelő feltételek biztosításával próbálja őket sikerélményhez juttatni.

Különbség tapasztalható a fiúk és a lányok témaválasztásában és ábrázolási technika iránti érdeklődésében. Vegye figyelembe ezt az óvónő és a fiúk számára is biztosítson vonzó tevékenységi lehetőségeket.

Az alkotásokra a gyermekek jelét felírjuk és elkülönített helyen gyűjtjük. A térbeli alkotásokat egy jól látható kiállítási polcra helyezzük. Az aznapi tevékenységek eredményeit vagy egyéb szabadidős munkákat megmutatjuk a szülőknek. Minden rajzot, alkotást, munkát nagyra értékelünk és megbecsülünk. Bátorító, pozitív lelkesítő szavakkal tartjuk ébren a gyermekek ábrázoló kedvét.

Gyermekei alkotások közösségi rendezvények alkalmával bemutatjuk, a csoport öltözők tágas teret adnak erre, de az emeleti aula rész állandó vagy időszakos kiállításokra is alkalmas.

A művészet, magyar népi művészet és a művészeti alkotások megszerettetése.

A vizuális nevelés a művészeti nevelés része. A népi kismesterségekkel való megismerkedés, a közvetlen tapasztalás és az élményszerzés olyan ismeretekhez juttatja a gyermeket, amelyből megtudja, hogyan készíthetők el környezetünk tárgyai, eszközei (szóttések, kelmefestés, agyagedények, vesszőből kerítés, mézeskalács, nemezbetlehem, népi hangszerek, stb...).

Fontos megismertetni a gyermekkel a népművészet tiszta stílusát, forma és színvilágát, díszítő elemeit, melyek rokonságot mutatnak a gyermeki látásmóddal: egyszerűség, érzelem és képzeletgazdagság, eleven színvilág, dekorativitás jellemzi mindkettőt. Ezáltal is formálódik ízlésviláguk, fejlődik gondolkodásuk, fantáziájuk, kreativitásuk.

A kreativitásfejlesztésben is fontos szerepet tölt be a népi kismesterségekkel való ismerkedés. A szövés, a vesszőfonás, a mézesbábformálás, a tojásfestés, az írókázás, a nemezelés, a gyermekjátékok készítése, az agyagedények formálása is mind ezt a célt szolgálják, és hozzájárulnak a gyermekek környezeteszétikai érzékenységének és aktivitásának kibontakoztatásához.

A gyermek katolikus szimbólumokkal való megismertetése az egyházi év során.

A rajzolás, mintázás, kézimunka kiváló területe annak, hogy a gyermekek megismerjenek, megalkossanak olyan katolikus szimbólumokat, jelképeket, melyekkel mindennapjaikban, kiváltképp egy katolikus óvodában találkozhatnak.

E szimbólumok némelyikével már kisgyermekkorban is találkozhatnak a gyermekek, s már ebben a korban is tudatosíthatjuk a vallási-erkölcsi nevelés részeként.

Néhány konkrét szimbólum vagy kultikus tárgy, mely beépíthető az óvodai nevelés ábrázoló tevékenységeibe változatos technikákat alkalmazva:

Mindennapi élet	kereszt, őrangyal, galamb, csillag, rózsafüzér stb.
Templom	harang, gyertya, szenteltvíz, örökmécses, oltár, stb.
Keresztelő	olaj, kút, szenteltvíz, baba, fehér ruha stb.
Esküvő	gyűrű, harang, menyasszony, vőlegény, virág stb.
Temetés	mécses, kereszt, koszorú stb.
Szentmise	evangéliumos könyv, ostya/kenyér, kereszttetés, kehely, oltár, bor, víz, gyertyatartó, gyertya
Példaképeink	Szűz Mária: csillag, kék palást, korona, stb. Szt. Márton: köpeny, palást, liba, lámpás stb. Szent Erzsébet: rózsza, korona, kenyér, vár, kötény stb.

	Szent Miklós: püspöksüveg (mitra), bot, erszény, piros liturgikus ruha stb. Szent Balázs: kettős gyertyatartó, süveg, orvos stb. Szent Ferenc: állatok, szerzetesi ruha, stb.
Ünnepeink, ünnepköreink	Kisboldogasszony: angyal, baba, születési torta, ajándék stb. Advent: lila, rózsaszín, jócselekedet tábla, út, szalag, gyertya, csipkebogyó stb. Karácsony: baba, jászol, csillag, bárány, szamár, ökör, tömjén, arany, mirha stb. Vízkereszt: galamb, szenteltvíz, tömjén, korona, ajtó, kereszt Gyertyaszentelő: baba, templom, gyertya, galamb, stb. Gyümölcsoltó Boldogasszony: Mária igenje, ág, angyal, rózsafüzér, stb. Hamvazószerda: lila, tavalyi barka-hamu, lemondás, kereszt Nagyböjt: keresztút, kolyba- szentelt gyümölcsök, pálma, bor, kenyér, kakas Húsvét: fény, kereszt, bárány, zászló, angyal, találkozás-érintés stb. Pünkösöd: tűz, galamb, piros, diófaág, szív stb.

Az egyházi és társadalmi ünnepekre várakozás idején a csoportszobák alkalomhoz illő dekorálásával, és ajándékok készítésével hangoljuk rá a gyerekeket az ünneplésre. Alkotásukban megjelennek vallásos témák is.

Tehetséges nagyobb óvodásaink munkái pályázatokon is részt vesznek.

A fejlődés várható eredményei

- Képes rácsodálkozni Isten teremő szépségére, esztétikus látványára, képes esztétikai véleményt mondani.

- Szereti maga körül a harmóniát, a szépet, szívesen díszíti a környezetét. Alkotás közben ügyel környezetére és saját maga, munkája tisztaságára.
- Sokféle ábrázolási technikát ismer, különböző anyagok tulajdonságairól, alakíthatóságáról széleskörű tapasztalatai, ismeretei vannak, bátran és szívesen használja azokat.
- Ismer több szimbólumot, mely katolikus hitünkhöz kapcsolódik (ünnepek, szentek, szertartások, stb. jelképeit).
- Ábrázolása során kitartó, akár több napon keresztül is képes munkálkodni.
- Képi és plasztikus alkotása részletező, tereprendezése komponált, színvilága gazdag, egyedi.
- Megfelelő a finommotorikus képessége, nem görcsös, biztos a vonalvezetése. Szem-kéz mozgása összerendezett, helyesen fogja és használja a ceruzát, ecsetet, ollót.
- Vizuális észlelése, megfigyelése, emlékezete, térlátása korának megfelelő
- Tud kollektív munkákban részt venni, közösen alkotni. A közösen végzett munka öröme erősíti az összetartozás érzését.
- Ceruzafogása helyes, könnyed, biztos, vonalvezetése pontos, lendületes.
- Alkotásaiban kitölti az egész felületet, a színeket változatosan bátran használja, ismeri.
- Segít a csoportszoba díszítésében, felfedezi a díszítés örömét, esztétikai szépségét.

8.3.5. Mozgás

A 3-6-7 éves kor elsősorban a természetes mozgások, a nagymozgások tanulásának, az első mozgáskombinációk kialakulásának kora. A mozgás fejlődése a mozgás végrehajtás minőségének, pontosságának, gyorsaságának alakulásával a finommozgás felé halad.

A mozgás vezérlésének agyi szerveződése együtt jár olyan agyi struktúrák funkcióinak javulásával, melyek a tanulási képességek alapjait adják. Ebben az életszakaszban a gyermek különösen érzékeny a testi fejlődését biztosító hatásokra.

Cél:

- A természetes mozgáskedv fenntartása, a mozgásigény kielégítése
- A rendszeres mozgás, mint egészséges életmódot erősítő tevékenység megszerettetése
- A mozgásszint fejlesztése, a mozgástapasztalatok bővítése sok gyakorlási lehetőség biztosításával.
- A mozgáson keresztül a testi képességek - fizikai erőnlét - fejlesztése , az értelmi struktúrák és a szociális képességek fejlesztése.

Mozgásfejlesztés területei

- Szabad játékban, a gyermekek spontán, természetes mozgása közben.
- Tervezett heti/ napi frissítő mozgásos tevékenységek alkalmával

Feladatok:

A kötetlen, szabad mozgás feltételeinek biztosítása

Egész nap folyamán biztosítani kell a gyermekek számára az aktív mozgás, mozgásos játék lehetőségét. **A mozgásos játék-lehetőségek összeállításánál** az óvónő vegye figyelembe a gyerekek életkori, mozgásfejlődési sajátosságait, a gyerekek összetételét és a környezeti adottságokat, valamint hogy minden gyerek megtalálja a számára legmegfelelőbb tevékenységet.

Az óvónő **a csoportszobában** alakítson ki szabad teret a mozgásos játék számára, és biztosítson az időszakosan bevitt eszközökkel lehetőséget különböző mozgásokra.

Javasolt eszközök: pad, zsámoly, bukfenc szőnyeg, célba dobók /vízszintes, függőleges cél/, színes lépegető, tornakarika, kugli, ugróiskola, különböző méretű labdák, hintaló, trambulin, füles labda.

A gyerekek igényük szerint különböző mozgásokat végezhetnek az eszközökön. Az óvónő egyéni differenciálással segítse a gyerekeket az eszközök adta mozgáslehetőségek megismerésében, és ügyeljen az eszközök biztonságos használatára. A felnőttek a csoportszobában úgy alakítsák ki együttműködésüket, hogy figyelemmel tudják kísérni a több helyszínen folyó tevékenységeket.

Az udvaron a sok mozgásos játéklehetőség kialakítása megtörtént 2018/2020 között egy komoly teljes udvarfelújítással. A különböző mászóakák, mászásra, kúszásra, csúszásra, egyensúlyozásra, függésre adnak lehetőséget, és nagy jelentőségűek a hintázó, ringató, pörgő mozgások lehetőségét kínáló eszközök, a páros lengő hinta, rugós játékok. Ezek a mozgásformák az idegrendszer szerveződésére gyakorolnak kedvező hatást. Az óvónő biztosítson az időjárásnak megfelelően minden nap szabad levegőn való mozgást a gyerekeknek, ami az agy megfelelő oxigén ellátása miatt is nélkülözhetetlen.

Javasolt eszközök az udvari mozgásos játékokhoz: roller, kerékpár, célba-dobók /vízszintes, függőleges cél/, kugli, ugróiskola, különböző méretű labdák, stb...

A gyerekek biztonsága érdekében, a környezet kialakításánál a balesetvédelem szempontjaira figyeljünk, ismertesse meg az óvónő a gyerekekkel az eszközök használatát és határozott feladatmegosztással, felelősséggel figyeljen minden felnőtt a gyermekekre.

A gyerekek mozgásigénye különböző. Az óvónő ne korlátozza a gyerekek mozgását az udvaron, de alakítsa ki a szokást, hogy egymás tevékenységét tartsák tiszteletben és vigyázzanak egymás testi épségére.

A szervezett mozgásos tevékenységekkel a gyerekek mozgásfejlődésének elősegítése

Óvodás korban fejlődő természetes mozgások: kúszás, csúszás, mászás, járás, fel-, leugrás, tárgyhordozás, húzás, gurítás, fel-, lelépés, futás, gurulás, szökdelés, átugrás, dobás, függés, lengés, egyensúlyozás. A mozgás által fejlődik a gyermek idegrendszere, értelmi és szociális képességei.

Életkori jellegzetességek:

(2,5)3 - 4 évesek
- Nagy, lendületes, nem kellően koordinált mozgásformák. Föld közelben mozognak biztonságosan, kedvelt mozgásuk a csúszás, kúszás, mászás. Rövid idejű függésre képesek és talajon, emelt felületen egyensúlyozásra. A természetes nagymozgások fejlesztésére tesszük a hangsúlyt.
4 - 5 évesek

- Nagymozgásai bővülnek ugrásokkal, gurulóátfordulással, pontosabb szem-kéz, szem-láb koordinációt igénylő gyakorlatokkal, felugrásokkal, célba ugrásokkal, dobásokkal.
- A mozgásfejlődéssel szorosan összefüggő testséma és téri tájékozódás fejlődése is intenzívebbé válik. /Testrészek, oldaliság, szalag jelölés (jobb kéz), téri tapasztalatok/.
- **Szem-kéz, szem-láb koordináció és az egyensúlyérzék** fejlesztésére tesszük a hangsúlyt.

5-6-7(8) évesek

- A nagymozgások koordináltabbá válnak. Képesek a gyerekek finomabb, apró mozgások elvégzésére. A kéz, fogó izmainak erősítése /eszközfogás, támaszgyakorlatok/, a szem-kéz /célba dobások, labdajátékok/, szem-láb /lábbal labdavezetés/ koordináció fejlesztése előtérbe kerül.
- Legintenzívebb a térpercepció fejlődése / fogó játékok, dalos játékok/.
- **A finom-motorika** fejlesztésére tesszük a legnagyobb hangsúlyt, az észlelés, a mozgás közbeni alaklítás és formaállandóság fejlesztésére.

Minden csoport **heti egy alkalommal** vesz részt szervezett mozgásos tevékenységben, testnevelésen a **tornaszobában**, jó idő esetén az udvaron. A csoportok két részre bontva (10-12 fő) mozognak, segítve az óvodapedagógust, hogy hatékonyan tudja egyénileg is fejleszteni a gyermekeket. A napi frissítő mozgás 10-15 perces időtartamú. A mindennapos mozgás és a „nagymozgás” anyaga témájában, motivációjában, eszközeiben kapcsolódik a vezérfonalként alkalmazott témahetes rendszerhez. Így a komplexitás a sokszínű képességfejlesztés érvényesül a mozgásfejlesztés területén is.

A fejlődő gyermeki agy megnövekedett oxigén-igényének kielégítésére sokszor teremtünk lehetőséget “rohangálós” és “kiabálós” játékok játszására, hogy ne kontrollálatlanul történjen.

Javasolt eszközök:

- **Kúszásra, mászásra, csúszásra lehetőséget adó szerek:** bordásfal, kötélletra, pad, tornakarika, *színes szivacs modulkészlet*

- **Egyensúlyozásra lehetőséget adó eszközök:** Body-roll henger, Gymnastic labda, gördeszka, rugósdeszka, trambulin, *forgó egyensúlyozó korong, tyúklétra*, füles labda, /Ayres eszközök/, billenő deszka
- **Kézi-szerek:** különböző méretű labdák, tüskés labda, babzsák, kendő, szalag, bot
- **Egyéb sportszerek:** kötél, zsámoly, tornaszőnyeg,
- A testséma alakításához nélkülözhetetlen a nagyméretű **tükör** és a **jelölő szalag**.

A gyerekek a **szervezett nagymozgásban** mindannyian részt vesznek, gyerekek és felnőttek is a mozgásnak megfelelő öltözékben.

A szervezett testnevelés előkészítésénél a dajka gondoskodik a padló portalanításáról, a megfelelő szellőztetésről, az óvodapedagógus vagy a pedagógiai asszisztens az eszközök odakészítéséről. A megfelelő környezet biztosításával, a balesetvédelmi előírásokat megtartva, valamint értékorientált közösségi neveléssel, a veszélyekre való figyelem felkeltésével segítjük a biztonságos mozgás megvalósulását.

Az óvónő a szervezett testnevelés első részében *irányított mozgásos játékokat* játszon a gyerekekkel. Ezek a gyerekek korától, fejlettségétől függően lehetnek mozgás utánzó, futó játékok, a nagyobbak esetében egyszerűbb gimnasztika /kézi-szerrel, zenére/ jellegű mozgások. Az *eszközös mozgásos játékokra* biztosítsa a legtöbb időt az óvónő.

Vegye figyelembe az egyéni különbségeket a mozgásigény és a mozgásfejlettség terén, adjon lehetőséget a pihenés és a mozgás igény szerinti váltakozására. A sokféle eszköz közül minden gyerek önállóan választhat, a felnőtt által bemutatott módon vagy egyéni elképzelése szerinti mozgást végezhet ezeken. A lehetőségek között a gyerekek megoszlanak, így szinte nincs várakozási idő, ezzel az egyéni mozgással töltött idő megnő. A gyerekek egyéni igény szerint, egyéni tempóban gyakorolhatnak. Az eszközökön való mozgás párhuzamosan zajlik.

Az eszközös mozgásos játék után irányított mozgásos szabályjátékkal, dalos játékkal, különböző versenyjátékkal, tartásjavító, lábboltozat erősítő gyakorlatokkal vagy relaxálással vezeti le az óvónő a testnevelést.

Az óvónő a gyerekek fejlettségéhez igazodó mozgásprogram összeállításával, segíti a gyerekek mozgásfejlődését és testi képességeinek alakulását.

Az óvónő a gyerekek egyéni fejlődési ütemét tartsa tiszteletben, a gyerekeket engedje egyéni módon reagálni, szabadon mozogni szervezett testnevelés alkalmával is. Ne parancsoló, utasító legyen az óvónő, hanem természetesen kommunikáló, jókedvű játszótárs, segítő, ösztönző, ötletadó. Mozgása legyen minta a gyerekek számára.

A felnőttek összehangoltan segítsék az eszközök használatával, s az egymással kapcsolatos szokások kialakítását. Megosztva segítsenek a gyerekeknek, tekintsék át a sokféle mozgáslehetőséget.

A mozgás után bőséges folyadékbevitelre van szüksége a gyerekeknek, ennek biztosítása a dajka feladata.

A sok mozgás eredményeként alakul a gyerekek mozgáspontossága, automatizáltsági foka, mozgásbiztonsága. Testi képességei, kitartása, szókinccse, szociális képességei fejlődnek.

- Harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése
- Testi képességek fejlesztése, önbizalom erősítése
- Változatos eszközök alkalmazása
- Mozdalmas játékok beépítése
- Nagymozgások, és finommotorika fejlesztése
- Szabad levegőn való tudatos mozgásfejlesztés
- Tartásjavítás, lábtorna beépítése a mindennapos mozgásba
- Baleset megelőzés a megfelelő környezet biztosításával, erkölcsi neveléssel

A fejlődés várható eredményei

- Igényli a mindennapos mozgást, mozgása harmonikus, összerendezett.
- Téri tájékozódása kialakult, irányokat meg tud különböztetni.

- Magabiztosan (csuklószalag nélkül is) alkalmazza a jobb-bal kifejezéseket.
- Ismeri saját testét, testrészeit, képes meg is nevezni és azonosítani.
- Fizikai erőnléte, állóképessége életkorának megfelelő.
- Kialakult a szem-kéz, szem-láb koordinációja.
- Fejlett az egyensúlyérzéke.
- Tud rollerezni vagy biciklizni.
- A mozgásos játékok, gyakorlatok téri helyzetek felidézésére képes, vizuális memóriája korának megfelelően fejlett.
- Ismer legalább egy labdajátékot (foci, kidobós), ismeri legalább 2-3 kézi szer használatát (labda, ugrókötel, karika).
- Képes alkalmazkodni társaihoz, korához képest fejlett az önuralma, toleráns, együttműködő, segítőkész, ismeri a csapatjáték szabályait.
- Egészséges versenyszellemmel képes küzdeni.
- Képes együttműködni a szabállyal rendelkező mozgásos játékoknál.
- Képes saját maga és társai testi épségére vigyázni.
- Néhány lépés nekifutással egyszerű akadályok átugrására képes, ugrását talajra érkezéskor fékezni tudja.
- Különböző kiinduló helyzetekből indítva gyakorolja a gurulóátfordulást.
- Hossztengely körüli gurulást végez eszközzel és párban is.
- Kislabdát hajít távolba, labdát vezet, a kézi szereket biztonsággal használja

8.3.6. Külső világ tevékeny megismerése

Az óvodai környezeti nevelés fontosságát, személyiségformáló, szokásalakító szerepét ma már senki sem vitatja, sőt egyre többen vannak, akik ezt tekintik az óvodai nevelés vezérfonalának, s a tevékenységeket (játék, verselés, mesélés, ének, zene, énekes játék, gyermektánc, rajzolás, mintázás, kézimunka, mozgás, stb.) mintegy gyöngyként erre fűzik fel. Így lesz komplex egész az óvodai nevelés, így lehet megalapozni az óvodába járó gyerek környezeti tapasztalatait, amelyek később ismeretté, egész életre szóló tudássá alakulnak.

A teremtett világ tevékeny megismerése alapozó jellegű, így meghatározó szerepet játszik az egyén környezetkultúrájának alakításában.

Fontosnak érezzük, hogy a gyermekek minél több személyes tapasztalatot szerezzenek az élővilágról. (pl. állatok megfigyelése, növények ültetése, gondozása) Tapasztalják meg, hogy a növekedés, érés lassú folyamat, hogy ez később evidencia legyen számukra.

Cél

- Rácsodálkozni tudás a teremtett világ szépségeire (öröm, hála),
- Természeti és társadalmi környezet megismertetésével sokszínű tapasztalathoz juttatás, készségek, képességek alakítása.
- A természet értékeit szerető, védő emberi értékek alakítása, környezettudatos viselkedés megalapozása, melynek során kialakul a szülőföld szeretete is.

Feladataink:

A teremtett világ tevékeny megismeréséhez szükséges feltételek biztosítása

Az óvodába lépéskor ériük kedvező érzelmi hatások a gyermeket, mert ez segíti szociális érzékenységének fejlődését, én-tudatának alakulását; lehetőséget, teret ad én-érvényesítő törekvéseinek. A szocializáció - a környezeti nevelés céljának és feladatának megvalósítása - szempontjából különös jelentőségű a közös élményekre épülő, közös tevékenységek gyakorlása.

Olyan szokások, szokásrendszerek, viselkedési formák megalapozása, olyan képességek és készségek tudatos fejlesztése, amelyek elősegíthetik a természetes és az ember által épített, létrehozott környezettel - pontosabban az ott lévő értékekkel - való harmonikus kapcsolat, a környezeti problémák iránti érzékenység, a helyes értékrendszer, a környezettudatos életvitel kialakulását.

A teremtett világ tevékeny megismerésének tervezése során az óvodánk törekszik a következő közös élményeket biztosító tevékenységek lehetőségének megteremtésére, megszervezésére:

- Az élő és élettelen környezeti tényezők leglényegesebb összefüggéseinek megvilágítása a helyi sajátosságok felhasználásával;

- Növények elhelyezése, gondozása az óvodában. Az óvoda kertjének (pl. virágos, gyógynövényes, zöldséges, gyümölcsös) a környezeti nevelés feladatainak megvalósítását is biztosító ki-, illetve átalakítása, az életkornak megfelelő tevékenységek folyamatos végzése a természet-sarokban történő változásokat is folyamatosan figyelemmel kísérve.
- Séták, kirándulások szervezése olyan helyszínekre, élőhelyekre, ahol jól megfigyelhetők a természet változásai, az élő és élettelen környezeti tényezők közötti kölcsönhatások.
- Részvétel egyházi ünnepeken, ismerkedés egyházi épületekkel, helyiségekkel, eszközökkel, viselkedési szabályokkal.
- Múzeumlátogatások tartalmi-módszertani megtervezése, megszervezése; hiszen a gyermekek környezeti nevelésében, ökológiai szemléletük alakításában fontos helyszínek lehetnek a múzeumok is;

A teremtett világ megismerésére nevelés életkornak megfelelő tartalmának közvetítése

Az óvoda mindennapi életébe ágyazva történik, minden, a gyerek környezetéből származó élményre, ismeretre kiterjed.

- Változatos tevékenységek biztosítása felfedezésre, megfigyelésre, megismerésre.
- Módszereink, eszközeink igazítása a gyermekek életkori sajátosságaihoz: megfigyelés, játékos tevékenységek, szenzitív játékok, gondolkodtató kérdésekkel problémahelyzet előidézése, kísérletezés, vizsgálat.
- A környezet szépsége, harmóniája felfedezésének megtanítása.
- A környezetszennyezésből származó pusztulás egy-egy példájának bemutatása.
- A környezetvédelem alapjainak megismertetése: a föld, a levegő, a víz, a növény- és állatvilág védelmének, valamint a tájvédelem témáinak bevezetése.
- Környezetbarát szokások megalapozása, pl. takarékoskodás a vízzel, árammal, papírral, ill. hulladékkezelés, szelektálás.
- Elemi közlekedési szabályok gyakoroltatása, a közlekedési eszközök megismertetése a gyermekekkel. A közlekedés biztonságára, önfegyelemre, egymás óvására nevelés.

- A gyermek önálló véleményalkotásának, döntési képességei fejlődésének elősegítése a kortárskapcsolatokban és a környezet alakításában.

A környezet megismerés tartalma néhány téma köré csoportosítható:

- **társadalmi környezet:** család, tagjai, együtt élésük, óvoda, felnőttek munkája, környezet tárgyai, eszközei, anyagai, színei, lakóhely, közlekedési eszközök, közlekedés szabályai...
- **természeti környezet:** évszakok, növények, állatok, élőhelyek, élettelen természeti környezet, kőzetek, levegő, víz...
- **környezetvédelem,** természetvédelem, a környezetvédelem jeles napjai, környezettudatos vásárlás, szelektív hulladékgyűjtés...

Minden témához szervesen kapcsolódik a környezet mennyiségi, formai viszonyaival kapcsolatos ismeret.

A témakörök kapcsolódnak egymáshoz, összefüggnek. A környezet megismerésével a gyerekek el tudnak igazodni környezetükben. Tevékenységeik során azt is megtapasztalhatják, hogy a környezetet alakítani tudják.

Az óvodákban méltó helyet és szerepet adunk a játéknak és mesének - beleértve a tárgyak megjelölését is. Minthogy az óvodások számára minden lehet játék, meg kell keresni - a gyermeki kíváncsiságból kiindulva - a lehetőséget olyan játékokra, amelyek a környezeti nevelés szempontjából is tanulságosak.

Kiemeljük munkánk során a játék és mese fontosságát. Ajánlott tevékenység forma pl. a növények és állatok megismerése és elnevezése, a természet utáni vagy fantázia szerinti rajzolás – festés - gyurmázás, a természeti anyagokból való sajátkezü játék- és díszkészítés.

Családok bevonása, családi élet fontossága a környezettudatos magatartás alakításában

A családi életet és az életmódot a környezeti nevelés egyik legfontosabb területévé tesszük. Minthogy a családok életének fő színtere a - szó legtagabb értelmében vett -

háztartás, az ezen a területen zajló nevelés ugyancsak jelentős a környezeti nevelés egészében. A környezethez való viszonyt már a nagyon korai életkorban meghatározza, hogy milyen helyet foglal el a környezeti kérdés a család értékrendjében. Alapvető jelentőségű a családi nevelés és az óvodai-iskolai nevelés kapcsolata, reménybeli összhangja.

A családok szemlélete is elsősorban a gyermekén keresztül alakítható (az óvodában kialakított jó szokásokat a gyermekek hazaviszik). Törekedjünk az óvoda és a család együttműködésére; törekedjünk arra, hogy a gyermekek „neveljék” szüleiket, vigyék haza az óvodában kialakított környezetbarát szokásokat. Szemléleti-módszertani segítséget adunk a családoknak abban, hogy miképpen gazdagíthatják a kisgyermekek környezetükhöz való kapcsolatát, hogyan erősíthetik a pozitív attitűdöket. Bevonjuk a családokat óvodai programokba is, hiszen érdekli őket: mit is tapasztalnak itt gyermekeik.

Közlekedési nevelés

A gyermekek tapasztalat- és ismeretszerző sétái az óvoda közvetlen környezetében, utcáiban is történhetnek. Fontos feladatunk a gyermekek korai közlekedésre nevelése, az alapvető szabályok és fogalmak megismertetése: közlekedési lámpa jelzései, zebra, úttest, járda fogalmának minél hamarabbi megtanítása.

A fejlődés várható eredményei

- Meg tudja fogalmazni a teremtet világ szépségeit, örömet, hálát érez az ajándékba kapott világért.
- Ismeri és betartja a templomban szokásos alapvető viselkedési módokat.
- Különbséget tud tenni az évszakok között.
- Felismeri a napszakokat: a reggelt, a délelőttöt, a délutánt, estét, éjszakát. Képes ezekhez ismétlődő tevékenységeket társítani.
- Ismerkedik a hét napjaival, a hónapok nevével.
- Ismeri a növényápolás és állatgondozás egyszerűbb feladatait. Szívesen ápolja a növényeket, gondozza az állatokat.

- Kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek.
- Tudja, hol lakik, mi a pontos címe, tudja szülei és saját nevét, ismeri szülei foglalkozását, tudja óvodájának nevét.
- A gyalogos közlekedésnél alkalmazza a közlekedési szabályokat.
- A környezetvédő viselkedés alapszabályait ismeri, alkalmazza.
- Ismeri szülőföldünk egy-egy népszokását, hagyományát.
- Képes alakzatokat, tárgyakat tulajdonságaik alapján szétválogatni, megkülönböztetni.
- Eligazodik térben, síkban, testükhöz képest felismeri az irányokat.
- Ismeretei vannak teste felépítéséről, érzékszervei funkciójáról, igényes teste tisztaságára.

A külső világ mennyiségi és formai összefüggéseinek tevékeny megismerése

Célunk:

- A matematikai érdeklődés felkeltése, a logikus gondolkodás megalapozása

Feladatok:

- A játék során adódó spontán matematikai helyzetek kihasználása, érdekes, a gyermekek kíváncsiságára épülő problémahelyzetek teremtése.
- Matematikai tartalmú játékok kezdeményezése során a gyermekek egyéni fejlettségének, képességeinek figyelembevétele.
- Mennyiségi-, alaki-, nagyságbeli- és téri viszonyok felismertetése: a gyermekek ítélőképességének, tér-, sík-, és mennyiségsszemléletének fejlesztése.
- Matematikai osztályozásnál, halmazokkal végzett feladatoknál a matematikai ítéletek megnevezése.
- A térbeli viszonyok, az irányok és helyzetek pontos megnevezése.

Matematikai képességek kialakítását segítő tevékenységek

- A számfogalom előkészítése, megalapozása.

- Tapasztalatszerzés a geometria körében.
- Tájékozódás térben és síkban.

A fejlődés várható eredményei

- Logikus gondolkodása, logikai következtetései életkorának megfelel.
- Problémamegoldó készsége jó
- Számfogalma 10-es számkörben mozog
- Képes halmazokat összehasonlítani, tulajdonság szerint szétválogatni.
- Helyesen értelmezi és használja az összehasonlítás megítélésének fogalmait: hosszabb- rövidebb, kisebb-nagyobb, több-kevesebb...
- Ismeri az irányokat és helyesen értelmezi feladatvégzése során: jobbra-balra, előre-hátra, lent-fent...
- Helyesen használja a névutókat.
- Felismeri a sorba rendezés logikáját, azt képes jól folytatni, legalább 3 elemszámmal.
- Az alapvető formákat felismeri, azonosítja: kör, négyzet, téglalap, háromszög.
- Képes részekből az egészet kirakni.
- Ismeri az alapvető mértani testeket, azokat képes felismerni és megnevezni (kocka, gömb, téglatest).
- Van tapasztalata a tükörképről, szimmetriáról.
- Azonosságokat, különbségeket képes felismerni és megfogalmazni.
- Tud mennyiségeket összemérni magasság, hosszúság, tömeg, űrtartalom, terület, szélesség, vastagság és bőség szerint.

8.3.7. Munka jellegű tevékenységek

Az óvodai élet az életre való felkészítés szerves része, az önállóság, az öntevékenység lehetőségeit rejti magában, melynek során készségek, tulajdonságok alakulnak ki, melyek pozitívan befolyásolják a gyermekek közösségi kapcsolatát, kötelességérzetüket.

A munka során tapasztalják, hogy az ember folyamatosan alakíthatja, változtathatja, kellemesebbé, célszerűbbé teheti környezetét. A környezetük rendben tartásával kialakul bennük az igény, hogy harmonikus környezet vegye körül őket. A külső rend elvezeti őket a belső rendezettséghez. A gyermekek egyre több információ és pontosabb tapasztalat birtokába jutnak az őket körülvevő világról, felfedezik önmaguk képességeit és ezáltal magabiztosabbá válik személyiségük.

Megtanulják a legszükségesebb eszközök, szerszámok célszerű használatát, megismerkednek a munkafolyamat részmozzanataival, azok ajánlott sorrendjével, az elvégzett munka elvégzésének fontosságával.

A játékidőben, az élethelyzetekben, bármely tevékenységben adódik lehetőség a munkavégzésre. A gyermekek kezdetben önmagukért, saját szükségleteik kielégítéséért dolgoznak az óvodapedagógus közreműködésével, majd később szívesen végeznek munkát társaikért is.

Célunk

- A munka iránti tisztelet megalapozása, az eredmény megbecsülése, a dolgozó ember szeretete.
- Isten országának építői vagyunk, az Ő „munkatársai”. A szolgáló szeretettel végzett munka megtapasztalása már kisgyermekkorban.

A leggyakoribb munkafajták:

- az óvodai életet végigkísérő önkiszolgáló munka, amely a gyermekek önállóságát, önfegyelmét, kitartását, feladattudatát fejleszti;
- a játékban megjelenő, önmaguk és társaik valós szükségleteit kielégítő munkák, a gyermekek önként vállalt, alkalmi tevékenységei (tízórai, salátakészítés, sütés ...);
- a csoporthagyományok ápolásához kapcsolódó munkák (ünnepi készülődések: takarítás, díszítés, a terem átrendezése, meglepetések, ajándékok készítése ..);
- az élő környezet rendszeres ápolása (növények, állatok gondozása);
- az önként vállalt és kisebb csoportokban is végezhető alkalmi megbízatások (a tevékenységközpontok rendjéért vállalt feladatok);

- a játékfajtákkal egybeeső munkák (pl. önként vállalt barkácsolás, a játékeszközök javítása);
- együttműködés a szülőkkel, a csoportokért felvállalt munkában.

Feladatunk:

- A munka és munkajellegű tevékenységek során fejlődjön kitartásuk, felelősségtudatuk, türelmük, céltudatosságuk;
- Szerezzenek tapasztalatokat, ismereteket;
- Az egyes munkafajták fokozatosan kerüljenek bevezetésre, majd váljanak rendszeres, folyamatos tevékenységgé;
- Becsüljék meg mások munkáját;
- Fejlődjön egymáshoz való alkalmazkodó képességük;
- Alakuljon a gyermekekben az esztétikus, környezet iránti igény;

A legfontosabb azoknak a gyermekméretű eszközöknek és állandó helyüknek a biztosítása, amelyekkel a gyermekek testi épségét nem veszélyeztető munkák önállóan végezhetők.

Fontos továbbá:

- Az emberi munka jelentőségének, az alkotás szépségeinek bemutatása,
- A szülők munkájának megismertetése;
- A gyermekek önálló, szükségletből fakadó munkavégzésének támogatása, a gyermekek próbálkozásainak segítése, a túlvédés és aktivitásuk fékezésének elkerülésével.

A gyerekek, napi munkálkodásuk során ismerkednek a környezetükkel, az őket körülvevő tárgyi világgal. A munkára nevelésük az óvodai élet egészében érvényesülő folyamat, amely áthatja mindennapjaikat. Könnyen azonosulnak a munka céljával, élvezik az elért eredményeket.

A munka az óvodáskor végéig játékos jellegű marad. Legtöbbször külső irányítással folyik, a gyerekektől fegyelmet és elkötelezettséget igényel. Ahogy a munkavégzés egyre önállóbbá válik, úgy a gyerekek egyre magasabb fokú együttműködését követeli. Közben alakul szociális magatartásuk, társaihoz való viszonyuk.

A munka alapvető feltételei, irányításának alapelvei

- Megfelelő munkaeszközök (célszerűség, méret, anyag, stb.), azok rendben tartása.
- Elegendő munkalehetőség (amit csak tud – a gyermek végezzen).
- Elegendő idő a munka elvégzésére (ne kelljen a gyerekeknek egymást várniuk).
- Megfelelő hely, hogy az adott feladatokat kényelmesen, egymást nem akadályozva végezhessék el.
- Nyugodt légkör, hogy békés hangulatban tevékenykedjenek, legyen lehetőségük társaiktól, vagy felnőttől segítséget kérni.

A folyamatos, párhuzamos napirend, a játék kötetlensége és nyitottsága kedvez az önállóság fejlődésének. Megnövekszik az önkiszolgálás és az egyéni megbízások szerepe.

A felnőttek mintaadó szerepe fontos az eszközök használatának elsajátításában, a munkafázisok sorrendiségének megismertetésében.

Az óvónő a gyermekekkel együttműködve folyamatosan értékeli a gyermeki munkákat, és törekszik arra, hogy mindig a pozitív értékelés kerüljön előtérbe. A gyermek- gyermek közötti értékelésre is teremtsen lehetőséget az óvónő.

Óvodáskorban a legjelentősebb munkajellegű tevékenység az önkiszolgáló munka, a saját magukkal kapcsolatos tevékenységek; - testápolás, étkezés, öltözködés, környezetük rendben tartása. Óvodánkban a mindennapi (játékok elrakása, teremrendezés, növények gondozása) és alkalmi (évszakokkal, ünnepekkel kapcsolatos megbízások) munkajellegű tevékenységekbe a gyermekek önként, egyéni fejlettségeik, képességeik szerint kapcsolódnak be.

A naposi munka bevezetésére akkor kerülhet sor, ha a gyermekek az önkiszolgálást készségszinten végzik. A naposok folyamatosan megismerik, hogy mely területen milyen feladataik vannak, amiket a felnőttek segítségével és irányításával végeznek. Megismerés után maguk végzik az étkezéssel kapcsolatos teendőket.

Óvodánkban a felnőttek irányításával ismerkednek a növénygondozás feladataival. Miközben ezeket a megfigyeléseket végzik, beszélgetnek a felnőttekkel, megnevezik az

állatokat, a növényeket a gondozásban használt szerszámokat. Összefüggéseket fedeznek fel, tulajdonságokat társítanak, színesedik kifejezőmódjuk.

A teremben és a kertben az évszakoknak megfelelően végeznek különböző tevékenységeket. Csíráztatnak, rügyeztetnek, virágot ültetnek és locsolnak, faleveleket, fűvet gereblyéznek, leszedik a termést, havat lapátolnak, madarakat etetnek.

A fejlődés várható eredményei

- Szívesen vállal egyéni megbízásokat;
- A barkácsoláshoz használt eszközöket, anyagokat gondosan elrakja;
- Részt vesz a kerti munkában; gondozza, óvja a környezetében lévő növényeket.
- Az étkező asztalt esztétikusan teríti meg;
- Étkezés után az edényeket elrakja;
- Aktívan vesz részt a teremrendezésben, ágyazásban;
- Szívesen végez munkajellegű tevékenységet;
- Önállóan, örömmel, igényesen végzi feladatát, kisebb megbízásokat;
- Szívesen segít társainak és a felnőtteknek;
- Felismeri saját képességei határát.
- Óvja az eszközöket.
- Ismeri az eszközök, tárgyak, csoportok, helyét, használatát.
- Ügyel saját személye és környezete rendjére.

8.3.8. A tevékenységben megvalósuló tanulás

Értelmezésünk szerint a tanulás egyenlő a tapasztalatszerzéssel, mely a pszichikus képességstruktúrákon keresztül, sok-sok mozgással és játékkal alakítható. A tanulás tágabb értelmezése szerint tanulásnak tekintünk minden olyan tevékenységet, hatást, melynek során jártasságok, készségek, képességek alakulnak ki, érzelmi és akarat tulajdonságok fejlődnek és a viselkedés formálódik. Óvodában a tanulás a gyerekek érdeklődésére, kíváncsiságára, mint életkori sajátosságra építve változatos tevékenységek biztosításával történik.

Fontosnak tartjuk az ismeretek átadását, bővítését, de nem a mennyiséget tartjuk fontosnak, hanem a tanuláshoz szükséges alapkészségek, képességek, kulcskompetenciák fejlesztését.

Az óvodánkban dolgozó pedagógusok felhasználói szintű ismeretekkel rendelkeznek az IKT eszközök használatában.

Az óvodánkba járó gyermekek az alfa-generáció tagjai, életüknek természetes részét képezi az információs- és kommunikációs technológia eszközeinek ismerete, használata, ennek minden pozitívumával és negatívumával. A most felnövő generáció agyi mechanizmusai már a digitális eszközök használatával alakulnak ki, digitális módon “huzalozódnak”.

Fontosnak tartjuk azonban, hogy emellett az “analóg huzalozás” is megtörténjen, valós tapasztalatok is alakítsák az idegi kapcsolataikat. Nagy hangsúlyt fektetünk az érzékelés, észlelés és a mozgás fejlesztésére. A szülők figyelmét is felhívjuk a túlzott “kütyühasználat”, a folyamatosan jelen lévő “örvényhatás”, a függőség kialakulásának veszélyeire.

Virtuális interaktivitás hatása a tanulási folyamatokra

A gondolkodás összeköttetéseit a mozgással szerzett tapasztalatok hozzák meg, melyek a nagymozgásokkal kötődnek össze leginkább. (bukfencezés, fára mászás stb.) Tanulási nehézség veszélyeztetettsége esetén is mozgásterápiával tudunk leginkább segíteni. Ha a testérzékelést megszüntetjük akkor a gondolkodás kialakulásának a folyamata megakad.

De a képernyőidővel összefüggésbe hozott negatív hatások között szerepel a fizikai (pl. fájdalmas, irritált és száraz szem, fejfájás és fáradtság, SMS-nyak, elhízás az egyéb fizikai aktivitást igénylő tevékenységek elhanyagolása miatt), a fejlődési (befolyásolhatja az anyanyelvi és szociális fejlődést, figyelmet, testbeszéd olvasását), és biztonsági kockázat is (pl. nem gyermekbarát, veszélyes tartalmak, zaklatás).

A klasszikus játékok háttérbe szorulásával párhuzamosan előtérbe kerültek az egyedül játszható digitális, szórakoztató játékok. A szociális fejlődés visszamaradása mellett egyéb hatásaik – pozitívak és negatívak egyaránt – megfigyelhetők ezeknek a játékoknak.

- Fejlődik a szem-kéz koordináció, ezzel szemben csökken a kéz izmainak fejlődése, ami az írás szempontjából elengedhetetlen.
- Javul a figyelemmegosztás képessége, viszont csökken a koncentráció, a figyelemtartás képessége. Extrém módon megnövekszik az azonnali inger-válasz reakció igénye.

Az internet, az okoseszközök vitathatatlanul hasznos lehetőségeket nyitottak mindannyiunk számára. Ám, hogy a képernyős technológia valóban fejleszti-e a gyermekeink készségeit, gondolkodását, kognitív és érzelmi intelligenciáját, ez már korántsem ennyire egyértelmű:

- Többek között a dopaminhatást vált ki,
- a függőség kockázatát,
- az én-hatékonyság kifejlődését megingató folyamatokat,
- a tanulási képesség alakulását, az érzelmi intelligencia fejlődését gátló jelenségeket,
- a túlzott impulzivitás kialakulásával kapcsolatos faktorokat,

Célunk:

- Az ismeretlen iránti érdeklődési kedv fenntartása, a tanulni vágyás megalapozása.
- Tanulás során önértékelés és helyes önkép kialakulása.
- A virtuális interaktivitás hatásaival való tényszerű, higgadt szembenézés és a felelősségteljes nevelői döntések megvalósulása.

Feladatok:

- Változatos, a gyermekek cselekvő aktivitására épülő, sok érzékszervet foglalkoztató tapasztalás lehetőségének biztosítása.
- Spontán, játékos helyzetek kihasználása.
- A gyermeki kérdésekre épülő ismeretátadás lehetőségének kiaknázása.

- Felkészülés a mindennapos feladatokra: tervezett játékokkal és tevékenységekkel (A tervezéshez a KaPI-ban összeállított segédanyagokat is felhasználjuk.)
- Gyakorlati problémamegoldásra ösztönző helyzetek megteremtése.
- Figyelem fordítása a szemléletesség érvényesítésére, a felfedezés lehetőségének biztosítására, a kreativitás erősítésére, a spontán szerzett játékos tapasztalatok, ismeretek rendszerezésére, egymásra épülésére.
- A gyermekek problémaszituáció elé állítása, melynek során megjelenik a kognitív képességek tevékenységbe ágyazott alakítása, a gyermekek kompetenciájának fejlesztése.
- Az egyéni fejlődési, érési ütem figyelembevétele a tevékenység felkínálása során.
- A kiemelkedő képességű, tehetséges gyermekek felismerése és fejlesztése. A tehetségígéretes gyermekek jellemző megnyilvánulásai:
 - intellektuális képességek (szókincse, emlékezete, gondolkodása, kreativitása);
 - speciális képességek (zenei, ábrázoló, matematikai, pszicho-motoros, szociális);
 - viselkedési jegyek (intenzív érdeklődés, erős akarat, energikusság, érzékenység).
- A fejlesztést célzó pedagógusi feladatok:
 - a tehetség és megjelenési formájának felismerése;
 - a gyermek segítése a továbbfejlődésben;
 - speciális szükségleteinek kielégítése;
 - intellektusának és kreativitásának ösztönzése;
 - a szülők segítése gyermekük nevelésében.
 - részképesség-lemaradás, illetve egyéb potenciális tanulási zavar időbeni kiszűrése, jelzés a megfelelő szakembernek és az óvodavezetőnek.

A tanulás tervezésénél fontos követelmény, hogy az újabb tapasztalatok és ismeretek szorosan kapcsolódjanak a már meglévőkhöz. Tartalmuk fokozatosan mélyüljön, bővüljön. A változatos (gyakran „házi készítésű”), gondolkodásra készítő eszközök biztosításával a kevésbé aktív gyermekek tanulását is igyekszünk elősegíteni. A változatosságot a munkaformák megvalósításánál is kiemelt jelentőségűnek tartjuk.

Alkalmazzuk az egyéni, a páros, a mikro-csoportos, a kiscsoportos és a frontális foglalkoztatási formát. Törekszünk arra, hogy a tanulás során sokféle módszerrel tartsuk ébren a gyerekek érdeklődését (megfigyeltetés, szemléltetés, magyarázat, gyakorlás, ellenőrzés, személyre szabott pozitív értékelés), és a tevékenységek oldottak, élményszerűek legyenek.

A fejlődés várható eredményei

- A gyermekek érdeklődőek, bátran kérdeznek.
- Szívesen vesznek részt a tervezett, szervezett, kezdeményezett, irányított játékokban, tevékenységekben.
- A tanuláshoz szükséges kompetenciáik koruknak megfelelően fejlettek.
- Feladattudatuk kialakulóban van, s ez a feladatmegértésben, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb elvégzésében nyilvánul meg.
- Kitartásuk, munkatempójuk, önállóságuk és önfegyelmük alakulása megvalósul.
- A részképesség- és tanulási zavaros gyermekek időben megfelelő szakemberhez kerülnek.
- A tehetséges gyermekek is megtalálják a kiemelkedő képességüknek megfelelő tevékenységet.

8.4. Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek fejlesztése, fejlődését segítő feladatok

Kiemelt figyelmet igénylő gyermek:

- Különleges bánásmódot igénylő gyermek:
 - a) sajátos nevelési igényű gyermek (SNI)
 - b) beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek (BTM)
 - c) kiemelten tehetséges gyermek
- A gyermek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek (HH, HHH)

Célunk:

A gyermek a harmonikus személyiségfejlődését, az eredményeit, erényeit, sikeres próbálkozásait értékelő, másságát elfogadó környezetben nevelkedjen.

Beilleszkedési, magatartási, tanulási nehézséggel küzdő gyermek

Az érintett gyermekek az átlagnál nehezebben viselik el a várakozás és a kivárás okozta feszültségeket, a váratlan zajokat. Aktivációs szintjük erősebben ingadozik, nyugtalanabbak. Fokozottabban igénylik a tevékenységet meghatározó állandó kereteket, szabályokat, valamint a pozitív visszajelzést, a sikeres teljesítmények megerősítését, a dicséretet. A kognitív, az emocionális-szociális képességek eltérő fejlődése a sikeres beilleszkedést, az iskolába lépésre való felkészülési folyamatot késleltetheti.

Az óvodai nevelés és fejlesztés során kiemelt feladatunk:

- A gyermek szakértői bizottsági véleményében foglaltakra alapozva a részképesség-zavarok egyéni fejlesztési terv szerinti korrekciója és kompenzálása tudományosan megalapozott szakmai módszerek alkalmazásával.
- A fejlesztés szakmai teamben, és a szülő aktív bevonásával történik.
- További feladat megelőzni a teljesítménykudarcokra épülő másodlagos zavarok, inadaptív viselkedés kialakulását, és megalapozni az eredményes iskolai előmenetelhez szükséges készségeket.

Az egyéni fejlesztési terv célkitűzéseinek megvalósulását időszakosan, az ütemezési fázis befejezését követően ellenőrizzük, és amennyiben szükséges, a fejlesztés további menetét erre alapozva határozzuk meg.

Az egészségügyi és pedagógiai célú habilitáció beilleszkedési, magatartási, tanulási nehézség jellegét megállapító, komplex – pedagógiai-gyógypedagógiai, pszichológiai és orvosi – szakértői véleményben foglaltak alapján történik.

Feladataink:

- Az egyénre jellemző pozitív tulajdonságokra építve a személyiség komplex fejlesztése

- A alkalmazkodó képességük, önállóságuk, együttműködésük fejlesztése.
- Egyénre szabott fejlesztő programok készítése.
- A gyermekek egyenetlen fejlődéséből adódó teljesítménykülönbségek felismerése, differenciált tevékenykedés, esetenként felzárkóztatás és tehetséggondozás együttes alkalmazása.
- A szülő-pedagógus – segítő szakemberek közötti partneri viszony kiépítése, a szülők támogatása, segítése.

Kiemelten tehetséges gyermek

A tehetséges gyermekek felismerése, számontartása a gyermek saját óvodapedagógusának megfigyelése alapján történik. Hozzá kapcsolódnak még az egyéni fejlettségmérő lap eredményei is. Az azonosítást segíti egy „tulajdonság lista” is, melyet a nevelőtestület állított össze, és amely a különböző művészeti és egyéb tevékenységekben megmutatkozó különleges képességeket gyűjti egybe.

A kiemelkedő képességekkel rendelkező gyermekek egyéni fejlődési eredményeiről folyamatosan beszámolunk a gyermek szüleinek.

Ha a gyermeknél a kiemelkedő képessége(i) mellett egyéb képességekben ugyanakkor lemaradások mutatkoznak, igyekszünk azokat differenciáltan fejleszteni, kiegyenlíteni.

A gyerekek adottságai a megfelelő környezeti hatások (család, óvoda, társak) által fejlődnek képességekké, esetleg tehetséggé. A gyerekeknél tehetségre irányuló hajlamról, tehetségigéretről, tehetségcsírákról beszélhetünk, melyek korán megmutatkozhatnak (művészi és pszicho-motoros képességek, zenei képességek, rajzkészség, stb..).

Tehetséges gyermek jellemzői:

- érdeklődő, kritikus, gyorsan tanul, elvont dolgok iránt érdeklődik, elmélyült, egyenlőtlen fejlődés jellemzi, energikus, stb..

- átlag feletti általános képességű (pl. jó memória, fejlett anyanyelvi képesség stb.)
- átlagot meghaladó speciális képességek (nyelvi, zenei, matematikai-logikai, vizuális-téri, testi-mozgásos, szociális)
- kreatív (pl. eredetiség, rugalmasság, probléma iránti érzékenység)
- feladat iránti elkötelezettség (pl. érdeklődés, versenyszellem, kitartás, emocionális stabilitás), azaz a hajtóerő, motiváció

Feladatunk:

- A tehetségterület azonosítása, felismerése, rögzítése a Fejlődési Naplóban
- Segíteni, hogy felszínre kerüljenek a gyermekek adottságai, képességei.
- A tehetséges gyermek erős oldalának, differenciált feladatokkal, játékokkal történő fejlesztése.
- Az elfogadó légkör, tág cselekvési szabadság, gazdag tapasztalások biztosítása (párhuzamos tevékenységek, rugalmas napirend, szabad játék)
- Komplexitás, az egész személyiség fejlesztése
- Folyamatos bátorítás, ösztönzés, motiváció
- A fejlődés folyamatos nyomon követése – a fejlesztés mindig a gyermek egyéni tempójához, fejlettségi szintjéhez igazodva történik

8.4.1. Sajátos nevelési igényből eredő hátrányok csökkentését szolgáló speciális fejlesztő tevékenységek

Minden sajátos nevelési igényű gyermek fejlesztése szakember bevonásával történik. A fejlesztés céljait a szakértői bizottság diagnózisára, javaslataira kell építeni.

Célunk

- A sajátos nevelési igényű gyermekek alkalmazkodó képességének, önállóságának, együttműködésének fejlesztése, integrált óvodai csoportok keretén belül.
- Hátrányok csökkentése.
- A gyermekben rejlő tanulási potenciálok kihasználásával a problémamegoldó képességre nevelés.

- A lassabban fejlődő részképesség funkciók lehető legkorábbi és leghatékonyabb fejlesztése, a gyermekek életminőségének javítása.

Feladat

- Befogadó szülői környezet kialakítása.
- A segítő, speciális tevékenységek beépítése a napi életritmusba, melyek a gyermek felzárkóztatását segítik elő.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek képességeket- és készségeket befolyásoló pszichikus funkcióinak fejlesztése szakemberek segítségével.
- Speciális módszerek, terápiás eljárások, technikák szakszerű megválasztása és azok alkalmazásával a kognitív képességek fejlesztése.
- Differenciált, a szükségletekhez igazodó segítségnyújtással képességfejlesztés, a hiányosan működő képességek kialakítása, fejlesztése, esetleg korrekciója valamennyi területen.
- Egyénre szabott fejlesztőprogramok készítése a sérült gyermekek részére, a szakvélemény alapján.
- A gyermek fejlesztéséhez egyéni fejlesztési terv, fejlesztő program készítése, a szakvélemény alapján.
- A fejlesztés eredményének rögzítése évente legalább egy alkalommal.
- Interperszonális kapcsolatok alakítása.
- Olyan modell nyújtása, amely pozitív irányba befolyásolja a gyermekek fejlődését.
- Mindezekkel a harmonikus személyiségfejlődés elősegítése.

A feladatok teljesítését a következő személyi feltételek megléte biztosítja:

- Gyógypedagógus
- Logopédus,
- Gyermekpszichológus
- Differenciáló pedagógus
- Beszédfejlesztő óvodapedagógus
- Rehabilitációs, rehabilitációs tevékenységek.

Az Alapító Okiratban engedélyezett sajátos nevelési igényű gyermekek fogadásának sérülésspecifikus fejlesztésének elvei, feladatai óvodai nevelésünk során

A mozgásszervi fogyatékos (mozgáskorlátozott) gyermek

A mozgásszervi fogyatékos (mozgáskorlátozott) gyermeknél a mozgásszervrendszer veleszületett vagy szerzett károsodása és/vagy funkciózavara miatt mozgásos akadályozottság áll fenn, melynek következtében megváltozik a mozgásos tapasztalatszerzés és a szocializáció. A különleges gondozási igényt meghatározza a károsodás keletkezésének ideje, formája, mértéke és területe.

A korai agykárosodás utáni mozgás- rendellenességek; egyéb, mozgásállapot-változást, mozgáskorlátozottságot okozó kórformák miatt a mozgáskorlátozottság egyénileg is sok eltérést mutat.

A mozgásszervi fogyatékos gyermek óvodai nevelése során kiemelt feladatunk a mozgásos akadályozottságból eredő hátrányok csökkentése, megszüntetése, a speciális, egyénre szabott eszközök használatának kipróbálása, megtanítása, s ezek segítségével a tágabb és szűkebb környezet minél sokrétűbb megismertetése, és így módon az életkornak megfelelő tapasztalatszerzésre, a megtanult mozgás alkalmazására nevelés.

Az óvodánkban biztosítjuk a gyermek állapotához igazodó megfelelő mozgás- és étletteret (az ehhez szükséges akadálymentes környezetet), mindig szem előtt tartva az önállóságra nevelés elvét. Az egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitáció, rehabilitáció és a terápia feladatait, valamint a mozgásnevelést az óvodai tevékenységek körébe építjük be. Az elsajátított mozgásminták rögzítése, a szükséges korrekciós helyzetek alkalmaztatása a napirend egészét átszövő feladat.

Óvodáskorú mozgáskorlátozott gyermek fejlesztése, nevelése speciális szempontok figyelembevételét kívánja, az óvodai nevelés valamennyi területén.

Mozgásfejlesztés

Óvodáskorban előtérbe kerül az életkori sajátosságoknak megfelelő tartási és mozgási funkciók segítése, a hely- és helyzetváltoztatás és a manipuláció javítása a nagy- és finommozgások célirányos fejlesztésével, az írás megalapozását célzó egyéb fejlesztésekkel. A mozgásfejlesztésben hangsúlyt kap a különböző önellátást, önkiszolgálást, helyzetváltoztatást segítő-támogató környezet kialakítása.

Önellátás, önkiszolgálás fejlesztése

A meglévő funkcióknak, a család igényeinek megfelelően és velük együttműködve szükségesnek tartjuk az önellátási funkciók fejlesztését, az életkornak megfelelő mindennapos tevékenykedtetést.

Játéktevékenység

A mozgáskorlátozott gyermeket a játéktevékenységében akadályozhatja bizonytalan testtartása, a helyzet- és helyváltoztatás, az eszközhasználat nehezítettsége, a téri tájékozódás terén fellépő nehézségek stb. Szükségesnek tartjuk a játékhoz használt tér átalakítását. Az egyes tevékenységek során fontos a mozgáskorlátozott gyermek aktív szerepe, bekapcsolódása.

Nyelvi fejlesztés

A mozgáskorlátozottsághoz társulhatnak beszédzavarok, kommunikációs problémák. A szókincs szegényesebb lehet, a különböző kognitív funkciók érintettsége akadályozhatja versek, mondókák megtanulását, a mozgászavarok hatással lehetnek a nonverbális kommunikációra, légzésproblémák állhatnak fenn, súlyos esetben beszédképtelenség is előfordulhat. Emiatt fontos feladatunk a mozgáskorlátozott gyermek bevonása minden nyelvi és kommunikációs képesség fejlesztését célzó tevékenységbe, esetleg a logopédussal való együttműködésre.

Éneklés, zenei nevelés

Artikulációs problémák, légzésproblémák, a vitálkapacitás beszűkülése, ritmus és tempó érzékelésének nehezítettsége állhat fenn, ami pl. felső végtag érintettség esetén kiegészülhet az eszközhasználat nehezítettségével. Az óvodás életkor kiemelt tevékenysége az éneklés, így a mozgáskorlátozott gyermek fejlesztésébe is fontosnak tartjuk beépíteni. Pozitív hatása előnyösen befolyásolja a mozgásfejlődést is (pl. elősegíti a test ellazulását), társas cselekvést jelent, fejleszti a ritmus- és

tempóérzékelést. A tevékenységek végzése közben figyelembe vesszük, hogy szükséges lehet speciális testhelyzet felvétele, esetleg a gyermek állapota által meghatározott adaptált eszközök (hangszerek) használata.

Rajzolás, kézügyesség fejlesztése

Felső végtag érintettség, izomtónus fokozódása, gyenge izomzat, a törzs- és fejkontroll hiánya stb. okozhat problémát ezen a területen. Fontos a kézfunkciót és a manipulatív tevékenységek segítését célzó megfelelő testhelyzet megtalálása, a kóros izomfokozódások, együttmozgások leépítése, szükséges lehet adaptált eszközök használata, esetleg az eszközök rögzítése, a finommotorika és grafomotoros képességek célirányos fejlesztése. Minden tevékenység során kiemelt feladatunk az élményszerű tapasztalatszerzés biztosítása, a cselekvéses ismeretszerzés lehetőségének megteremtése. A mozgáskorlátozott gyermek eltérő tapasztalatokkal rendelkezik, észlelési problémái, testséma-zavarai lehetnek, kevesebb ismerettel rendelkezhet az őt körülvevő világról. Ezért alkalmat adunk, minél sokrétűbb, mozgásos tapasztalatszerzésre, fejlesztve a kognitív funkciókat, különböző észlelési területeket, a figyelmet, emlékezetet, téri tájékozódást stb.

Beszéd fogyatékos gyermek: nyelvfejlődési és beszédzavarok óvodáskorban

Beszéd fogyatékos gyermek esetén a receptív vagy expresszív beszéd/nyelvi képességrendszer szerveződésének fejlődési eredetű vagy szerzett zavara miatt az anyanyelv elsajátítás folyamata akadályozott, a gyermek életkorától eltérő. A beszéd fogyatékos gyermek szenzoros, motoros vagy szenzomotoros problémája (expresszív diszfázia, receptív diszfázia, kevert típusú diszfázia, a folyamatos beszéd zavarai, logofóbia, centrális eredetű szerzett beszédzavarok, orrhangzós beszéd), illetve a beszédproblémákhoz társuló megismerési nehézségek és viselkedés zavarok miatt eltérően fejlődik.

Beszéd fogyatékos az a gyermek, akit a szakértői bizottság a komplex vizsgálata alapján annak minősít.

A nyelvfejlődési és beszédzavarok

- az anyanyelvi fejlettség alacsony szintjében
- a beszédértés és észlelés nehézségében,

- kifejezőkészség nehézségében (szegényes szókincs, grammatikai fejletlenség),
- a beszédszerveződés nehézségében (mondatalkotási készség nehézsége, összefüggő beszéd kialakulatlansága),
- a beszédszervi működés gyengeségében,
- a beszédhangok tiszta ejtésének hiányában,
- az írott nyelv elsajátításának nehézségeit előjelző kognitív képességzavarban (fonológiai tudatosság, taktilis, vizuális észlelés, verbális emlékezet zavarai),
- a verbális tanulás lassú fejlődésében nyilvánulhatnak meg.

A beszéd- és nyelvi problémák súlyos zavara mellé társulhatnak részképességzavarok (diszlexia, diszgráfia, diszkalkulia veszélyeztetettség) és magatartás problémák, amelyek nehezítik a gyermek beilleszkedését.

A fejlesztés az anyanyelvi nevelést középpontba állító, az aktív nyelvhasználatot segítő, speciális terápiákat alkalmazó fejlesztési környezetben igyekszünk megvalósítani a gyermek komplex állapotfelmérése alapján. A gyermek egyéni képességeihez igazodó intenzív fejlesztőmunka során fontosnak tartjuk, hogy az ismeretszerzést sokoldalú élményt nyújtó tapasztalatszerzést biztosító módon, cselekvésbe ágyazott játékos módszerekkel tesszük lehetővé, amely segíti a társas kapcsolatok kialakulását és a személyiség fejlődését is.

Az óvodai nevelés, fejlesztés egész időtartama alatt kiemelt feladatunk az aktív nyelvhasználat és kommunikáció kialakítása, az értelmi fejlesztés, a mozgás és észlelési funkciók, valamint a vizuomotoros koordinációs készség javítása, az érzelmi élet fejlesztése, speciális eszközök és módszerek alkalmazásával egyéni és kiscsoportos fejlesztési formában.

A speciális nevelés keretében biztosított fejlesztés segíti az iskolába lépéshez szükséges fejlettségi szint elérését. A gyermek fejlődéséről a szülőket tájékoztatjuk, a gyermek fejlesztése a szülőkkel való együttműködés keretében, egyéni fejlesztési terv alapján történik. Azoknál a beszéd fogyatékos gyermekeknél, akiknél több beszédprobléma együttesen fordul elő, vagy a beszéd fogyatékosághoz a testi érzékszervi- és pszichés fejlődés zavara társul, az eredményes fejlesztés a logopédia és a társuló fogyatékoság módszereinek kombinációjával valósul meg.

8.5. A gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai feladatok, tevékenységek

Cél:

- A gyermeki jogok maradéktalan érvényesülése a jogszabályok naprakész ismeretében.
- A gyermek testi-lelki egészségének megóvása felvilágosítással, balesetvédelmi előírások betartatásával, a veszélyhelyzetek feltárásával és elhárításával, a szülő - és szükség esetén külső szakemberek - bevonásával
- Prevenció során feltárni a tényeket, okokat, amelyek a gyermekek fejlődését akadályozhatják, hátrányosan befolyásolhatják, veszélyeztethetik.

Feladat:

- Intézményi gyermekvédelmi felelős biztosítása.
- Segítségnyújtás a hátrányok kompenzálásához egyéni bánásmóddal, a családgondozás keretei között.
- Gyermeki és szülői jogok megismertetése és érvényesítése az óvodában
- Családok segítése, hogy megismerjék a gyermeket megillető kedvezményeket.
- Az óvoda pszichológusával való együttműködés.
- Magatartási függőség és a gyermeket veszélyeztető bántalmazás megelőzése.

Gyermekevédelmi felelős feladatai:

- Koordinálja a szociális és pedagógiai tevékenységeket, partneri kapcsolatot alakít ki más szakemberekkel (védőnő, családsegítő, óvodapszichológus, stb...) Közös esetmegbeszéléseken vesz részt.
- Szociális eredetű, testi, lelki, mentális egészséget érintő pedagógiai problémákkal foglalkozik.
- Az ismeretek birtokában megteszi a szükséges lépéseket.
- Gondoskodik a balesetvédelem biztosításáról.
- Segíti az óvodapedagógusok munkáját.
- Munkáját megbízás alapján végzi.

- Évente elkészíti a gyermekvédelmi programot, gyermekvédelmi ismereteit karbantartja, bővíti. Az óvodás gyermek családi helyzetének felmérését az óvodapedagógusok bevonásával évenként elvégzi (a nyilvántartás szempontjait az aktuális jogszabályok szerint állítja össze).
- Rendszeres kapcsolatot tart az óvodapedagógusokkal, óvodavezetővel, esetmegbeszéléseket tart.
- Szükség esetén családlátogatásokat szervez.
- Megszervezi és lebonyolítja a szükséges támogatásokhoz való hozzájutást.

A gyermekek veszélyeztetettségének tényét vizsgáló szempontok:

- családi környezet,
- rossz lakásviszonyok,
- egészségügyi okok,
- anyagi okok,
- nevelési hiányosságok,
- megromlott családi kapcsolat,
- a gyermeki személyiségben rejlő okok,
- családon kívüli környezet,
- munkanélküliség,
- váltakozó párkapcsolatok,
- hajléktalanok, önkényes lakásfoglalók,
- utcán történő életvitel,
- kéregetésre kényszerítés,
- italboltban történő életvitel,
- pszichiátriai kezelés.

8.5.1. A gyermek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések, szociális hátrányok enyhítését segítő feladatok, tevékenységek

A társadalmi tendenciák azt mutatják, hogy a gyermekek egyre több negatív hatásnak, veszélynek vannak kitéve. Ezért óvodánkban a szociálisan hátrányos körülmények között élő gyermekek problémáit igyekszünk kezelni, törekszünk a veszélyeztetettségük megelőzésére, illetve megszüntetésére.

Cél:

- Megfelelő minőségű és időtartamú óvodai nevelés a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek részére.
- Gyermekközpontú, családtámogató szemlélet kialakítása.
- A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek körében az SNI minősítések és az igazolatlan hiányzások számának csökkenése.
- Törekvés iskolai tanulmányaiknak megfelelő időben való megkezdésére.

Feladatok:

- A rossz anyagi helyzetben lévő, a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek segítése, helyzetük figyelemmel kísérése. (integrációt elősegítő csoportalakítás, igazolatlan hiányzások csökkentése, stb...)
- Óvodába lépéskor komplex állapotfelmérés az Anamnézis elkészítésével.
- Családlátogatások szervezése az óvodába lépést megelőzően.
- Kedvezményes étkezés biztosítása.
- Javaslat tétele rendszeres gyermekvédelmi támogatás folyósítására.
- Beilleszkedési nehézséggel, magatartási problémával küzdő gyermekeknél pszichológus bevonása.
- A gyermekek jogainak fokozott védelme.
- Rendszeres team munka az óvodapedagógusok részvételével (esetmegbeszélések)
- Rendszeres kapcsolattartás a gyermekek szüleivel.

A fenti feladatok összefogását az intézményvezető által megbízott gyermek- és ifjúságvédelmi felelős végzi, aki folyamatosan kapcsolatot tart a Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat szakembereivel, illetve a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatokat ellátó más személyekkel, intézményekkel és hatóságokkal.

8.6. Az óvodai élet megszervezésének elvei

8.6.1. Személyi feltételek

Az intézmény működését egy óvodavezető és egy gazdasági vezető irányítja. Az óvoda hat csoportjába járó gyermekeket megfelelő szakirányú végzettséggel rendelkező 12 óvodapedagógus neveli, és 6 dajka látja el. A jogszabályi előírásnak megfelelően 2 fő pedagógiai asszisztens segíti a nevelőmunka megvalósulását. Az egyéb ügyviteli és kiszolgáló munkát 1 fő óvodatitkár, 1 fő konyhai dolgozó és 1 fő kertész-gondnok végzi.

A lelki vezető plébános segíti az óvodai nevelést és az alkalmazottak katolikus/keresztény hitéletét.

A katolikus óvodapedagógusok és az óvoda működését segítő, nem pedagógus alkalmazottak viszonya megfelelő kell legyen az egyházzal, az embertársakhoz, szakmához, óvodához, munkatársakhoz, családokhoz, a gyermekek szüleikhez, a gyermekekhez.

Óvodapedagógusaink a gyermekek valódi érdekét, a családok építő javaslatait, kéréseit szem előtt tartva, szeretetteljes, egységes nevelési elveket érvényesítenek. Töreksenek az élményszerű és örömteli együttlétek megteremtésére, a mennyei Atyával való meghitt, családi viszony kialakítására, a Jézus iránti szeretet megalapozására. Emberi és szakmai tudásuk legjavát adják a gyermekek egyszeri és megismételhetetlen óvodai neveléséhez. Képzettségük megfelelően magas színvonalú. Tudásuk frissítéséről, korszerűsítéséről, hitbéli ismereteik bővítéséről az óvodavezető és a lelki vezető irányítása mellett folyamatosan gondoskodnak.

A pedagógiai asszisztensek feladata, hogy az óvodapedagógus irányítása mellett megfelelő segítségnyújtással támogassák az óvodapedagógusok fejlesztő tevékenységét. Szeretetteljes, egységes nevelési elveket érvényesítsenek. Kommunikációjuk, magatartásuk, bánásmódjuk, viselkedésük modellértékű a gyermekek hitéleti és egyéb magatartási szokásainak alakulására. A hat csoportban ellátandó feladatukat a munkaköri leírásnak megfelelően végzik.

Az óvodapedagógusok mellett csoportonként egy-egy szakképzett dajka dolgozik. A két munkakör összehangolásával az óvoda nevelési eredményességét javítják. A dajkák tevékenységüket a gyermekek napirendjéhez igazítva, az óvónők irányítása mellett végzik. A nevelést tudatosan segítik, mert ismerik a nevelés célját, feladatát, módszereit. A gyermekek gondozási, nevelési igényei, képességei eltérőek, ezért az általuk tanultak és az óvodapedagógus útmutatásai alapján a gyakorlatban jól érvényesítik az egyéni/személyes bánásmód elvét. Ellátják a csoportjukhoz tartozó területek, eszközök takarítását, rendben és tisztán tartását.

Igény szerint logopédust és fejlesztő pedagógust kérünk fel a szakszolgálati feladatok ellátására.

8.6.2. Tárgyi feltételek

Az óvoda korszerű, szabványok szerint épített, esztétikus épülete rendelkezik a helyi pedagógiai program megvalósításához szükséges környezeti és tárgyi feltételekkel. Felszereltsége biztonságos, a folyamatos ellenőrzés és karbantartás a baleset-megelőzést szolgálja. Az óvodai munkatársak színvonalas munkakörnyezetben végezhetik teendőiket. A szülők fogadása külön helyiségben biztosított.

Az óvoda épülete, helyiségei, az udvar (kert) oly módon vannak berendezve, felszerelve, hogy az a gyermekek igényeit szolgálja. Megfelel testméreteiknek, biztosítja egészségük megőrzését, fejlődését.

Helyiségek, szabadterek:

- A 6 csoportszobához gyermeköltöző, megfelelő számú mosdóhelyiség biztosított. A hatból két csoport az emeleten található. Az emeletre étellifttel történik az ételek szállítása.
- A tágas tornaszoba mellett kiszolgáló helyiségek vannak, öltöző (gyermek/felnőtt mosdó), karbantartó öltözője, mosdója, szertárak.
- Nevelői szoba (szakmai könyvek tárolása), kistárgyaló, két - egymásba nyíló –irodahelyiség (titkárság, vezetőségi iroda), raktár, fejlesztő szobák, elkülönítő/orvosi szoba, az óvónők és egyéb dolgozók öltözője, mosdója,

tusolási lehetőségekkel, valamint korszerű tálalókonyha, felnőtt étkező áll rendelkezésre.

- A felnőtt vendégek számára elegendő mosdó lett kialakítva minden szinten.
- Az óvoda játszóudvara 2018 – 2020 között egy nagyszabású átalakítással, új udvari játékokkal bővült fenntartói támogatással. Az Önkormányzati pályázat útján meg Ovi Sport Pályát nyertünk, melyhez egy komplex ovi sport program is járult.

Az egészséges életmód alakítását segítő eszközlista:

- Gyermekméretű mosdókagyló, folyékony szappan, körömkefe, tiszta törölköző áll gyermekeként rendelkezésre.
- A fogmosáshoz esztétikus, tiszta fogmosó felszerelésük van olyan magasságban, hogy azt önállóan tudják elvenni, használni.
- A fésülködéshez biztosított a fésű, a tükör, és a fésűket jellel elkülönített fésűtartóban tárolják.
- A fürdőszobában gyermekméretű, korszerűen kezelhető WC-csésze, WC-papírtartó, eltakaró függöny, nemenként megjelölt fülkék segítik az intimitás biztosítását.
- Minden csoportmosdóban zuhanyozó is található.
- Minden gyermeknek esztétikus, jellel, esetleg fényképükkel ellátott polca, öltözőszekrénye van.
- Étkezéshez ép, és tiszta evőeszközök, esztétikus terítők, szalvéta áll a gyermekek rendelkezésére.
- Minden csoport ablakánál hőmérő van, amelyen nyomon követhetik a külső hőmérsékletet.
- A csoportszobában és a szabadban egyaránt jellel ellátott saját pohár és friss ivóvíz áll egész nap a gyermekek rendelkezésére.

Érzelmi, erkölcsi, hitéleti nevelést szolgáló és az értékorientált társas-kapcsolatok erősítését segítő eszközök:

- A hitébresztésre való ráhangolódás eszközei.
 - o Kisoltárok minden csoportban, ahhoz szükséges eszközök: kiskereszt, gyertyatartók, koppintó, kisharang, angyalka, ikonok, szenteltvíztartó, kis szobrok, betlehem, hitéleti gyermekkönyvek.

- Kettő módszerhez: padlókép elkészítéséhez változatos alapanyagok, eszközök
- Újszövetségi bibliai történetek feldolgozásához bábkészlet
- Ovinkban megünnepelt szentek bábkészlete
- Születésnapok nyomon követése, a gyerekek jelével, születési idejével ellátott születésnaptáron.
- Kézműves alapanyagok biztosítása, annak érdekében, hogy különféle „szeretetajándékokat” készíthessenek a gyermekek családtagjaiknak, egymásnak.

Játékeszközök:

- Jól megkülönböztethető állandó játéktérket biztosít az óvodapedagógus, a különböző játszási funkciókhoz, (kirakó-, konstruáló-, egyéb szerep-, vagy szituációs játékok helyszíne, alkotások kiállító polca, képeskönyvek nézegető helye stb.)
- Minden játékfajtának (faépítők, babakonyhai játékok, kirakó, konstruáló, célbadobás, stb.) megvan az állandó tárolóhelye, melyhez a gyermekek tájékozódásának megsegítésére ötletes információs táblákat is alkalmazhatnak az óvodapedagógusok.
- A gyermekek által konstruált szép alkotások kiállítására van egy alkalmas polc. (Pl. Egy napig gyönyörködünk a szép építményben, majd szét lehet bontani és újat építeni.)
- A játékidő alatt a rajz-sarokban minden rajzos eszköz a gyermekek rendelkezésére áll.
- A „mesés-képes” hely mesekönyvekkel, képeskönyvekkel, bábokkal, drámajátékhoz alkalmas eszközökkel, egyszerű jelmezekkel van ellátva.
- A kisoltár körül a bibliai történetek feldolgozása során használt eszközök
- A ritmus hangszereket, dallamjátszó hangszereket, és a körjátékokhoz szükséges kellékeket, a gyermekek a szabad játékban is elvehetik.
- Az óvodapedagógus az építő játékokhoz különböző méretű és anyagú elemeket biztosít, melyek közül nem használják a teljes kínálatot egyszerre, hanem időszakonként felváltva.

- Az óvónő a különböző életkorú gyermekek számára – életkori sajátosságaiknak megfelelő – minőségi játékeszközöket bocsát a gyermekek rendelkezésére.

Mesélés, verselés, dramatikus játék és a csendes percek helyének eszközei:

- A csoportszoba legmeghittebb területét alakítják ki, ahol lehet a gyermekek számára ülőhelyként a szőnyegre párnákat biztosítani.
- A napi liturgikus gyertyagyújtásnak helye a kisoltár előtt a szőnyegen.
- A versek, dramatikus, bibliai történetek megjelenítéséhez különböző szimbolikus kellékeket használhatnak.
- A csoport életének jelentősebb eseményeiről, egy-egy mesejátékról, bibliai történetek megjelenítéséről, egyéb tevékenységekről, fényképezőgéppel, készítenek felvételt az óvónők.
-

Ének, zene, énekes játékok, gyermektánc, zenehallgatás eszközei:

- Legalább kétféle ritmus eszköz áll a gyermekek rendelkezésére Pl. ritmusbotok, fémháromszögek.
- Megtalálhatóak a dalos játékokhoz szükséges kellékek, mindig az adott témához kapcsolódóan.
- Így tedd rá eszközei: tulipán és dió formájú tánckártyák, CD-k
- Kerekítő CD és könyvek – teljes sorozat

Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka eszközei:

- A csoportszoba nyugodtabb részében rajzsarok áll a gyermekek rendelkezésére, ahol a gyermekek zavartalanul alkothatnak különböző rajzeszközökkel.
- A rajzeszközök célszerű esztétikus tárolókban, technikánként elrendezetten állnak a gyermekek rendelkezésére.
- A kézimunkához biztosítottak a különböző színű papírok, ollók, ragasztók, fonalak stb.

Mozgás, mozgásos játékok eszközei:

- A mozgásos játékokat csoportszobában, udvaron, jól felszerelt tágas tornaszobában játszhatják.
- A csoportszobában is biztosítunk olyan mozgásos eszközöket, melyeket kis területen, biztonsággal tudnak használni a gyermekek.
- Minden gyermekeknek saját torna felszerelése van.
- A különböző mozgásos képességek gyakorlásához az udvarra is biztosítunk eszközöket, tornakarika, labda, különböző mászó szerek, nagymozgást fejlesztő eszközök.
- Zenés tornához és egyéb feladatokhoz különböző kézi szerek, pl. szalagok, Szerpentin pálcák, babzsákok, kendők, karikák stb.
- Ovi Sport Pálya az udvaron, és az ovi sport programhoz kapcsolódó mozgásfejlesztő eszközök

A külső világ tevékeny megismerésével kapcsolatos benti és terepi eszközök:

- Az évszakok nyomon követésére, valamint az időjárás-változások jelzésére minden csoport évszak-, és időjárásnaptárral rendelkezik.
- Lehet egy gyűjteményes polc, melyre a kirándulásokon gyűjtött szép kavicsok, kagylók, egyéb színes levelek, termékek helyezhetők.
- Minden gyereknek kincset gyűjtő zsákja, vagy gyűjtőedénye lehet, az óvodapedagógus ötlete alapján.

Munkajellegű tevékenységek eszközei:

- Biztosítottak a kisméretű takarítóeszközök (partvis, lapát, cirokseprű, szemetesvödör, padlótörlő, asztaltörlő kendők)
- A növények gondozásához, locsolókannákat, kis gereblyéket használhatnak a tevékenykedni vágyók.
- Az udvar gondozásához kisméretű lombseprű, udvari seprű állnak a gyermekek rendelkezésére.

Képességeket megfigyelő – fejlesztő játék eszközök

- A gyermek életét körülvevő környezetet, eszközöket ábrázoló kártyák.
- érzelmeket kifejező kártyák
- konfliktusokat, problémahelyzeteket megoldani segítő mesekártyák
- 2db Okos(koc)ka képességfejlesztő játéksomag
- Minden csoportban szivárványpeca fejlesztő játék

- Sakksalota alapsomag

8.6.3. Az óvodai élet megszervezése

Az óvodai nevelés csak a jóváhagyott pedagógiai program alapján valósulhat meg és a teljes óvodai életet magába foglaló tevékenységek keretében szervezhető meg, az óvodapedagógus feltétlen jelenlétében és közreműködésével. Az óvoda teljes nyitvatartási idejében a gyermekek tevékenységét óvodapedagógus irányítja.

Az óvodába felvett gyermekek csoportba való beosztásáról az óvodavezető dönt, a szülők és óvónők véleményének, valamint a köznevelési törvényben meghatározott létszámhatárok figyelembevételével.

Nevelési programunk hatékonyságát elsősorban nem a csoportok szervezeti kerete határozza meg, hanem az óvodapedagógus felkészültsége, helyzetfelismerése, egyénisége. Óvodai csoportjaink szervezésekor több tényezőt veszünk figyelembe:

- Ugyanabból a korosztályból jelentkezett gyermekek létszáma,
- tanköteles korú, de óvodában maradt gyermekek létszáma,
- szülői igények szakmailag mérlegelt kielégítése,
- a nemek egészséges aránya.

A fent említett szempontok alapján heterogén, részben heterogén és homogén csoportok alakulhatnak ki óvodánkban.

A gyermek egészséges, a tevékenységekben megnyilvánuló fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirendünk és a heti rendünk biztosítja a feltételeket, melyek a megfelelő időtartamú, párhuzamosan is végezhető, differenciált tevékenységek, valamint a gyermek együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő, növekvő időtartamú (5–35 perces) csoportos foglalkozások tervezésével, szervezésével valósulnak meg.

A napirend igazodik a különböző tevékenységekhez és a gyermek egyéni szükségleteihez, valamint tekintettel van a helyi szokásokra, igényekre. A rendszeresség és az ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermekek számára. A legtöbb időt a napirendben a szabad játék tevékenységre fordítjuk. Mivel az óvodai élet szervezésében a gondozásnak is kiemelt szerepe van – az óvodapedagógus a gondozás folyamatában is nevel, építi kapcsolatait a gyermekekkel, egyúttal segíti önállóságuk fejlődését, együttműködve a gondozást végző dajkával –, ezért a napirend kialakításánál ezt az időigényt is figyelembe vesszük. A párhuzamos napirend biztonságot és eligazodási támpontot ad a gyerekeknek.

A napirend állandó /étkezés, pihenés, öltözködés, testápolás/ és rugalmas elemei biztosítják, hogy érvényesüljön a folyamatos óvodai életszervezés:

- lehetőséget ad az óvodai élet egészében az elmélyült tevékenykedésre, elegendő időt biztosítva arra, hogy a gyermekek minden tevékenységüket befejezhessék, pontosan elvégezhessek.
- hosszú időt ad a játékhoz és a mozgáshoz,
- lehetőséget ad a tevékenységekbe való folyamatos átmenetre, a csoportos helyzetek oldására,
- az életkorból adódó és az egyéni igénytől függő időszükséglet biztosítására /pihenés, gondozási tevékenységek.../,
- az időjárástól függően a szabadban tartózkodás idejének változtatására.

A szeptember 1-jétől május 31-éig terjedő időszak napirendjét a fentiek szerint, a gyermek biológiai- (életkor, alvás-, mozgásigény, ebéd rendszeres időpontja) és társas szükségleteit szem előtt tartva alakítja ki az óvónő.

A heti rend nem napokhoz kötött tevékenységeket jelent, hanem az óvodapedagógus által választott egy-egy téma köré tervezett ismeretek, tapasztalatok, élmények feldolgozását segítő komplex tevékenységeket.

A tervezőmunka az éves munkaterv alapján történik. A tevékenységek tervezése a nevelési év elején történik, összeállításánál figyelembe vesszük a gyermekek életkori sajátosságait. Feldolgozása játékos tevékenységek során történik, a gyermekek érdeklődését figyelembe véve, az azonos témakörű tevékenységekkel összhangban. A

sok ismétlés, és egymásra épülő tevékenységek eredményt hoznak, amely a gyermekek fejlődésében mutatkozik meg. Feldolgozásuk játékos, érdekes, ugyanakkor fejlesztő. Az egyéni fejlődési, érési folyamatokat figyelembe véve, más-más lehet egy csoporton belül a hatás.

A gyermekek fejlődéséről feljegyzéseket készítünk. A feljegyzések a gyermekek megismerését, fejlődését tükrözik. A Fejlődési Napló a tudatos munkát segíti, segítséget ad számunkra a szülők tájékoztatásában gyermekük fejlődéséről.

A tevékenységek szervezeti formái

Szabad játék, párhuzamosan tervezett differenciált tevékenységek a csoportszobában vagy a szabadban szeptember 1 – május 31-ig június 1 – augusztus 31-ig pedig a nyári élethez igazítottan	
Szervezett tevékenységek	„Csendes percek” közösségi program 7-12 perc
	Mozgás
	Napi frissítő mozgás
Párhuzamosan végezhető differenciált tevékenységek tervezése és szervezése	Szabad játék
	Verselés, mesélés
	Külső világ tevékeny megismerése
	Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka
	Ének, zene, énekes játék, gyermektánc
	Munka jellegű tevékenységek
Tevékenységek formái: Egyéni/ 6-12 fős csoportokban, a témakörnek és a fejlesztő nevelésnek megfelelően. Frontális a csendes perc, a nagymozgás, frissítő mozgás	

Napirend (minta az elvégzendő feladatokra)

Időtartam	Tevékenység a gyermekek számára	Az óvodapedagógus számára	A dajka számára
-tól –ig, össz. idő	Ügyeletes teremben játék *Gondozási feladatok (tisztálkodás, étkezés, öltözködés). *Játék, párhuzamosan tervezett differenciált tevékenység a csoportszobában vagy a szabadban. *Hitre nevelés, az elcsendesedés feltételeinek megteremtése. *Mindennapos frissítő mozgás, vagy tervszerűen kötött mozgás (teremben, tornateremben, vagy a szabadban) *Ismerkedés a teremtet világgal, és a Teremtővel. Megfigyelések végzése spontán és szervezett formában, a megélt élmények, tapasztalatok feldolgozása, rendszerezése. *Az egészséges életmódot erősítő egyéb tevékenység a szabad levegőn. *Tevékenységek: • Verselés, mesélés, ima, Jézus-történetek • Ének, zene, énekes játék, gyermektánc • Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka • Mozgás • A külső (teremtett) világ tevékeny megismerése • Matematikai tartalmú tapasztalatok szerzése • Egyéni formában, vagy 5-6 fős csoportban tevékenységek a különleges képességű, vagy részképesség-zavaros gyermekeknek.	A gyermekek fogadása *A gyermekek fogadása, a szabadjáték feltételeinek megteremtése. *A csendes percek lebonyolítása. *Udvari játék előtt mindennapos frissítő mozgás vezetése. Tématerv szerint teremben, vagy szabadban vezeti, irányítja a műveltségterületek közvetítésére szolgáló tanulási tevékenységeket: • Verselés, mesélés • Ének, zene, énekes játék, gyermektánc, • Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka • Mozgás • A külső (teremtett) világ tevékeny megismerése • Matematikai tartalmú tapasztalatok szerzése • Részképességek fejlesztése egyéni formában (részben a fejlesztő pedagógusok közreműködésével) *A délelőtti játék végén frissítő mozgás vezetése.	*A gyermekek gondozási tevékenységeinek segítése, a nevelési terv szerint az egész nap folyamán. *Reggelenél segítség, szervezés. *Az egész nap során a gyermekek számára ivóvíz biztosítása. *A benti környezet tisztántartása, előkészítése, majd rendberakása az óvodapedagógus kérése szerint. *A szabadban végzett tevékenységeknek is segítség a csoport tevékenységei alapján. *Ebédeléskor: tállalás és egyéb teendők ellátása.
	*Gondozási feladatok (tisztálkodás, étkezés, öltözködés), a terem előkészítése a délutáni pihenéshez. *Pihenés előtti beszélgetés, lelki percek, mesélés, éneklés, halk zene hallgatása. *Pihenés	*Ebédelés lebonyolítása majd a teremrendezés irányítása a gyermekek segítségével. *A nyugodt légkör biztosítása a lelki percekhez, meséléshez, pihenéshez.	*Teremrendezés, ágyazás, egyéb gondozási feladatok. *A gyermekmosdók, öltözők rendberakása.
	*Folyamatos ébredés. Gondozási feladatok, öltözködés, tisztálkodás, uzsonnázás. *Játék, párhuzamosan végezhető tevékenység a szülők érkezéséig.	*Ébredés utáni gondozási teendők, teremrendezés irányítása, majd az uzsonnázás vezetése. *Játék, párhuzamosan végezhető tevékenység irányítása a szülők érkezéséig.	*Teremrendezés, ágyazás, egyéb gondozási feladatok. *A csoportszobák és kiszolgáló helyiségek mindennapi takarítása.
A pedagógiai asszisztens az óvodapedagógus „jobb keze”. Az ő irányításának megfelelően veszi ki a részét a nevelőmunkából. Az óvodapedagógussal közösen éli a gyermekek elé a katolikus hitet, életformát. Részt vesz a csendes percek alkalmain, segíti a megfelelő magatartás alakítását. Bekapcsolódik a játékos csoportok tevékenységébe. A tanulási folyamatok alkalmával a pedagógus útmutatását követve segíti a lassabban haladó gyermekeket. Séták, kirándulások alkalmával kíséri a gyermekcsoportot. Eszközöket készít a tanulási folyamatokhoz. Együttműködik az ünnepek előkészítő munkájában. Bekapcsolódik a gondozási folyamatokba (tisztálkodás, öltözködés, étkezés...)			

8.7. A szülő, a gyermek, a pedagógus együttműködésének formái - az óvoda kapcsolatai

Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt szolgálja a gyermek fejlődését. Ennek alapvető feltétele a családdal való szoros együttműködés. Az együttműködés formái változatosak, a személyes kapcsolattól a különböző rendezvényekig magukban foglalják azokat a lehetőségeket, amelyeket az óvoda, illetve a család teremt meg.

Az óvodapedagógus figyelembe veszi a családok sajátosságait, szokásait, az együttműködés során érvényesíti az intervenciós gyakorlatot, azaz a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait.

A gyermekek életvitelét a családok szokásrendszere határozza meg, ezért fontosnak tartjuk, hogy megismerjük azt, illetve törekszünk az óvodai szokásrendszer megismertetésére, hogy a kettőt összehangolva, közösen együttműködve fejlesszük a gyermekeket.

Szeretnénk gyermekeink fejlesztését a szülők együttműködésével megvalósítani, melynek alapja a kölcsönös bizalom és tisztelet. Nyitottak vagyunk a családok problémái iránt, lehetőségeinkhez mérten mindenben partnerként segítünk, a jó kapcsolat kialakításában kezdeményezők vagyunk, de mi is elvárjuk az őszinte, segítőkész együttműködést.

Ebben a munkában csak akkor lehetünk eredményesek, ha megismerjük partnereink igényeit-, elégedettségét- és elégedetlenségét.

Az együttműködés egy folyamat, amelyet nem csak időszakos cselekvések sorozatának tekintünk. Pontosan kell tudnunk, hogy mit várunk el egymástól, amelynek alapja a rendszeres vélemény-feltárás, ami a minőségbiztosítás megvalósításának is egyik fontos alappillére.

Célok:

- Kiemelt fontosságú a szülőkkel való szoros kapcsolattartás, evangelizálás.
- A szülő, gyermek, pedagógus, segítő szakemberek hatékony együttműködése, kommunikációja.

- Az óvoda és családok egymás iránti tiszteletének, bizalmának erősítése.
- Kölcsönös segítségnyújtás, a pedagógiai együttműködési formák, lehetőségek feltárása.
- A gyermekeken keresztül pozitív hatás gyakorlása a szülőkre.

Feladatok:

- Az együttműködés érdekében az óvoda alapelveinek, céljainak, feladatainak összehangolása
- A családok életében azon pontok megkeresése, amelyeken keresztül a gyermekek mélyebb megismeréséhez, megértéséhez vezet az út.
- A hagyományos együttműködési formák felülvizsgálata, a jól működőek továbbfejlesztése, a kevésbé jól működő formák elhagyása.
- A gyermek személyiségének fejlesztéséhez kitűzött alapelvek, célok, feladatok egységes értelmezése és megvalósítása.
- Konkrét feladatok meghatározása az eredményes együttműködés érdekében.
- Az együttműködés koordinátorainak (felelőseinek) megválasztása, rögzítése.
- Együttműködési tartalmak meghatározása
- A partneri igények, elégedettség- és elégedetlenség mérési módjának meghatározása.

Az Óvoda teljes körű kapcsolatrendszerét az SZMSZ részletezi.

8.8. A gyermek fejlődésének figyelemmel kísérése

A jogszabály előírása szerint kötelező a gyermek értelmi, beszéd-, hallás-, látás-, mozgásfejlődésének eredményét rögzíteni szükség szerint, de legalább fél évente. Rögzíteni kell a gyermek fejlődését szolgáló intézkedéseket, megállapításokat, javaslatokat.

A gyermek fejlődését nyomon követő dokumentáció a gyermek fejlődéséről folyamatosan vezetett olyan dokumentum, amely tartalmazza a gyermek fejlettségi szintjét, fejlődésének ütemét, a differenciált nevelés irányát.

A gyermek fejlődését nyomon követő dokumentáció - Fejlődési Napló - tartalmazza:

- a gyermek anamnézisé,
- a gyermek fejlődésének mutatóit (érzelmi-szociális, értelmi, beszéd-, mozgásfejlődés), valamint az óvoda pedagógiai programjában meghatározott tevékenységekkel kapcsolatos egyéb megfigyeléseket,
- a gyermek fejlődését segítő megállapításokat, intézkedéseket, az elért eredményt,
- amennyiben a gyermeket szakértői bizottság vizsgálta, a vizsgálat megállapításait, a fejlesztést végző pedagógus fejlődést szolgáló intézkedésre tett javaslatait,
- a szakértői bizottság felülvizsgálatának megállapításait,
- a szülő tájékoztatásáról szóló feljegyzéseket.

Az óvodapedagógusok munkájának megsegítésére Fejlődési Naplót segítő kategóriák rendszerét állítottuk össze, melyhez Bakonyi Anna Fejlődési Napló anyagát használtuk fel.

Az egyéni képességfejlesztésnek mindenhol érvényesülni kell. Minden óvodapedagógus tudja, hogy melyik gyermeket miben, mivel kell fejleszteni ahhoz, hogy önmagához képest optimálisan fejlődjön. Ehhez elengedhetetlen a fejlődési szakaszok nyomonkövetése, megfigyelése, elemzése értékelése és a további fejlesztési menet meghatározása.

Kiemelt jelentőségű a gyermekek megfigyelése, a spontán és irányított szempontok alapján szerzett információk rögzítése. Az óvodapedagógusi munka hatékonyságát a csoport egészének neveltségi szintje mutatja, amelyhez csoportonként tényfeltáró elemzés is társul.

A gyermek és körülményeinek megismerése már a beiratkozást követő családlátogatással elkezdődik, majd folytatódik az óvodába kerülés előtti időszak feltárásával, anamnézis felvételével. A gyermek fejlődését fejlettségmérő lapon rögzítjük, és követjük az óvodába lépéstől az iskolakezdésig (általános nevelési területek). Megfigyeléseinket folyamatosan rögzítjük, az elért fejlettségi szintet dátummal regisztráljuk. *Az ezeket az információkat tartalmazó dokumentumokat a gyermek személyiségdossziájában „Fejlődési Napló” címen tároljuk. A gyermek*

rajzfejlődésének főbb állomásait mutató produktumait egybegyűjtjük (pl. emberábrázolás). Amennyiben a gyermek valamely szakszolgálat által készített szakvéleménnyel is rendelkezik, úgy ez a dokumentum is bekerül a dossziéba.

A gyermek fejlődéséről, a Fejlődési Naplóban rögzített adatokról folyamatosan – egyéni fogadóóra keretében – a szülőket tájékoztatjuk, akik aláírásukkal igazolják, hogy részt vettek a tájékoztatáson, illetve nyilatkoznak egyetértésükről a rögzítettekkel kapcsolatosan.

8.9. A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

A kisgyermekek többsége óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet, végén belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában, az óvodásból iskolássá szocializálódik.

A rugalmas iskolakezdéshez figyelembe kell venni az életkoron túl az egyéni fejlettségi szintet. Az iskolakezdésnek testi, lelki és szociális kritériumai vannak, melyek közül egyik sem hanyagolható el, mindegyik egyformán szükséges a sikeres iskolai tanulás megkezdéséhez.

- A testi fejlettség szintje (alakváltozás, teherbírás, összerendezett, harmonikus mozgás, testi szükségletek kielégítésének szándékos irányítására való képesség)
- A lelki képességek szintje (lelkileg kiegyensúlyozottság, a viselkedés általános szabályainak ismerete, a tanuláshoz szükséges képességek fejlettsége - szándékos bevésés és figyelem - megfelelő kommunikáció, elemi ismeretek birtoklása önmagáról és környezetéről)
- A szociális képességek szintje (szociális érettség - elfogadás, együttműködés, kapcsolatteremtés, - alkalmazkodó képesség, feladattudat kialakulóban, az ismeretszerzési tevékenységhez szükséges tulajdonságok megléte)

Szükség esetén speciális szakemberek segítségének igénybe vétele.

A különleges gondozásra jogosult gyermekek a fejlettségüknek megfelelő intézményben kezdik meg iskolai életüket.

9. Érvényességi nyilatkozat

- A módosított pedagógiai program a fenntartó jóváhagyásával lép hatályba.
- A Szent Erzsébet Katolikus Óvoda Pedagógia Programjának érvényessége 2025. augusztus 31. Ekkor felül kell vizsgálni a programot.
- A program időszakos (legalább öt évenkénti) értékelése alapján a Nevelőtestületnek lehetősége van annak módosítására.
- A jogszabályi változások esetén szükséges a program módosítása.
- Az intézménybe érkező új pedagógus tekintse magáénak a programot.
- Amennyiben az óvodapedagógusok összetétele több mint 50 %-ban megváltozik, ajánlatos a programot újra megvitatni és elfogadtatni.

A program nyilvánosságra hozatalának módja:

Óvodánk pedagógiai programjáról az újonnan érkező gyermekek szülei részére az első szülői értekezleten rövid tájékoztatást adunk.

A pedagógiai program az épületben mindenki számára hozzáférhető helyen, a bejárat falújságon van kifüggesztve és elérhető az óvoda honlapján is.

10. Legitimációs záradék - nyilatkozatok

A Szent Erzsébet Katolikus Óvoda **szülői szervezetének/munkaközösségének** képviselőjében nyilatkozom, hogy a szülői szervezet az intézmény Pedagógiai Programjának tervezetét, annak mellékleteit - 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 122. § (9) bekezdésben meghatározott módon - megismerte. A benne foglaltakkal kapcsolatos véleményét az intézmény vezetőjének kifejtette, véleményezési jogával élt.

Dunakeszi,

.....

Mihályné Kintzli Erika
Óvodai Szülői Szervezet elnöke

A Szent Erzsébet Katolikus Óvoda igazgatója nyilatkozom, hogy a szakmai munkaközösségek véleményét – szakterületüket érintően – a 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 118.§. (3) bekezdésében meghatározott pontokban a Pedagógiai Program elfogadása előtt kikértem.

Dunakeszi,

.....

Kardos – Csák Katalin
Intézményvezető

A Pedagógiai Programot az **intézmény vezetőjének előterjesztése után** a Szent Erzsébet Katolikus Óvoda nevelőtestülete amegtartott (közös) óvodai és iskolai nevelőtestületi értekezletén (*meghozott határozatával*) elfogadta a Pedagógiai Programot. Ezt a tényt az intézményvezető és a választott jegyzőkönyv-hitelesítők a iktatószámú jegyzőkönyvön aláírásukkal tanúsítják.

Dunakeszi,

pH

.....

Kardos – Csák Katalin
Intézményvezető

A Szent Erzsébet Katolikus Óvoda Pedagógiai Programját a fenntartó

..... határozatával jóváhagyja.

Vác,

ph

.....

Selmeczi Zoltán
fenntartó képviselője

11. Mellékletek

11.1. Szokás – szabályrendszer

11.2. Katolikus módszertani útmutató